

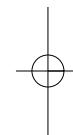
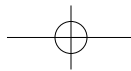
VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Broj 1/2010
Godina CXXIV
Sarajevo

GODINA SVEĆENIKA

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:
Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

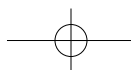
Nakladnik:
Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

Odgovara:
Vinko kardinal Puljić
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:
Ilija Orkić, kancelar

Grafička obrada:
MCVN

Tisak:
Graforad - Zenica

Sadržaj

UVODNE MISLI

Opasno je zaboraviti vječnost.....	5
------------------------------------	---

SVETA STOLICA

Ako želiš njegovati mir, čuvaj stvoreno.....	6
Pismo svećenicima (prosinac 2009.).....	11
Iskustvo bolesti i trpljenja može postati škola nade.....	12
Božja se pravednost očitovala po vjeri u Isusa Krista (usp. Rim 3, 21 - 22).....	14
Svećenik i pastoral u digitalnom svijetu: novi mediji u službi Riječi.....	16
“Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni”.....	18
Zaključenje svećeničke godine.....	21
Duhovni je “izlazak” početak potpune slobode.....	22
Čestitka za imendan.....	24

BK BIH

Izrazi sućuti biskupima u Republici Hrvatskoj povodom smrti zadarskog nadbiskupa mons. Ivana Prende.....	25
Čestitka povodom izbora za patrijarha.....	26
“Milosrdnom Bogu preporučujemo duše unesrećenih moleći u isto vrijeme za sve koji su pogodoeni ovom nesrećom”.....	26
Ljudsko dostojanstvo zahtijeva zaštitu života.....	27
Priopćenje za javnost.....	29
Nema ustavnog utemeljenja zahtijevati od Hrvata s državljanstvom RH i BiH izbor.....	31
Dekret imenovanja u Odbor za mlade BK BiH.....	33
Dekret o imenovanju Organizacijskog odbora za susret svećenika iz Bosne i Hercegovine.....	34

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Pismo kardinala Puljića provincijalu Bosne Srebrene fra Lovri Gavranu.....	35
Predmet: Umrežavanje struktura u Nadbiskupiji.....	35
Predmet: Traže se podaci o filijalnim crkvama i grobljima na području župe.....	36
Predmet: Nova imenovanja vijećnika na četvrtoj sjednici Vijeća za mlade vrhbosanske nadbiskupije.....	37
XVI. Sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije Sarajevo, srijeda, 14. travnja 2010.....	38
Imenovanja i premještanja.....	38
“Vratiše se s groba i javiše sve to jedanaestorici i drugima!” (Lk 24, 9).....	39
Upute i sugestije za pripremu XIII. Ministrantskog zborovanja Vrhbosanske nadbiskupije.....	41
Obrazac za prijavu sudjelovanja.....	43
39. Dan mladih Vrhbosanske nadbiskupije.....	44
Dekanatski susreti u Nadbiskupskom ordinarijatu 2010.....	45
Statistički podaci župa po dekanatima za 2009. godinu - Vrhbosanka nadbiskupija.....	47
Statistika po dekanatima 2009. godine.....	52
Rang lista župa.....	53

IZ KORESPONDENCIJE

Izrazi sućuti provincijala fra Lovre Gavrana povodom smrti mons. Dr. Julijana Kozinovića.....	54
---	----

PRILOZI

Najnoviji disciplinski dokumenti Svete Stolice o svećeničkom životu.....	55
Krašić, 10. veljače 2010. - Propovijed o bl. Alojziju Stepincu.....	63
Zagreb, 07. ožujka 2010. - Nedjelja solidarnosti.....	65

Propovijed nadbiskupa Vinka kardinala Puljića u Banjaluci 06. ožujka 2010.....	67
Vi ste tomu svjedoci... Lk 24, 48.....	69
Svećenikova molitva u svećeničkoj godini.....	72
Memorija za solidarnost.....	73

BILJEŽIMO

Božićna čestitka kardinala Puljića mitropolitu Nikolaju.....	79
Božićna čestitka kardinala Puljića mitropolitu Amfilohiju.....	79
Naši jubilarci u 2010. godini.....	80
Sudionici na duhovnim vježbama u Vrhbosanskom Bogoslovnom sjemeništu Sarajevo.....	80

TEOLOŠKE TEME

Svećenik i kontinuitet povijesnog pamćenja.....	81
---	----

NAŠI POKOJNICI

+ Mons. dr. Julijan Kozinović.....	86
------------------------------------	----

OSTALO

Govor nuncija D'Errica na ceremoniji potpisivanja Ugovora o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika OS BiH.....	89
Govor ministra Cikota na ceremoniji potpisivanja Ugovora o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika OS BiH.....	90

Opasno je zaboraviti vječnost

Prije završetka godine svećenika, koji su "čuvari memorije i uzori solidarnosti" (kako to voli reći jedan misnik Božji!) - ili bi to trebali biti, dobro je još jednom promisliti o smislu darovanog vremena u kojem živimo. Opasnost je zaboraviti vječnost trčeći za građevinskim poduhvatima i socijalnim angažmanima u župi. Stoga, evo nekoliko misli o vječnosti:

"Najštetnija pojava u suvremenom životu je razmišljanje na kratke staze. Da biste najbolje iskoristili život, neprekidno trebate imati na umu perspektivu vječnosti i njezinu vrijednost u svojem srcu. Život je mnogo više od ovoga ovdje i sada! Naše danas je samo vrh ledenjaka, koji možemo vidjeti. Vječnost je onaj dio ispod površine, koji se ne vidi.

Kako će biti u vječnosti s Bogom? Iskreno, naš mozak nema dovoljno kapaciteta da bi predočio čudesnost i veličanstveno neba. Pokušati ih njime dokučiti bilo bi kao mravu opisivati internet. Biblija kaže: *Ono što oko još nije vidjelo, što uho još nije čulo niti um može zamisliti, to je Bog pripremio onima koji ga ljube.* (1 Kor 2,9)

Ali Bog nam je u svojoj Riječi dao naznake o tome kako je u nebu. Znamo da on upravo sada priprema za nas vječni dom. U nebu ćemo opet biti skupa sa svojim voljenima koji su bili vjernici, oslobođeni svakog bola i patnje, nagrađeni za svoju vjernost na zemlji, i dobit ćemo posao u kojemu ćemo uživati. *Nećemo ležati po okolnim oblačićima s aureolama nad glavama i svirati harfe!*

Svi ćemo uživati u nenarušenom zajedništvu s Bogom i on će uživati u nama neograničeno i zauvijek. Jednog će dana Isus reći: *Vi, koje je Otac blagoslovio, dođite primiti u baštinu kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta!* (Mt 25,34) (Rick Warren, *Svrhovit život - Zašto uopće postojim?*)

Imajući vječnost pred očima lako ćemo odvagnuti prioritete, te kroz molitvu čuvati i jačati memoriju na dio raja koji je u nama.

Čuvajući sjećanje na važne i plemenite ljude, učinimo ovaj prolazni svijet mjestom Božje blizine i predvorjem vječnosti.

Urednik

Poruka pape Benedikta XVI. za proslavu Svjetskoga dana mira, 1. siječnja 2010.

Ako želiš njegovati mir, čuvaj stvoreno

SVETA STOLICA

1. U prigodi početka nove godine, svim kršćanskim zajednicama, odgovornima nacija, muškarcima i ženama dobre volje cijeloga svijeta želim uputiti najtoplije želje za mir. Za ovaj XLIII. svjetski dan mira izabrao sam temu: Ako želiš njegovati mir, čuvaj stvoreno. Poštivanje stvorenoga od velike je važnosti, također zato što je "stvaranje početak i temelj svih djela Božjih" (1) i njegovo očuvanje danas postaje bitno za mirni suživot čovječanstva. Zapravo, ako su zbog okrutnosti čovjeka nad čovjekom brojne prijetnje koje se nadvijaju nad mir i istinski cjeloviti ljudski razvoj - ratovi, međunarodni i regionalni sukobi, teroristička djela i kršenja ljudskih prava - manje ne brinu niti prijetnje do kojih je došlo zbog nebrige - ako čak ne i zloporabe - u odnosu na zemlju i prirodna dobra što ih je Bog obilno darivao. Zbog tog razloga nužno je da čovječanstvo obnovi i ojača "onaj savez između ljudskog bića i okoliša koji mora biti odraz stvarateljske ljubavi Boga, od kojega potječemo i prema kojemu idemo" (2).

2. U enciklici *Caritas in veritate* pokazao sam da je cjeloviti ljudski razvoj tijesno povezan s obvezama koje proistječu iz čovjekova odnosa s prirodnim okolišem, kojega se smatra Božjim darom svima, čije korištenje sa sobom nosi zajedničku odgovornost prema cijelome čovječanstvu, osobito prema siromašnima i budućim naraštajima. Osim toga, primijetio sam da kada se priroda i - na prvome mjestu - ljudsko biće shvaćaju jednostavno kao plod slučaja ili evolucijskoga determinizma, postoji opasnost da se u savjestima oslabi svijest o odgovornosti (3). Međutim, sve stvoreno smatrati Božjim darom čovječanstvu pomaže nam shvatiti čovjekov poziv i vrijednost. Zapravo, prepuni čuđenja s psalmistom možemo naviještati: "Gledam ti nebesa, djelo prstiju tvojih, mjesec i zvijezde što ih učvrsti - pa što je čovjek da ga se spominješ, sin čovječji te ga pohodiš?" (Ps 8, 4-5). Razmatrati ljepotu stvorenoga poticaj je na priznavanje ljubavi Stvoritelja, one Ljubavi koja "pokreće sunce i druge zvijezde" (4).

3. Već je proteklo dvadeset godina kako je

papa Ivan Pavao II, posvećujući Poruku za Svjetski dan mira temi *Mir s Bogom stvoriteljem*, mir sa svim stvorenim, skrenuo pozornost na odnos što ga mi, kao Božja stvorenja, imamo s univerzumom koji nas okružuje. "U naše se dane primjećuje - pisao je - sve veća svijest da je svjetski mir ugrožen... i nedostatkom dužnoga poštivanja prema prirodi." I dodao je kako se ekološka svijest "ne smije umrtviti, nego štoviše poticati tako da se razvija i sazrijeva pronalazeći pravo očitovanje u konkretnim programima i poduhvatima" (5). Već su moji prethodnici ukazivali na postojeći odnos između čovjeka i okoliša. Na primjer, godine 1971. u prigodi osamdesete obljetnice enciklike *Rerum novarum* Lava XIII., Pavao VI. istaknuo je da bi "nesmotrenim iskorištavanjem prirode (čovjek) bi je lako mogao razoriti, te i sam postati žrtvom njezina srozavanja". I dodao je kako u tom slučaju ne samo "čovjekov materijalni okoliš postaje izvorom stalnih prijetnji kao što su zagađenje i otpaci, nove bolesti, sveobuhvatna razorna moć; ali ne samo to: čovjeku pače izmiče vlast nad vlastitim ljudskim krajolikom, on stvara sebi za sutra okolinu koja će mu možda biti nepodnošljiva: ovo je socijalni problem golemih razmjera koji se tiče svekolike ljudske obitelji" (6).

4. Premda izbjegava zadiranje u sama specifična tehnička rješenja, Crkva, "stručnjakinja u čovječnosti", skrbi se da bi snažno svratila pozornost na odnos između Stvoritelja, ljudskoga bića i stvorenoga. Ivan Pavao II. govorio je godine 1990. o "ekološkoj krizi" i ističući kako ona ima pretežito etičko obilježje ukazivao je na "hitnu moralnu potrebu nove solidarnosti" (7). Taj poziv još je hitniji danas, pred sve većim pokazateljima krize koju bi bilo neodgovorno ne uzeti u ozbiljno razmišljanje. Kako ostati ravnodušni pred problematikama što proizlaze iz pojava kao što su klimatske promjene, pretvaranje tla u pustinje, urušavanje i gubitak proizvodnosti velikih poljoprivrednih područja, zagađenje rijeka i vodenih pojaseva, gubitak bioraznolikosti, povećanje

ekstremnih prirodnih nepogoda, krčenje šuma na ekvatorskim i tropskim područjima? Kako zanemariti rastuću pojavu takozvanih "izbjeglica zbog okoliša": osoba koje zbog propadanja okoliša u kojemu žive moraju ga napustiti - često zajedno sa svojim dobrima - kako bi se suočili s opasnostima i nepoznicama prisilnoga preseljavanja? Kako ne reagirati pred sukobima koji već traju i pred potencijalima, povezanim s pristupom prirodnim bogatstvima? Sve su to pitanja koja imaju dubok utjecaj na ostvarivanje ljudskih prava, kao što je na primjer pravo na život, na prehranu, na zdravlje, na razvoj.

5. Ipak, valja u obzir uzeti da se ekološka kriza ne može procjenjivati odvojeno od pitanja koja su s njom povezana, budući da je snažno povezana sa samim shvaćanjem razvoja i viđenjem čovjeka i njegovih odnosa sa sebi sličnima i sa stvorenim. Stoga je mudro provesti duboku i dalekovidnu reviziju modela razvoja, kao i razmišljati o smislu ekonomije i njezinih svrha kako bi se ispravile njezine disfunkcije i iskrivljenja. To zahtjeva ekološko zdravstveno stanje planete; to traži i nadasve kulturna i moralna kriza čovjeka, čiji simptomi su već dugo vremena očigledni u svim dijelovima svijeta (8). Čovječanstvo treba duboku kulturnu obnovu; treba ponovno otkriti one vrijednosti koje predstavljaju čvrsti temelj na kojemu graditi bolju budućnost za sve. Krizne situacije kroz koje ono prolazi u ovome trenutku - bilo da su one gospodarskog, prehrambenog, okolišnog ili društvenoga obilježja - u biti su također međusobno povezane moralne krize. One obvezuju na ponovno planiranje zajedničkoga puta ljudi. One osobito obvezuju na način života usmjeren trijeznosti i solidarnosti, s novim pravilima i oblicima obvezivanja pozivajući se s povjerenjem i hrabrošću na postignuta pozitivna iskustva, te odlučno odbacujući ona negativna. Samo tako sadašnja kriza postaje prigoda za rasuđivanje i za novo planiranje.

6. Nije li možda istina da je na početku onoga što u kozmičkome smislu zovemo "priroda" "plan ljubavi i istine"? Svijet nije "proizvod kakve god nužnosti, slijepe sudbine ili slučaja... svijet proizlazi iz slobodne Božje volje jer je Bog želio da stvorenja imaju udjela u njegovu bitku, u njegovoj mudrosti i u nje-

govnoj dobroti" (9). Knjiga Postanka na svojim prvim stranicama vraća nas na mudro planiranje kozmosa, koje je plod Božje misli na čijem su vrhu smješteni muškarac i žena stvoreni na sliku i priliku Stvoritelja da "napune zemlju" i da "njome vladaju" kao "upravitelji" samoga Boga (usp. Post 1,28). Sklad između Stvoritelja, čovječanstva i stvorenoga što ga opisuje Sveto pismo, prekinut je grijehom Adama i Eve, muškarca i žene koji su žudili za zauzimanjem Božjega mjesta, odbivši se priznati njegovim stvorenjima. Posljedica je takva da se iskrivila i zadaća "vladanja" zemljom, "da je obrađuju i čuvaju", te je između njih i ostaloga stvorenog došlo do sukoba (usp. Post 3, 17-19). Ljudsko biće prepustilo se prevlasti sebičnosti, gubeći smisao za Božji mandat te se u odnosu sa stvorenim ponašalo kao izrabljivač, hoteći imati apsolutno gospodstvo nad njime. No, pravo značenje početne Božje zapovijedi, koje je vrlo očito u Knjizi Postanka nije se sastojalo u jednostavnome davanju vlasti, već daleko više u pozivu na odgovornost. Osim toga, mudrost starih prepoznala je da nam je priroda na raspolaganju ne kao "hrpa slučajno odbačenih otpadaka" (10), dok nam je biblijska Objava dala da shvatimo kako je priroda dar Stvoritelja koji joj je uredio unutarnji poredak, kako bi čovjek iz njega mogao izvući obvezne smjernice da bi je "obrađivao i čuvao" (usp. Post 2,15) (11). Sve što postoji pripada Bogu koji je (stvorenje) povjerio ljudima, ali ne da bi njime raspolagali samovoljno. A kada se čovjek, umjesto da vrši svoju ulogu Božjega suradnika stavlja na mjesto Boga onda to izaziva pobunu prirode, "koju više tiranizira nego njome vlada" (12). Čovjek, dakle, ima dužnost odgovorno vladati stvorenjem, čuvajući ga i obrađujući (13).

7. Nažalost, mora se utvrditi da mnoštvo osoba u raznim zemljama i područjima planete proživljava sve veće poteškoće zbog toga što su mnogi nemarni ili odbijaju odgovorno upravljati okolišem. Drugi vatikanski koncil podsjetio je da je "Bog zemlju i sve što ona sadrži namijenio za uporabu svim ljudima i narodima" (14). Stoga baština stvorenoga pripada cijelome čovječanstvu. Međutim, sadašnji ritam iskorištavanja u ozbiljnu opasnost dovodi raspoloživost nekih prirodnih bogatstava ne samo za sadašnji naraštaj, nego

nadasve za one buduće (15). Zato nije teško utvrditi da je uništavanje okoliša često rezultat nedostatka dugoročnih političkih projekata ili pak kratkovidnog slijedenja ekonomskih interesa koji se na žalost pretvaraju u ozbiljnu prijetnju stvorenome. Da bi se suprotstavili toj pojavi, ne temelju činjenice da "svaka odluka vezana uz ekonomiju ima moralne posljedice" (16), ekonomsko djelovanje treba također više poštovati okoliš. Kada se koriste prirodna bogatstva, potrebno se brinuti za njihovo očuvanje, predviđajući i trošak - vodeći računa o okolišu i društvu - kojega treba procijeniti kao bitan čimbenik samih troškova ekonomske aktivnosti. Na međunarodnoj je zajednici i nacionalnim vladama da daju ispravne signale za učinkovito suprotstavljanje onim načinima korištenja okoliša koji su za njega štetni. Da bi se zaštitio okoliš, da bi se očuvala bogatstva i klima s jedne je strane potrebno djelovati poštujući dobro definirane norme i s pravnoga i ekonomskoga stajališta, a s druge strane voditi računa o obveznoj solidarnosti s onima koji žive na najsiromašnijim područjima zemlje i s budućim naraštajima.

8. Zapravo, nužnom se čini postizanje čestite međugeneracijske solidarnosti. Troškovi što proizlaze iz korištenja zajedničkih bogatstava okoliša ne mogu biti na teret budućih naraštaja: "Budući da smo baštinici prošlih generacija i korisnici rada naših suvremenika, mi imamo obaveza prema svima i ne možemo se osloboditi brige za one koji dolaze poslije nas da uvećaju krug ljudske obitelji. Univerzalna solidarnost koja je činjenica, za nas je ne samo dobrobit nego i dužnost. Riječ je o odgovornosti koju sadašnji naraštaji imaju prema budućim naraštajima, odgovornosti koja pripada također pojedinim državama i međunarodnoj zajednici" (17). Korištenje bi prirodnih bogatstava moralo biti takvo da neposredne prednosti ne dovedu do negativnih posljedica za živa bića, za ljudska i koja to nisu, sadašnja i ona buduća; da zaštita privatnoga vlasništva ne sprječava opću namjenu dobara (18); da čovjekov zahvat ne dovede u pogibelj plodnost zemlje, na dobro danas i na dobro sutra. Osim čestite međugeneracijske solidarnosti, potrebno je istaknuti hitnu moralnu potrebu za obnovljenom unutar-generacijskom solidarnošću, osobito u odnosima među zemlja-

ma u razvoju i onih koje su visoko industrijalizirane: "Neodgodiva je zadaća međunarodne zajednice iznaći institucionalne putove za reguliranje iskorištavanja neobnovljivih izvora, također uz sudjelovanje siromašnih zemalja i na način zajedničkog planiranja budućnosti" (19). Ekološka kriza pokazuje nužnost solidarnosti koja će se protegnuti kroz prostor i vrijeme. Naime, među uzrocima sadašnje ekološke krize važno je priznati povijesnu odgovornost industrijaliziranih zemalja. Manje razvijene zemlje i osobito one koje se tek razvijaju nisu ipak oslobođene vlastite odgovornosti u odnosu na stvoreno, jer svima pripada obveza da postupno usvoje učinkovite mjere i politike za zaštitu okoliša. To bi se moglo lakše ostvariti kada bi računice u pomaganju, u prenošenju znanja i poštenijih tehnologija bile manje sebične.

9. Nesumnjivo, jedan od glavnih problema s kojim se mora suočiti međunarodna zajednica je pitanje energetske izvora, pri čemu mora iznaći zajedničke i održive strategije kako bi se zadovoljile potrebe za energijom sadašnjeg naraštaja i onih budućih. U tu svrhu potrebno je da tehnološki napredna društva budu spremna poticati trijezna ponašanja, smanjujući vlastite potrebe za energijom i poboljšavajući uvjete njezinoga korištenja. Istodobno je potrebno promicati otkrivanje i primjenu energija s manjim utjecajem na okoliš te "svjetsku preraspodjelu energetske izvora kako bi im se i one zemlje koje su ih lišene, mogle približiti" (20). Ekološka kriza, znači, pruža povijesnu priliku za pripremu zajedničkoga odgovora usmjerenog na promjenu modela globalnoga razvoja u smjeru koji će pokazivati više poštovanja u odnosu na stvoreno i na cjelokupni ljudski razvoj, nadahnut vrijednostima koje su svojstvene ljubavi u istini. Zato priželjkujem prihvaćanje modela razvoja kojemu će u središtu biti ljudsko biće, koji će se temeljiti na promicanju i raspodjeli općega dobra, na odgovornosti, na svijesti o nužnoj promjeni životnih stilova i na razboritosti, kreposti koja pokazuje što treba učiniti danas, predviđajući ono što se može dogoditi sutra (21).

10. Da bi čovječanstvo vodio prema sveukupno održivome upravljanju okolišem i bogatstvima planete, čovjek je pozvan upotrijebiti svoju inteligenciju na području znanstvenoga

i tehnološkog istraživanja i u primjeni otkrića što proizlaze iz njih. "Nova solidarnost" što ju je Ivan Pavao II. predložio u Poruci za Svjetski dan mira 1990. (22), i "globalna solidarnost" na koju sam i ja podsjetio u Poruci za Svjetski dan mira 2009. (23), stajališta su od temeljne važnosti za usmjeravanje napora oko očuvanja stvorenoga, preko bolje koordiniranog sustava upravljanja bogatstvima zemlje na međunarodnoj razini, nadasve u trenutku u kojemu se na sve očigledniji način pokazuje snažna međusobna povezanost koja postoji između borbe protiv uništavanja okoliša i promicanja cjelovitoga ljudskoga razvoja. Riječ je o nužnoj dinamici jer "se integralni razvoj čovjeka ne može ostvariti bez solidarnog razvoja čovječanstva (24)". Danas su brojne znanstvene prigode i mogući inovativni putovi zahvaljujući kojima je moguće pružiti zadovoljavajuća i skladna rješenja za odnose između čovjeka i okoliša. Na primjer, potrebno je potaknuti istraživanja namijenjena otkrivanju učinkovitijih načina za iskorištavanje velikih potencijala sunčeve energije. Isto takvu pozornost treba potom dati sada već planetarnom pitanju vode i globalnoga hidrogeološkoga sustava, čiji je ciklus od prvotne važnosti za život na zemlji i čija stabilnost je u opasnosti zbog snažne prijetnje klimatskih promjena. Isto se tako trebaju istražiti prikladne strategije ruralnoga razvoja usredotočene na male poljoprivrednike i njihove obitelji, kao što je također potrebno pripremiti prikladne politike za upravljanje šumama, za recikliranje otpada, za vrednovanje postojećih sinergija između suprotstavljanja klimatskim promjenama i borbe protiv siromaštva. Nužne su ambiciozne nacionalne politike, upotpunjene potrebnim međunarodnim naporom koji će donijeti važne dobrobiti, posebno kratkoročno i dugoročno. Naposljetku, potrebno je izaći iz logike pukoga trošenja i promicati one oblike poljoprivredne i industrijske proizvodnje koje poštuju poredak stvaranja i koje su zadovoljavajuće za primarne potrebe svijeta. S ekološkim se pitanjem ne treba sučeljavati samo zbog zatražujućih perspektiva što ih na obzoru ocrta uništavanje okoliša; to pitanje nadasve mora biti motivirano traganjem za istinskom solidarnošću na svjetskoj razini, nadahnutom vrijednostima ljubavi, pravde i općega dobra.

Osim toga, kao što sam već imao prilike podsjetiti, "tehnika nikada nije samo tehnika. Ona otkriva čovjeka i njegovo nastojanje ka razvoju te izražava težnju ljudskoga duha za postupnim nadilaženjem određenih materijalnih uvjetovanosti. Stoga tehniku valja uklopiti u zapovijed 'obrađivanja i čuvanja zemlje' (usp. Post 2,15), koju je Bog dao čovjeku, i krijepti onaj savez između ljudskoga bića i okoliša koji mora biti odraz stvaralačke Božje ljubavi" (25).

11. Sve se jasnije pokazuje kako se tema uništavanja okoliša tiče ponašanja svakoga od nas, životnih stilova i trenutno prevladavajućih načina potrošnje i proizvodnje koji su često neodrživi s društvenoga stajališta, sa stajališta okoliša pa čak i s ekonomskoga stajališta. Sad je već doista nužna stvarna promjena mentaliteta koja bi sve navela na prihvaćanje novih životnih stilova "u kojima traženje istinitog, i lijepog, i dobrog i zajedništvo s drugima ljudima u svrhu zajedničkog rasta budu elementi koji će vladati izborom potrošnje, štednje i investicija". Sve se više treba odgajati na izgradnju mira polazeći od širokogrudnih odluka na osobnoj i obiteljskoj razini kao i na razini zajednice i politike. Svi smo odgovorni za zaštitu i skrb o stvorenome. Takva odgovornost ne poznaje granice. Prema načelu supsidijarnosti važno je da se svatko zauzme na razini koja mu pripada, djelujući kako bi se nadvladala prevlast partikularnih interesa. Uloga senzibiliziranja i formacije osobito pripada raznim subjektima civilnoga društva i nevladinim organizacijama koje se odlučno i velikodušno zauzimaju za širenje ekološke odgovornosti koja bi se sve više morala oslanjati na poštivanje "humane ekologije". Osim toga, potrebno je podsjetiti na odgovornost medija na tom području, predlažući pozitivne modele na kojima se valja nadahnjivati. Zapravo, baviti se okolišem zahtijeva široki i globalni pogled na svijet; zajednički i odgovorni napor da se s logike usredotočene na sebični nacionalistički interes prijeđe na viđenje koje će uvijek obuhvaćati potrebe svih naroda. Ne može se ostati ravnodušni pred onime što se događa oko nas, jer bi propadanje bilo kojeg dijela planeta palo na leđa svima. Veze među osobama, društvenim skupinama i državama, kao i one između čovjeka i okoliša trebaju poprimiti stil poštivanja i "ljubavi u istini". U tako širokom

kontekstu, više je nego poželjno da učinkoviti i međusobno suglasni budu napori međunarodne zajednice usmjereni postizanju postupnoga razoružanja i svijeta lišenoga nuklearnih oružja, čija sama prisutnost prijete životu planete i procesu cjelovitoga razvoja sadašnjega i budućega čovječanstva.

12. Crkva ima odgovornost za stvoreno i osjeća da je mora iskazivati pa i u javnome prostoru kako bi štitila zemlju, vodu i zrak, darove Boga Stvoritelja za sve, a nadasve da bi zaštitila čovjeka od opasnosti samouništenja. Propadanje prirode zapravo je tijesno povezano s kulturom koja oblikuje ljudski suživot, zbog čega "poštivanje 'humane ekologije' u društvu ide u prilog i ekologiji okoliša" (26). Ne može se od mladih tražiti da poštuju okoliš, ako im se u obitelji i u društvu ne pomaže da poštuju sebe same: knjiga prirode je jedinstvena, kako na području okoliša tako i na području osobne, obiteljske i društvene etike (27). Obveze prema okolišu proizlaze iz obveza prema osobi kao takvoj i u odnosu prema drugima. Zbog toga rado potičem odgoj za ekološku odgovornost koja bi - kako sam uputio u enciklici *Caritas in veritate* - očuvala istinsku "humanu ekologiju" i stoga s obnovljenim uvjerenjem potvrdila nedodirljivost ljudskoga života u svakoj njegovoj fazi i u svim njegovim okolnostima, dostojanstvo osobe i nezamjenjivo poslanje obitelji u kojoj se odgaja na ljubav prema bližnjemu i na poštivanje prirode (28). Potrebno je očuvati ljudsku baštinu društva. Ta baština vrijednosti ima svoj izvor i upisana je u naravni moralni zakon koji je temelj poštivanja ljudske osobe i stvorenoga.

13. Na kraju, ne treba zaboraviti činjenicu koja je izrazito indikativna, da brojni ljudi pronalaze spokoj i mir, da osjećaju kako su se obnovili i osnažili kada su u tijesnom dodiru s ljepotom i skladom prirode. Zato i postoji neka vrsta uzajamnosti: u brizi za stvoreno utvrđujemo da Bog, preko stvorenoga, brine o nama. S druge strane, ispravno shvaćanje odnosa čovjeka s okolišem ne dovodi do apsolutiziranja prirode ni do toga da bi je se držalo važnijom od same osobe. Ako crkveno Učiteljstvo izražava zbuñjenost pred shvaćanjem okoliša nadahnutim ekocentrizmom i biocentrizmom, onda je to stoga što takvo shvaćanje isključuje ontološku i aksiološku razliku između

ljudske osobe i ostalih živih bića. Na taj se način zapravo uklanja identitet i superiorna uloga čovjeka, favorizirajući egalitarističko viđenje "dostojanstva" svih živih bića. Tako se daje pristup novome panteizmu s novopoganskim naglascima koji smatraju da spasenje čovjeka dolazi samo od prirode, shvaćene u čisto naturalističkom smislu. No, Crkva poziva da se to pitanje postavi na uravnoteženi način, u poštivanju "gramatike" što ju je Stvoritelj upisao u svoje djelo, povjeravajući čovjeku ulogu čuvara i odgovornoga upravitelja stvorenoga, ulogu koju zasigurno ne smije zloupotrijebiti, no od koje ne može niti odstupiti. Naime, i suprotno stajalište apsolutiziranja tehnike i ljudske moći pretvara se u težak napad ne samo na prirodu, nego i na samo ljudsko dostojanstvo (29).

14. Ako želiš njegovati mir, čuvaj stvoreno. Traganje za mirom svih ljudi dobre volje bit će jamačno olakšano zajedničkim priznavanjem nerazdvojnoga odnosa koji postoji između Boga, ljudskih bića i svega stvorenoga. Prosvijećeni božanskom Objavom i slijedeći Predaju Crkve, kršćani daju svoj doprinos. Oni kozmos i njegova čudesa promatraju u svjetlu stvarateljskoga djela Oca i otkupiteljskoga djela Krista koji je svojom smrću i uskrsnućem s Bogom izmirio "sa sobom sve, bilo na zemlji, bilo na nebesima" (Kol 1,20). Krist, raspeti i uskrsli, čovječanstvu je dao dar svoga Duha posvetitelja, koji vodi put povijesti u iščekivanju dana u kojemu će slavnim povratkom Gospodinovim započeti "nova nebesa i zemlja nova" (2 Pt 3,13), u kojoj će zauvijek prebivati pravednost i mir. Zato je zaštita prirodnog okoliša da bi se izgradio svijet mira obveza svake osobe. Eto nam hitnoga izazova s kojim se treba suočiti s obnovljenim i zbornim naporom; evo providonosne prigode da se novim naraštajima podari perspektiva bolje budućnosti za sve. Neka toga budu svjesni odgovorni za nacije i svi oni, na bilo kojoj razini, kojima je u srcu sudbina čovječanstva: zaštita stvorenoga i ostvarenje mira stvarnosti su koje su međusobno povezane iznutra! Zbog toga pozivam sve vjernika da uzdignu svoju žarku molitvu Bogu, svemogućem Stvoritelju i milosrdnome Ocu da u srcu svakoga muškarca i žene odjekne, bude prihvaćen i zaživi hitni poziv: Ako želiš njegovati mir, čuvaj stvoreno.

Iz Vatikana, 8. prosinca 2009.

Bilješke:

1. Katekizam Katoličke Crkve, 198.
2. BENEDIKT XVI, Poruka za svjetski dan mira 2008, 7.
3. Usp. br. 48.
4. DANTE ALIGHIERI, Božanstvena komedija, Raj, XXXIII, 145.
5. Poruka za svjetski dan mira 1990, 1.
6. Apostolsko pismo Octogesima adveniens, 21.
7. Poruka za svjetski dan mira, 10.
8. Usp. BENEDIKT XVI, enciklika Caritas in veritate, 32.
9. Katekizam Katoličke Crkve, 295.
10. HERAKLIT EFŠKI (oko 535. pr. Kr. – oko 475 pr. Kr.), Fragment 22B124, u H. Diels-W. Kranz, Die Fragmente der Vorsokratiker, Weidmann, Berlin 1952.
11. Usp. BENEDIKT XVI, enciklika Caritas in veritate, 48.
12. IVAN PAVAO II, enciklika Centesimus annus, 37.
13. Usp. BENEDIKT XVI, enciklika Caritas in veritate, 50.
14. Pastoralna konstitucija Gaudium et spes, 69.
15. Usp. IVAN PAVAO II, enciklika Sollicitudo rei socialis, 34.
16. BENEDIKT XVI, enciklika Caritas in veritate, 37.
17. PAPINSKO VIJEĆE PRAVDA I MIR, Kompendij socijalnog nauka Crkve 467; usp. PAVAO VI, enciklika Populorum progressio, 17.
18. Usp. IVAN PAVAO II, enciklika Centesimus annus, 30-31.43.
19. BENEDIKT XVI, enciklika Caritas in veritate, 49.
20. Isto.
21. Usp. SVETI TOMA AKVINSKI, S. Th., II-II, q. 49, 5.
22. Usp. br. 9.
23. Usp. br. 8.
24. PAVAO VI, enciklika Populorum progressio, 43.
25. Enciklika Caritas in veritate, 69.
26. BENEDIKT XVI, enciklika Caritas in veritate, 51.
27. Usp. isto, 15.51.
28. Usp. isto, 28.51.61; IVAN PAVAO II, enciklika Centesimus annus, 38.39.
29. Usp. BENEDIKT XVI, enciklika Caritas in veritate, 70.

CONGREGATIO PRO CLERICIS
KONGREGACIJA ZA KLERIKE

Pismo svećenicima (prosinac 2009.)

Dragi prezbiteri,

U životu prezbitera, molitva nužno zauzima jedno od središnjih mjesta. To nije teško shvatiti, jer molitva njeguje prisnost učenika s njegovim Učiteljem, Isusom Kristom. Svi znamo da, kada ona malakše, vjera slabi i služba gubi sadržaj i smisao. Nužna će posljedica za prezbitera biti da će imati manje radosti i uspjeha u službi svakoga dana. Kao da je, na putu nasljedovanja Krista, prezbiter, koji hodi zajedno s tolikim drugima, počeo sve se više povlačiti i tako udaljavati od Učitelja, sve dotle da Ga izgubi iz vida na horizontu. Tada on postaje zbunjen i kolebljiv.

Sveti Ivan Zlatousti, u jednoj homiliji, komentirajući Prvu poslanicu Timoteju, mudro upozorava: „đavao bjesni protiv pastira [...] Naime, ako ubijajući ovce stado se smanjuje, eliminirajući naprotiv pastira, on će uništiti cijelo stado.“ Komentar nas potiče da mislimo na mnoge današnje situacije. Zlatousti nas opom-

inje da smanjenje pastira čini i činit će da se smanji sve više broj vjernika i zajednica. Bez pastira, naše će zajednice biti uništene!

Ali ovdje bih htio napose govoriti o nužnoj molitvi da bi, kako bi rekao Zlatousti, pastiri pobijedili đavla i ne malaksali. Uistinu, bez nužne hrane molitve, prezbiter obolijeva, učenik ne nalazi snage slijediti Učitelja, i tako umire zbog nedovoljne ishrane. Posljedično, njegovo stado se raspršuje, i u svoje vrijeme, umire.

Naime, svaki prezbiter je bitno povezan s crkvenom zajednicom. On je posebni učenik Isusov, koji ga je pozvao i, po sakramentu reda, uobličio Sebi, kao Glava i Pastir Crkve. Krist je jedini Pastir, ali je htio da dvanaestorica i njihovi nasljednici imaju udjela na Njegovoj službi, posredstvom kojih također i svećenici, iako nižeg ranga, su učinjeni dionicima tog sakramenta, tako da i oni, na svoj način, imaju udjela u službi Kristovoj koji je Glava i Pastir. To zahtijeva bitni odnos prezbitera s crkvenom zajednicom. On se ne može odreći ove svoje odgovornosti, budući

da zajednica bez pastira umire. Štoviše, poput Mojsija, svoje ruke treba uzdignuti k nebu, u molitvi, da narod ne propadne.

Stoga, da bi prezbiter ostao vjera u Kristu i vjieran zajednici, mora biti čovjek molitve, čovjek koji živi u prisnosti s Gospodinom. Ima potrebu osim toga da bude okrijepljen molitvom Crkve i svakog kršćanina. Neka ovčice mole za svoje pastire! Kada, pak, sam pastir shvati da njegov život molitve slabi, trenutak je da se obrati Duhu Svetome i da mu se moli duhom siromaha. Duh će ponovno zapaliti vatru u njegovu srcu. Ponovno će zapaliti žar prema Gospodinu, koje uvijek tu i s njih želi večerati!

U ovoj Svećeničkoj godini, želimo moliti, ustrajno i s tolikom ljubavlju, za svećenike i sa svećenicima. S tom nakanom, Kongregacija za

kler, svakog prvog četvrtka u mjesecu, za vrijeme Svećeničke godine, u 16:00 sati, slavi euharistijsko-marijanski sat, u bazilici Santa Maria Maggiore, u Rimu, za svećenike i sa svećenicima. Mnogo svijeta dolazi, s radošću, moliti s nama.

Dragi svećenici, približava se dan rođenja Isusa Krista. Htio bih svima vama zaželjati Sretan Božić i Novu 2010. godinu. U jaslicama Djetešce Isus nas poziva da obnovimo u vezi s Njim onu prisnost prijatelja i učenika, da bi nas ponovno poslao kao svoje evangelizatore!

*Kardinal Cláudio Hummes
Umirovljeni Nadbiskup São Paula
Prefekt Kongregacije za kler*

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan bolesnika 2010.

Iskustvo bolesti i trpljenja može postati škola nade

Vatikan, 9. veljače 2010.

Draga braćo i sestre!

Dana 11. veljače, na liturgijski spomen Blažene Djevice Marije Lurdske, u vatikanskoj će se bazilici proslaviti 18. svjetski dan bolesnika. Zgodna podudarnost s 25. obljetnicom osnutka Papinskog vijeća za dušobrižništvo zdravstvenih djelatnika predstavlja još jedan razlog za zahvaliti Bogu na do sada prijedenom putu na području pastoralne zdravstva. Želim od srca da ta obljetnica bude prigoda za veliku dušnji apostolski žar u službi bolesnika i svih onih koji se posvećuju njihovoj skrbi.

Godišnjom proslavom Dana bolesnika Crkva, zapravo, želi probuditi snažnu svijest u crkvenoj zajednici o važnosti pastoralne službe u velikom svijetu zdravstva, koja je sastavni dio njezina poslanja, jer je na tragu samog Kristova spasenjskog poslanja. On, božanski liječnik, "prošao (je) čineći dobro i ozdravljajući sve kojima bijaše ovladao đavao" (Dj 10,38). U tajni njegove muke, smrti i uskrsnuća, ljudsko trpljenje crpi smisao i puninu svjetla. U apostolskom pismu Salvifici dolo-

ris, sluga Božji Ivan Pavao II. ovako objašnjava tu zbilju: "Ljudsko trpljenje – pisao je – dostiglo je svoj vrhunac u Kristovoj muci. I istodobno ono je ušlo u potpuno novu dimenziju i u novi red: vezano je uz ljubav..., uz onu ljubav koja stvara dobro, koja izvlači dobro također iz zla preko trpljenja, kao što je najviše dobro otkupljenja svijeta poteklo od Kristova križa i neprestano iz njega izvire. Kristov je križ postao izvor, iz kojeg izvire rijeke žive vode" (18).

Gospodin Isus na Posljednjoj večeri, prije nego će se vratiti Ocu, prigruo se da opere noge apostolima, anticipirajući najviši čin ljubavi na križu. S tom je gestom pozvao svoje učenike da uđu u istu njegovu logiku ljubavi koja se daje osobito najmanjima i najpotrebitijima (usp. Iv 13,12-17). Slijedeći njegov primjer, svaki je kršćanin pozvan, u različitim i uvijek novim okolnostima, u vlastitom životu provoditi u djelo prisposobu o dobrom Samarijancu, koji, prolazeći pored nekog čovjeka kojeg su razbojnici ostavili polu-

mrtva uz put, "vidje ga, sažali se. Pristupi mu, opra mu rane uljem i vinom i zavi ih. Zatim ga stavi na svoje kljuse, odvede u gostionicu i preuze za nj brigu. Sutradan izvadi dva denara i dade ih gostioničaru: 'Brini se za nj – reče mu – pa ako što više potrošiš, ja ću ti na povratku platiti'" (Lk 10,33-35). Na kraju prispodobe Isus kaže: "Idi pa i ti čini tako" (Lk 10,37). S tim se riječima obraća i nama. Potiče nas prignuti se nad rane tijela i duše tolike naše braće i sestara koje susrećemo na putovima svijeta; pomaže nam shvatiti da, Božjom milošću koju se prihvaća i živi u svakodnevnom životu, iskustvo bolesti i trpljenja može postati škola nade. I doista, kao što sam istaknuo u enciklici *Spe salvi*, "ne ozdravlja čovjeka izbjegavanje trpljenja, bijeg od boli, već sposobnost prihvatiti nevolje i sazrijevati u njoj, naći smisao po sjedinjenju s Kristom, koji je patnje podnosio s beskrajnom ljubavlju" (37).

Već je Drugi vatikanski koncil podsjetio na važnu zadaću Crkve da skrbi za one koji trpe. U dogmatskoj konstituciji *Lumen gentium* čitamo da je "Otac poslao Krista 'naviještati Radosnu vijest siromasima, ...ozdravljati one koji su skršena srca' (Lk 4,18), 'tražiti i spasiti ono što je izgubljeno' (Lk 19,10); na sličan način Crkva okružuje ljubavlju sve koji su pogođeni ljudskom slabošću, štoviše, u siromasima i patnicima prepoznaje sliku svojega siromašnog i patničkog Utemeljitelja te se trsi ukloniti njihovu nevolju i nastoji u njima služiti Kristu" (8). Taj čovjekoljubni i duhovni rad crkvene zajednice s bolesnicima i onima koji trpe u tijeku stoljeća izražavan je u mnogim oblicima i zdravstvenim strukturama, od kojih su neki imali i institucionalni karakter. Htio bih ovdje spomenuti one koji su izravno vodile biskupije kao i one koji su plod velikodušnosti raznih redovničkih ustanova. Riječ je o dragocjenoj "baštini" koja odgovara na činjenicu da "ljubav ima također potrebu za organiziranošću kako bi predstavljala uređeni oblik služenja" (*Enc. Deus caritas est*, 20). Osnivanje Papinskog vijeća za dušobrižništvo zdravstvenih djelatnika prije dvadeset i pet godina, ulazi u tu

skrb Crkve za svijet zdravlja. I stalo mi je dodati da se u sadašnjem povijesno-kulturnom trenutku zamjećuje potreba za pozornom i kapilarnom prisutnošću Crkve pored bolesnika, kao i prisutnost u društvu koja je kadra prenijeti na djelotvoran način evanđeoske vrijednosti u cilju zaštite ljudskoga života, od njegova začeca pa do naravne smrti. Želio bih ovdje podsjetiti na Poruku siromasima, bolesnima i svima onima koji trpe, koju su koncilski oci uputili svijetu na završetku Drugoga vatikanskog koncila: "Vi svi koji teže osjećate teret križa – rekli su – ... vi koji plačete... vi neznani patnici, budite hrabri: vi ste miljenici Božjega kraljevstva, kraljevstva nade, sreće i života; vi ste braća trpećeg Krista; i s njim, ako to želite, vi spašavate svijet!" (*Ench. Vat.*, I, n. 523, (str. 313)). Zahvaljujem od srca osobama koje, svakodnevno, "služe bolesnima i onima koji trpe", čineći da "apostolat Božjeg milosrđa, u koji su uključeni, odgovara uvijek sve bolje na nove zahtjeve" (Ivan Pavao II., ap. konst. *Pastor Bonus*, čl. 152).

U ovoj Svećeničkoj godini svoju misao upućujem osobito vama, dragi svećenici, "poslužiteljima bolesnika", znaku i oruđu Kristova suosjećanja, koji mora doći do svakog čovjeka koji trpi. Pozivam vas, dragi prezbiteri, da se ne štedite u skrbi i pružanju utjehe tim osobama. Vrijeme provedeno uz onoga koji je u kušnji rađa plodovima milosti za sve ostale dimenzije pastorala. Obraćam se na kraju vama, dragi bolesnici, i molim vas da molite i prinosite svoja trpljenja za svećenike, da uzmognu biti vjerni svojem pozivu i da njihova služba bude bogata duhovnim plodovima, na dobrobit čitave Crkve. S tim osjećajima zazivam na bolesnike, kao i na sve one koji im pomažu, majčinsku zaštitu Marije *Salus Infirmorum* i svima od srca udjeljujem apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 22. studenoga 2009., na svetkovinu Našega Gospodina Isusa Krista, Kralja svega stvorenja.

Papa Benedikt XVI.

Poruka pape Benedikta XVI. za korizmu 2010.:

Božja se pravednost očitovala po vjeri u Isusa Krista (usp. Rim 3, 21 – 22)

Draga braćo i sestre, svake godine, prigodom korizme, Crkva nas poziva na iskreno preispitivanje našega života u svjetlu evanđeoskih učenja. Ove bih vam godine htio predložiti neka razmišljanja o velikoj temi pravednosti, polazeći od Pavlovih riječi: Božja se pravednost očitovala po vjeri u Isusa Krista (usp. Rim 3, 21 – 22).

Pravednost: "dare cuique suum"

Zaustavit ću se ovdje u prvom redu na značenju izraza "pravednost", koji u običnom govoru znači "dati svakome njegovo – dare cuique suum", prema poznatu izrazu koji je skovao Ulpijan, rimski pravnik iz trećeg stoljeća. Međutim ta klasična definicija, zapravo, ne precizira u čemu se sastoji to njegovo što treba osigurati svakom pojedincu. Ono što čovjek treba, ne može mu se zajamčiti zakonom. Da bi osoba uživala život u punini, nužno je nešto dublje, što joj može pripasti samo besplatno: mogli bismo reći da čovjek živi od one ljubavi koju jedino Bog može saopćiti, budući da ga je on stvorio na svoju sliku i priliku. Materijalna su dobra jamačno korisna i nužna – uostalom sâm se Isus pobrinuo da ozdravi bolesne, da nahrani gladno mnoštvo koje je išlo za njim i sigurno je osuđivao ravnodušnost, koja i danas prisiljava stotine milijuna ljudskih bića na umiranje zbog nedostatka hrane, vode i lijekova, ali "razdiobna" pravednost ne daje ljudskom biću sve ono "njegovo" na koje polaže pravo. Ono naime treba Boga kao što treba kruh i više od toga. Sveti Augustin primjećuje: ako je "pravednost krepost koja daje svakom njegovo ... nije nipošto čovjekova pravednost to što oduzima čovjeka pravom Bogu" (De civitate Dei, XIX, 21).

Odakle dolazi nepravda?

Evangelist Marko prenosi sljedeće Isusove riječi, kojima se Isus uključio u tadašnju rasp-

ravu o tomu što je čisto a što nečisto: "Ništa što izvana ulazi u čovjeka ne može ga onečistiti, nego što iz čovjeka izlazi – to ga onečišćuje... Što iz čovjeka izlazi, to onečišćuje čovjeka. Ta iznutra, iz srca čovječjega, izlaze zle namisli." (Mk 7, 15. 20 – 21) Osim sama pitanja vezana uz hranu u reakciji farizeja možemo primijetiti jednu trajnu čovjekovu napast: tvrditi da zlo ima neki izvanjski uzrok. Mnoge suvremene ideologije, ako dobro pogledamo, polaze od te pretpostavke: da nepravda dolazi "izvana", da bi zavladała pravda dovoljno je ukloniti izvanjske uzroke koje priječe njezino ostvarenje. Taj način razmišljanja – opominje Isus – je navičan i kratkovidan. Nepravda, plod zla, nema isključivo izvanjske korijene; njezin uzrok leži u ljudskom srcu, gdje se nalaze klice jednoga tajanstvena suživota sa zlom. Prepoznaje to s gorčinom psalmist: "Evo, grešan sam već rođen, u grijehu me začeo majka moja." (Ps 51, 7) Da, čovjeka je učinilo slabim nešto duboko u njemu, što ga onesposobljava ući u zajedništvo s drugim. Otvoren po svojoj naravi slobodnoj bujici dioništva s drugim, primjećuje u sebi neku čudnu gravitacijsku silu, koja ga tjera zatvoriti se u sama sebe, postavljati se iznad i afirmirati se nauštrb drugih: to je egoizam, posljedica istočnoga grijeha. Adam i Eva, zavedeni Sotoninom laži, ubravši tajanstveni plod usprkos Božjoj zapovijedi, zamijenili su logiku pouzdavanja u Ljubav logikom dvojbe i natjecanja; logiku primanja, povjerljiva iščekivanja Drugoga, nemirnom logikom u kojoj se grabi samo sebi i čini sve vlastitim silama (usp. Post 3, 1 – 6), kušajući, kao posljedicu, osjećaj nemira i nesigurnosti. Kako se čovjek može osloboditi tog sebičnoga nagnuća i otvoriti se ljubavi?

Pravednost i Sedaqah

U srcu Izraelove mudrosti nalazimo duboku vezu između vjere u Boga, koji "iz gliba vadi siromaha" (Ps 113, 7) i pravednosti prema

bližnjemu. Sama riječ kojom se na hebrejskome označava krepost pravednosti, *sedaqah*, dobro to izražava. *Sedaqah* naime znači s jedne strane puno prihvaćanje volje Boga Izraela, a s druge, pravičnost u odnosima prema bližnjima (usp. Izl 20, 12 – 17), navlastito prema siromasima, strancima, siročadi i udovicama (usp. Pnz 10, 18 – 19). Ali ta su dva značenja povezana, jer kada daje siromahu, Izraelac ne čini ništa drugo već uzvraća Bogu, koji se smilovao nad bijedom svojeg naroda. Nije slučajno da se darivanje pločâ Zakona Mojsiju, na brdu Sinaj, zbilo nakon prelaska Crvenog mora. Slušanje Zakona naime pretpostavlja vjeru u Boga, koji je prvi 'čuo vapaj' svojeg naroda te je "sišao da ga izbavi iz vlasti Egipta" (usp. Izl 3, 8). Bog je pozoran na vapaj bijednika i zauzvrat traži da ga se sluša: traži pravednost prema siromahu (usp. Sir 4, 4 – 5. 8 – 9), pridošlici (usp. Izl 22, 20), robu (usp. Pnz 15, 12 – 18). Da bi se stupilo na put pravednosti, nužno je stoga izaći iz one opsjene samodostatnosti, iz onoga dubokog stanja zatvorenosti, koje predstavlja sâm uzrok nepravde. Potreban je, drugim riječima, dublji "izlazak" od onoga što ga je Bog učinio s Mojsijem, oslobođenje srca, koje samo slovo zakona ne može ostvariti. Postoji li dakle za čovjeka nada pravednosti?

Krist, Božja pravednost

Kršćanski navještaj pozitivno odgovara na čovjekovu žeđ za pravednošću, kao što kaže apostol Pavao u Poslanici Rimljanima: "Sada se pak izvan Zakona očitovala pravednost Božja ... po vjeri Isusa Krista, prema svima koji vjeruju. Ne, nema razlike! Svi su zaista sagriješili i potrebna im je slava Božja; opravdani su besplatno, njegovom milošću po otkupljenju u Kristu Isusu. Njega je Bog izložio da krvlju svojom bude Pomirilište po vjeri." (3, 21 – 25)

Koja je dakle Kristova pravednost? To je prije svega pravednost koja dolazi od milosti, gdje nije čovjek taj koji daje zadovoljštinu, koji ozdravlja sama sebe i druge. Činjenica da se "okajanje" događa u Isusovoj "krvi" znači da nisu čovjekove žrtve te koje ga oslobađaju od tereta grijeha, već gesta ljubavi Boga koji se otvara sve do kraja, sve dotle da pušta da u nj uđe "prokletstvo" koje pripada čovjeku, da bi ovom zauzvrat prenio "blagoslov" koji pripa-

da Bogu (usp. Gal 3, 13 – 14). Ali to odmah pokreće jedan prigovor: kakva je to pravednost u kojoj pravednik umire za krivca a krivac prima zauzvrat blagoslov koji pripada pravedniku? Ne prima li tako svaki od njih upravo suprotno od onoga što mu pripada? No upravo ovdje se, zapravo, razotkriva Božja pravednost, koja se stubokom razlikuje od ljudske. Bog je platio za nas u svojem Sinu doista neizmjernu cijenu otkupljenja. Čovjek se može čak i buniti zbog te pravednosti križa, jer ona iznosi na vidjelo da čovjek nije neko samodostatno biće, već treba Drugoga da bi bio potpuno to što jest. Obratiti se Kristu, vjerovati evanđelju, znači u biti upravo ovo: izaći iz opsjene o samodostatnosti te otkriti i prihvatiti vlastitu bijedu – siromaštvo drugih i Božje siromaštvo, potrebu za njegovim opraštenjem i njegovim prijateljstvom.

Tako se može shvatiti da je vjera sve drugo samo ne neka jednostavna, lagodna, obična zbilja: potrebna je poniznost da bi se prihvatilo da trebam Drugoga koji će me osloboditi onoga "mojeg", da bi mi dao "svoje". To se osobito događa u sakramentima pokore i euharistije. Zahvaljujući Kristovu djelovanju, otvaraju nam se vrata "veće" pravednosti, a to je pravednost ljubavi (usp. Rim 13, 8 – 10), pravednost onoga koji se u svakom slučaju osjeća sve više dužnikom no vjerovnikom, jer je primio više no što je mogao očekivati.

Upravo osnaženi tim iskustvom, vjernici čute u sebi neki nutarnji poticaj pridonijeti oblikovanju pravednih društava, gdje svi primaju ono što im je potrebno da bi živjeli sukladno dostojanstvu vlastitom ljudima i gdje je pravednost oživljena ljubavlju.

Draga braćo i sestre, korizma ima svoj vrhunac u Vazmenom trodnevlju, u kojem ćemo i ove godine slaviti Božju pravednost, koja je punina ljubavi, dara, spasenja. Neka ovo vrijeme pokore bude za sve vjernike vrijeme istinskog obraćenja i intenzivna upoznavanja otajstva Krista, koji je došao ispuniti svaku pravednost. S tim osjećajima, podjeljujem svima od srca apostolski blagoslov.

*U Vatikanu, 30. listopada 2009.
Papa Benedikt XVI.*

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija, 16. svibnja 2010.

Svećenik i pastoral u digitalnom svijetu: novi mediji u službi Riječi

Draga braćo i sestre, tema ovogodišnjeg Svjetskog dana sredstava društvenih komunikacija – "Svećenik i pastoral u digitalnom svijetu: novi mediji u službi Riječi" –, zgodno se uklapa u crkvenu proslavu Svećeničke godine. Ona u prvi plan stavlja razmišljanje o širokom i osjetljivom pastoralnom polju komunikacije i digitalnog svijeta, u kojem se svećeniku pružaju nove mogućnosti ostvarivanja vlastitoga službenja Riječi i vršenja službe Riječi. Crkvene su se zajednice oduvijek služile suvremenim medijima kako bi ojačale komunikaciju, prisutnost u društvu i kako bi, vrlo često, poticale dijalog na široj razini. No zbog njihova nezaustavljivog širenja kao i njihova znatnog društvenog utjecaja mediji postaju sve važniji i korisniji za plodonosno vršenje svećeničke službe.

Prvi je svećenikov zadatak naviještati Krista, utjelovljenu Božju riječ i priopćavati drugima mnogoliku Božju milost koja posredstvom sakramenata donosi spasenje. Okupljena i pozvana od Riječi, Crkva se postavlja kao znak i oruđe zajedništva koje Bog uspostavlja sa svakim čovjekom i koje je svaki svećenik pozvan izgrađivati u Kristu i s Kristom. U tome se krije dostojanstvo i ljepota svećeničkog poslanja, u kojem se na povlašten način ostvaruje ono što kaže sveti Pavao: "Jer veli Pismo: Tko god u nj vjeruje, neće se postidjeti... Jer: Tko god prizove ime Gospodnje, bit će spašen. Ali kako da prizovu onoga u koga ne povjerovate? A kako da povjeruju u onoga koga nisu čuli? Kako pak da čuju bez propovjednika? A kako propovijedati bez poslanja?" (Rim 10,11.13-15).

Da bismo dali primjerene odgovore na ta pitanja usred velikih kulturnih promjena, na koje su osobito osjetljivi mladi, moramo se služiti suvremenim komunikacijskim tehnologijama. Naime, digitalni svijet, stavlajući nam na raspolaganje sredstva koja posjeduju gotovo bezgraničnu moć izražavanja, otvara mnogobrojne perspektive i mogućnosti te nas potiče još više cijeniti Pavlovu opomenu: "Jao meni ako evanđelja ne navješćujem" (1 Kor 9,16). Sve veća dostupnost novih tehnologija zahtijeva i

veću odgovornost onih koji su pozvani naviještati Riječ, ali isto tako traži od njih da budu sve više motivirani i učinkoviti u svom djelovanju. Svećenik se nalazi na pragu novog doba, jer, koliko više suvremene tehnologije budu stvarale sve dublje odnose na velikim udaljenostima a digitalni svijet širio svoje granice, toliko će više biti pozvan odgovoriti na taj izazov u svojem pastoralnom radu, proširujući opseg svoga djelovanja kako bi medije sve djelotvornije stavio u službu Riječi.

Međutim, širenje multimedijских komunikacija i raznolikost "izbornika opcija" iste te komunikacije mogu za sobom povlačiti opasnost da pomislimo kako je dovoljno jednostavno biti prisutan na webu i pogrešno ga smatrati isključivo prostorom koji je potrebno ispuniti. Od prezbitera se, naprotiv, s pravom traži sposobnost da bude prisutan u digitalnom svijetu u stalnoj vjernosti evanđeoskoj poruci, kako bi izvršio svoju ulogu voditelja zajednica koje se danas sve češće izražavaju mnogim "glasovima" koje pruža digitalni svijet. Pozvani su zato u naviještanju evanđelje koristiti se ne samo tradicionalnim, već i novim audio-vizualnim sredstvima (fotografija, video, animacije, blog, web stranice), koja mogu otvoriti nove, šire vidike za uspostavu dijaloga s drugima i biti korisna sredstva također za evangelizaciju i katehezu.

Uz pomoć suvremenih sredstava komunikacije, svećenik će moći upoznati ljude sa životom Crkve i pomoći našim suvremenicima otkriti Kristovo lice. Oni će ponajbolje postići taj cilj ako nauče, tijekom svoga školovanja, znalački i pravilno se služiti tim sredstvima te steknu solidnu teološku naobrazbu i izgrade snažnu svećeničku duhovnost, koja ima svoj oslonac u stalnom razgovoru s Gospodinom. Ipak, prisutnost svećenika u digitalnom svijetu mora manje biti u znaku umješnog rukovanja medijima a više u znaku njegove posvećenosti Bogu i njegove bliskosti s Kristom. To će ne samo oživjeti njegovo pastoralno djelovanje, već će također "udahnuti dušu" neprekidnom komunikacijskom toku koji se odvija na "mreži".

I u digitalnom svijetu mora jasno izaći na vidjelo kako Božja brižna ljubav prema svim ljudima koja se očitovala u Kristu nije niti nešto što pripada prošlosti niti neka učena teorija, već sasvim konkretna, aktualna i privlačna zbilja. Naša pastoralna prisutnost u digitalnom svijetu mora tako služiti tome da pokaže našim suvremenima, osobito onima koji se osjećaju nesigurnima i zbunjenima, da je "Bog blizu; da u Kristu pripadamo jedni drugima" (Benedikt XVI., *Obraćanje članovima Rimske kurije prigodom božićnog čestitanja, L'Osservatore Romano*, 21.-22. prosinca 2009., str. 6)

Zar može itko bolje od svećenika, kao Božjeg čovjeka osposobljena za rad s današnjim digitalnim tehnologijama, razviti i provoditi u djelo pastoral koji Boga konkretno uprisutnjuje u današnjem svijetu i predstavlja vjersku mudrost prošlosti kao bogatstvo na kojem se možemo nadahnjivati u svojem nastojanju da živimo dostojanstveno u sadašnjosti i ispravno izgrađujemo bolju budućnost? Posvećene osobe koje rade u medijima imaju posebnu odgovornost utrti put novim oblicima susreta, trajno jamčiti kvalitetu ljudskog susreta i pokazati brigu za osobe i njihove duhovne potrebe. One tako mogu pomoći muškarcima i ženama našeg "digitalnog" doba osjetiti Gospodinovu prisutnost, rasti u očekivanju i nadi i približiti se Božjoj riječi koja nudi spasenje i potiče cjeloviti čovjekov razvoj. Ova će se potonja na taj način moći otisnuti na nepreglednu pučinu koju tvori gusta mreža "autoputova" kojima je premrežen kibernetički prostor (cyberspace) i pokazati da Bog ima svoje opravdano mjesto u svakom dobu, pa tako i u ovom našem. Tako će, zahvaljujući novim komunikacijskim medijima, Gospodin moći koračati ulicama naših gradova i zastati pred pragom domova i naših srca te još jednom reći: "Evo, na vratima stojim i kucam; poslušaj li tko glas moj i otvori mi vrata, unići ću k njemu i večerati s njim i on sa mnom" (Otk 3,20).

U prošlogodišnjoj poruci potaknuo sam sve odgovorne za komunikacijske procese da promiču kulturu poštivanja dostojanstva i vrijednosti osobe. To je jedan od načina na koji je Crkva pozvana vršiti "diakoniju kulture" u današnjem "digitalnom svijetu". Sa evanđeljem u rukama i u srcu, moramo ponovno potvrditi potrebu da se nastavi pripravljanje putove koji vode Božjoj riječi, posvećujući istodobno stalnu pozornost onima koji traže; štoviše, kao prvi

korak evangelizacije, moramo poticati njihovo traganje. Pastoral u svijetu digitalne komunikacije, budući da nam nova sredstva komunikacije omogućuju stupiti u dodir sa sljedbenicima drugih religija kao i nevjernicima te ljudima svih kultura, zahtijeva osjetljivost prema onima koji ne vjeruju, koji su klonuli i onima koji imaju u srcu duboku, neizgovorenu želju za apsolutnim i neprolaznim istinama. Zar ne bismo i mi, poput prorok Izaija koji je imao pred očima sliku doma molitve za sve narode (usp. Iz 56,7), mogli zamisliti web kao prostor – poput "predvorja pogana" iz Jeruzalemskog hrama – u kojem možemo naći one koji još uvijek ne poznaju Boga?

Razvoj novih tehnologija i digitalni svijet u cjelini predstavljaju veliko bogatstvo za čitavo čovječanstvo i za čovjeka pojedinca a može djelovati i kao poticaj na susret i dijalog. No njihov razvoj jednako tako pruža veliku priliku vjernicima. Ništa se ne može i ne smije ispriječiti na putu onome koji se, u ime Krista uskrsloga, trudi biti uvijek bližnji drugom čovjeku. Novi mediji, stoga, pružaju nadasve prezbiterima uvijek nove i, s pastoralnoga gledišta, bezgranične mogućnosti te ih potiču prepoznati vrijednost opće Crkve i u tome smislu izgrađivati veliku i stvarnu zajednicu kao i svjedočiti, u današnjem svijetu, uvijek novi život koji se rađa iz slušanja evanđelja Isusa Krista, vječnoga Sina koji je došao među nas radi našega spasenja. Ne smije se, međutim, zaboraviti kako plodnost svećeničke službe izvire prije svega iz osobnoga susreta s Kristom, čiju se riječ osluškuje u molitvi, kojega se naviješta i svjedoči vlastitim životom, upoznaje, ljubi i slavi u sakramentima, navlastito u sakramentu Presvete euharistije i pomirenja.

Vas, dragi svećenici, iznova pozivam da se mudro okoristite jedinstvenim mogućnostima što ih pružaju suvremene komunikacije. Neka Vas Gospodin učini oduševljenim navjesticima Radosne vijesti također u novom prostoru što ga nude sadašnja sredstva komunikacije.

S tim željama, zazivam na vas zaštitu Majke Božje i svetoga Arškog župnika i svakome od vas od srca podjeljujem apostolski blagoslov.

*Iz Vatikana, 24. siječnja 2010.,
blagdan svetog Franje Saleškog*

Papa Benedikt XVI.

Poruka pape Benedikta XVI. za 25. Svjetski dan mladih, 28. ožujka 2010.

“Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni”

Dragi prijatelji, ove se godine navršava dvadeset i peta obljetnica ustanovljenja Svjetskog dana mladih, kojeg je pokrenuo papa Ivan Pavao II., časne uspomene kao godišnji susret mladih vjernika iz čitavoga svijeta. Bila je to dalekovidna inicijativa koja je urodila obilnim plodovima, omogućivši novim naraštajima vjernika da se jedni s drugima susreću, da slušaju Božju riječ, da otkrivaju ljepotu Crkve i žive snažna iskustva vjere koji su mnoge navele na odluku da se potpuno predaju Kristu.

Ovaj 25. Dan predstavlja etapu prema idućem Svjetskom danu mladih, koji će se održati u kolovozu 2011. u Madridu, gdje ćete, nadam se, doći u velikom broju da doživite taj milosni događaj.

Da bismo se pripravili za tu proslavu, htio bih vam predložiti neka razmišljanja na ovogodišnju temu: “Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni?” (Mk 10,17), koja je preuzeta iz evanđeoskog izvješća o Isusovom susretu s mladim bogatašem; o toj je temi već govorio papa Ivan Pavao II. u svom prvom pismu upućenom mladima iz 1985. godine.

1. Isusov susret s mladićem

“I dok je izlazio na put, dotrči netko, klekne preda nj pa ga upita: ‘Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni?’ Isus mu reče: ‘Što me zoveš dobrim? Nitko nije dobar doli Bog jedini! Zapovijedi znadeš: Ne ubij! Ne čini preljuba! Ne ukradi! Ne svjedoči lažno! Ne otmi! Poštuj oca svoga i majku!’ On mu odgovori: ‘Učitelju, sve sam to čuvao od svoje mladosti.’ Isus ga nato pogleda, zavoli ga i rekne mu: ‘Jedno ti nedostaje! Idi i što imaš, prodaj i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom.’ On se na tu riječ smrkne i ode žalostan jer imao je velik imetak” (Mk 10, 17-22).

Ovo izvješće izražava na učinkovit način veliku pozornost koju Isus posvećuje mladima, svima vama, vašim očekivanjima, vašim nadama i pokazuje koliko je velika njegova želja da vas osobno susretne i otpočne dijalog sa svakim od vas. Krist, naime, prekida svoje putovanje kako bi odgovorio na pitanje svoga

sugovornika, stavlja se potpuno na raspolaganje mladiću, koji je silno želio razgovarati s “dovrim učiteljem” kako bi od njega naučio kročiti stazom života. Tim je evanđeoskim ulomkom moj prethodnik htio potaknuti svakog od vas da se “upusti u osobni razgovor s Kristom - razgovor koji je od temeljne i bitne važnosti za mladog čovjeka” (Pismo mladima, 2).

2. Isus ga pogleda i zavoli

U evanđeoskom izvješću, sveti Marko ističe kako “Isus ga nato pogleda i zavoli” (usp. Mk 10,21). U Gospodinovu pogledu je središte toga veoma posebnog susreta i čitavog kršćanskog iskustva. Naime kršćanstvo nije u prvom redu neki moral, već iskustvo Isusa Krista, koji nas ljubi svakog ponaosob, mlade i stare, bogate i siromašne; ljubi nas i kada mu okrenemo leđa.

Komentirajući taj prizor, papa Ivan Pavao II. dodaje u svom obraćanju mladima: “želim vam da iskusite takav jedan pogled! želim vam da iskusite istinu da vas on, Krist, gleda s ljubavlju!” (Pismo mladima, 7). Ta ljubav, koja se očitovala na križu na tako potpun i cjelovit način, potaknula je svetog Pavla da napiše s divljenjem da ga je Krist “ljubio i predao samoga sebe za mene” (Gal 2,20). “Svijest da nas je Otac oduvijek ljubio u svojem Sinu, da Krist ljubi svakoga i uvijek - piše nadalje papa Ivan Pavao II. -, postaje čvrsta uporišna točka za čitav ljudski život” (Pismo mladima, 7) i omogućuje nam pobijediti sve kušnje: otkrivanje vlastitih grijeha, trpljenje, obeshrabrenost.

U toj ljubavi se nalazi izvor čitavog kršćanskog života i temeljni razlog evangelizacije: ako smo doista susreli Isusa, moramo ga svjedočiti onima čiji se pogled nije još uvijek susreo s njegovim!

3. Otkrivanje životnog plana

Kod mladića iz evanđelja, možemo otkriti stanje veoma nalik onom u kojem se nalazi svaki od vas. I vi ste bogati osobinama, prštite energijom, gajite mnoge snove i nade: sve su to bogatstva koja posjedujete u izobilju! Sama vaša mladost predstavlja veliko bogatstvo ne

samo za vas, već također za druge, za Crkvu i za svijet.

Mladi bogataš iz Evanđelja pita Isusa: "Što mi je činiti?" životna dob u kojoj se nalazite je vrijeme otkrivanja, i to otkrivanja darova koje vam je Bog izobilno udijelio i vaših odgovornosti. To je isto tako vrijeme temeljnih opredjeljenja za izgrađivanje vašega životnog plana. To je, dakle, trenutak da se propitkujete o istinskom smislu života i da se zapitate: "Jesam li zadovoljan svojim životom? Nedostaje li mi što?"

Kao i mladić iz Evanđelja, možda i vi živite u okruženjima u kojima vladaju nestabilnost, nemir ili trpljenje, koji vas potiču da težite životu koji neće biti život osrednjosti i da se zapitate: u čemu se sastoji uspješan život? Što moram činiti? Koji bi mogao biti moj životni plan? "Što moram činiti da bi moj život imao punu vrijednost i puni smisao" (Isto, 3).

Ne bojte se postaviti si ta pitanja! Ona vas nipošto neće shrvati, već izražavaju velike čežnje, koje su prisutna u vašem srcu. Zato ih treba čuti. Ona ne očekuju površne odgovore, već odgovore kadre zadovoljiti vaša istinska očekivanja za životom i srećom.

Da biste otkrili životni plan koji vas može potpuno usrećiti, slušajte Boga, koji ima plan ljubavi sa svakim od vas. S pouzdanjem ga pitajte: "Gospodine, koji je tvoj plan Stvoritelja i Oca s mojim životom? Što je tvoja volja? Ja je želim ispuniti." Budite sigurni da će vam odgovoriti. Ne bojte se njegovog odgovora. "Bog je veći od našega srca i znade sve" (1 Iv 3,20).

4. Dođi i slijedi me

Isus poziva mladog bogataša da učini korak dalje od zadovoljavanja vlastitih težnji i osobnih planova te mu kaže: "Dođi i slijedi me!". Kršćanski poziv proizlazi iz jedne Gospodinove ponude ljubavi i može se ostvariti samo zahvaljujući odgovoru s ljubavlju: "Isus poziva svoje učenike na potpuno predanje svoga života, bez proračunatosti i ljudskih probitaka, s bespridržajnim pouzdanjem u Boga. Sveci prihvaćaju taj zahtjevni poziv i s poniznom poučljivošću slijede Krista raspeta i uskrsna. Njihovo savršenstvo, u logici vjere koja je katkad ljudski gledano neshvatljiva, sastoji se u tome da nisu više stavljali sebe u središte, već su odlučili ići protiv struje živeći prema evanđelju" (Benedikt XVI., Homilija prigodom ka-

nonizacijâ: L'Osservatore Romano, 12.-13. listopada 2009., str. 6).

Po primjeru tolikih Kristovih učenika, i vi, dragi prijatelji, prihvatite s radošću poziv na njegovo nasljedovanje, kako biste intenzivno i plodonosno živjeli u ovome svijetu! On krštenjem, naime, poziva svakog da ga slijedi konkretnim djelima, da ga ljubi iznad svega i služi mu u braći. Mladi bogataš, nažalost, nije prihvatio Isusov poziv i otišao je žalostan. Nije smogao hrabrosti odvojiti se od materijalnih dobara kako bi pronašao najveće dobro koje je predložio Isus.

Ista ta žalost koja je obuzela mladog bogataša iz Evanđelja obuzima također svakog onog koji nema hrabrosti slijediti Krista, donijeti ispravnu odluku. Ali nije nikada prekasno odgovoriti mu!

Isus neumorno upire svoj pogled ljubavi i poziva da budemo njegovi učenici, ali on predlaže nekima radikalniji izbor. U ovoj Svećeničkoj godini, htio bih potaknuti mladiće da budno osluškuju poziva li ih Gospodin na veći dar, na put ministerijalnog svećeništva, i da budu spremni prihvatiti s velikodušnošću i zanosom taj znak posebne ljubavi, započevajući sa svećenikom, duhovnim vođom potrebni put raspoznavanja vlastitog zvanja. Ne bojte se, nadalje, dragi mladići i djevojke, ako vas Gospodin poziva na redovnički, monaški, misionarski život ili život posebnog posvećenja. On zna darovati duboku radost onome tko mu hrabro odgovori!

Pozivam, osim toga, sve one koji osjećaju poziv na ženidbu da taj poziv prihvate s vjeron, zalažući se da udare čvrste temelje kako bi živjeli veliku, vjernu ljubav otvorenu daru života, koja je bogatstvo i milost za društvo i za Crkvu.

5. Upravljeni prema vječnom životu

"Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni?". To pitanje mladića iz evanđelja kao da je nekako daleko onomu što zaokuplja mnoge današnje mlade, kao što je primijetio moj prethodnik, "zar nismo naraštaj kojem svijet i zemaljski napredak potpuno ispunjavaju životni obzor?" (Pismo mladima, 5). Ali pitanje o "vječnom životu" izbija u posebnim bolnim životnim trenucima, kada pretrpimo gubitak drage osobe ili kada doživimo neuspjeh.

Ali što je "vječni život" o kojem govori mladi bogataš? Pokazuje nam to Isus, kada, u obraćanju svojim učenicima, kaže: "no ja ću vas opet vidjeti; i srce će vam se radovati i radosti vaše nitko vam oteti neće" (Iv 16,22). To su riječi koje pokazuju oduševljavajuću ponudu beskrajne sreće, radosti zbog ispunjenosti Božjom ljubavlju zauvijek.

Postavljati pitanja o konačnoj budućnosti koja čeka svakog od nas daje puni smisao životu, jer usmjerava životni plan prema obzorima koji nisu ograničeni i prolazni, već nepregledni i duboki, koji potiču čovjeka da ljubi svijet, kojega je sâm Bog toliko ljubio, da se posveti njegovu razvoju, ali uvijek sa slobodom i radošću koji izviru iz vjere i nade. To su obzori koji pomažu da se ne apsolutiziraju ovozemaljske stvarnosti, osjećajući da nas Bog priprema za nešto veće u budućnosti, i da ponovimo sa svetim Augustinom: "želimo zajedno nebesku domovinu, silno čeznemo za nebeskom domovinom, svjesni smo da smo tek putnici ovdje na zemlji" (Komentar na Evanđelje svetog Ivana, Homilija 35,9.). Upirući svoj pogled prema vječnom životu, blaženi Pier Giorgio Frassati, koji je umro 1925. godine u 24. godini života, rekao je: "želim živjeti a ne životariti", a na fotografiji nekog stepeništa, koju je poslao jednom svom prijatelju, napisao je: "Prema gore", aludirajući na kršćansko savršenstvo, ali također na vječni život.

Dragi mladi, pozivam vas da ne zaboravite tu perspektivu u svojem životnom planu: pozvani smo na vječnost. Bog nas je stvorio da budemo s Njim, zauvijek. Ona će vam pomoći da dadnete puni smisao svojim odlukama i vrsnost svojem životu.

6. Zapovijedi, put istinske ljubavi

Isus podsjeća mladog bogataša na deset zapovijedi, kao nužne uvjete da bi se "baštinió život vječni". To su bitne uporišne točke za život u ljubavi, da bi se jasno razlikovalo dobro od zla i izgradio čvrst i trajan životni plan. I vas Isus pita poznajete li zapovijedi, trudite li se oblikovati svoju savjest prema Božjem zakonu i provodite li ih u djelo.

Sigurno da su to pitanja u opreci s današnjim mentalitetom, koji predlaže slobodu bez vrijednosti, pravila, objektivnih normi i poziva da se odbaci svako ograničenje trenutačnim

željama. Ali ta vrsta ponude namjesto da vodi pravoj slobodi, dovodi čovjeka do toga da postaje rob samoga sebe, svojih neposrednih želja, idola kao što su moć, novac, razuzdanost i primamljivosti svijeta, čineći ga nesposobnim slijediti njegov urođeni poziv na ljubav.

Bog nam daje zapovijedi zato jer nas želi poučiti pravoj slobodi, zato jer želi izgrađivati s nama Kraljevstvo ljubavi, pravde i mira. Slušati ih i provoditi ne znači otuđiti se, već pronaći put istinske slobode i ljubavi, jer zapovijedi ne ograničavaju sreću, već pokazuje kako je pronaći. Isus na početku dijaloga s mladim bogatašem, podsjeća da je zakon kojeg je dao Bog dobar jer "Bog je dobar".

7. *Trebamo vas*

Današnji se mladi suočavaju s mnogim problemima koji proizlaze iz nezaposlenosti, pomanjkanja sigurnih referentnih točaka i ideala kao i konkretnih perspektiva za budućnost. Ponekad se može steći utisak da smo nemoćni pred krizama i današnjim zastranjenjima. Uprkos teškoćama, ne dajte se obeshrabriti i ne odričite se svojih snova! Gajite naprotiv u srcu velike želje bratstva, pravednosti i mira. Budućnost je u rukama onoga koji zna tražiti i pronaći sigurne razloge života i nade. Ako ste spremni, budućnost je u vašim rukama, jer darovi i bogatstva koja je Gospodin stavio u srce svakog od vas, oblikovani susretom s Kristom, mogu donijeti istinsku nadu svijetu! Vjera u njegovu ljubav će vas učiniti snažnima i velikodušnima i tako vam dati hrabrosti da bez straha kroćite putom života i preuzmete obiteljske i profesionalne odgovornosti. Trudite se graditi svoju budućnost kroz ozbiljne putove osobne formacije i učenja, kako biste na stručan i velikodušan način služili općem dobru.

U svojoj nedavnoj enciklici o cjelovitom ljudskom razvoju, Caritas in veritate, nabrojio sam neke velike sadašnje izazove, koji su urgentni i bitni za život ovoga svijeta: korištenje prirodnih dobara i poštivanje ekologije, pravedna raspodjela dobara i nadzor financijskih mehanizama, solidarnost sa siromašnim zemljama u našoj ljudskoj obitelji, borba protiv gladi u svijetu, promicanje dostojanstva ljudskoga rada, služenje kulturi života, izgrađivanja mira među narodima, međuvjerski dijalog, ispravno korištenje sredstava društvenih komunikacija.

To su izazovi na koje ste pozvani odgovoriti kako biste izgradili pravedniji i bratski svijet. To su izazovi koji iziskuju zahtjevan i oduševljeni životni plan, u koji trebate unijeti čitavo svoje bogatstvo prema naumu koji Bog ima sa svakim od vas. Nije riječ o tome da trebate činiti junačke ili izvanredne geste, već da djelujete tako da sve talente i vlastite mogućnosti upotrijebite tako da urode plodom, nastojeći stalno napredovati u vjeri i ljubavi.

U ovoj Svećeničkoj godini vas pozivam da se upoznate sa životom svetaca, osobito sa životom svetih svećenika. Vidjet ćete da ih je Bog vodio i da su pronalazili svoj put iz dana u

dan, upravo u vjeri, u nadi i u ljubavi. Krist poziva svakog od vas da radite s njim i da preuzmete na sebe svoje odgovornosti kako biste izgrađivali civilizaciju ljubavi. Ako budete slijedili njegovu Riječ i vaš će put biti obasjan svjetlom i voditi vas k visokim ciljevima, koji daju radost i puni smisao životu.

Neka Djevica Marija, Majka Crkve, bdije nad vama i štiti vas. Jamčim vam da ću vas se spomenuti u molitvi i od srca vas blagoslivljam.

*Iz Vatikana, 22. veljače 2010.
Papa Benedikt XVI.*

Kongregacija za kler - Vatikan

Zaključenje svećeničke godine

Dragi prezbiteri,

Crkva je bez daljnega vrlo radosna zbog Svećeničke godine i zahvaljuje Gospodinu što je nadahnuo Svetoga Oca da je odredi. Sve informacije koje dolaze ovamo u Rim o mnogobrojnim i raznolikim inicijativama koje su poduzele mjesne Crkve u cijelome svijetu da bi ostvarili ovu posebnu godinu dokaz su kako je ona dobro prihvaćena - možemo reći - odgovorila je istinskoj i dubokoj čežnji prezbitera i cjelokupnog naroda Božjega. Bilo je vrijeme da se dadne posebna, zahvalna i poduzetna pozornost velikom, vrijednom i nezamjenjivom prezbiteriju i svakom pojedinom prezbiteru Crkve.

Istina je da su neki, ali proporcionalno veoma malo prezbitera, počinili grozne i veoma teške zločine seksualne zloporabe protiv maloljetnika, činjenice koje moramo na apsolutan i nepopustljiv način odbiti i osuditi. Oni moraju odgovarati pred Bogom i pred sudovima, također civilnim. Pa ipak molimo kako bi došli do duhovnog obraćenja i Božjeg oprostjenja. Crkva je međutim odlučna da ne prikriva ili minimalizira takve zločine. Ali osobito smo na strani žrtava i želimo im pomoći u oporavku i njihovim povrijeđenim pravima.

S druge strane, zločini nekih ne smiju apsolutno biti korišteni da se zablata cjelokupno crkveno tijelo prezbitera. Tko to radi, čini veliku ne-

pravdu. Crkva, u ovoj Svećeničkoj godini, pokušava to reći ljudskom društvu. Bilo koja osoba zdravog razuma i dobre volje to razumije.

Rekavši nužno ovo, vraćamo se vama, dragi prezbiteri. Vama želimo reći, još jedanput, da priznajemo ono što jeste i ono što činite u Crkvi i u društvu. Crkva vas voli, divi vam se i poštuje vas. Također ste radost za naš katolički puk u svijetu, koji vas prihvaća i podupire, napose u ovim vremenima trpljenja.

Za dva mjeseca doći ćemo do završetka Svećeničke godine. Dragi svećenici, Papa vas srdačno poziva da iz cijeloga svijeta dođete u Rim na ovo zaključenje koje će se zbiti sljedećeg 9. 10. i 11. lipnja. Iz svih zemalja svijeta. Iz zemalja koje su bliže Rimu, trebalo bi očekivati tisuće i tisuće svećenika, zar ne? Dakle, nemojte odbiti hitni i srdačni poziv Svetoga Oca. Dođite i Bog će vas blagosloviti. Papa će htjeti učvrstiti prezbitere Crkve. Njihova mnogobrojna nazočnost na Trgu Svetoga Petra sačinjavat će također jednu obećavajuću i odgovornu formu prezbitera da se predstave spremni a ne zastrašeni za službu čovječanstvu povjerenu im od Isusa Krista. Njihova vidljivost na trgu, pred današnjim svijetom, bit će proglašenje njihova slanja u svijet ne da osude svijet, već da ga spase (usp. Iv 3,17 i 12,47). U takvom kontekstu, također će i veliki broj imati posebno značenje.

Za takvu mnogobrojnu nazočnost prezbite-

ra na zaključenju Svećeničke godine, u Rimu, postoji također jedan posebni motiv, koji se smješta u srce Crkve, danas. Riječ je o tome da se našem ljubljenu Papi Benediktu XVI. ponudi naša solidarnost, naša podrška, naše povjerenje i naše neuvjetovano zajedništvo, naspram učestalih napada koji su usmjereni protiv njega, u aktualnom trenutku, u okviru njegovih odluka što se tiču klerika koji su upali u zločine seksualne zloporabe nad maloljetnicima. Optužbe protiv njega su očito nepravedne i dokazano je da nitko nije učinio toliko koliko Benedikt XVI. da se osude i ispravno suzbiju takvi zločini. Dakle, masovna nazočnost prezbitera s njim na trgu bit će snažni znak našeg odlučnog odbacivanja nepravednih napada kojih je žrtva. Dakle, dođite također da javno poduprete Svetog Oca.

Zaključenje Svećeničke godine neće značiti zapravo zaključenje, već jedan novi početak.

Mi, narod Božji i pastiri, želimo zahvaliti Gospodinu za ovo povlašteno razdoblje molitve i razmišljanja o svećeništvu. U isto doba, imamo nakanu uvijek biti pozorni na ono što nam Duh Sveti želi reći. Međutim, vratit ćemo se ka vršenju našega poslanja u Crkvi i u svijetu s obnovljenom radošću i uvjerenjem da Bog, Gospodar povijest, ostaje s nama, bilo u krizama bilo u novim vremenima.

Neka se Djevica Marija, Majka i Kraljica svećenika, zauzima za nas i nadahnjuje nas u nasljedovanju njezina Sina Isusa Krista, našega Gospodina.

Rim, 12. travnja 2010.

*Kardinal Cláudio Hummes
Umirovljeni nadbiskup São Paula
Prefekt Kongregacije za kler*

Poruka pape Benedikta XVI. Urbi et orbi, Uskrs 2010.

Duhovni je „izlazak” početak potpune slobode

“*Cantemus Domino: gloriose enim magnificatus est*”, (Liturgija časova, Uskrs, Služba čitanja, ant. 1.).

Draga braćo i sestre!

Donosim vam navještaj Uskrsa ovim liturgijskim riječima, u kojima iznova odjekuje drevni himan hvale Židova nakon prolaska kroz Crveno more. Knjiga Izlaska (usp. 15,19-21) nam pripovijeda da su, kada su prešli more i stigli na drugu obalu i vidjeli potopljene Egipćane, Mojsijeva i Aronova sestra Mirjam i druge žene zaplesale pjevajući: „Zapjevajte Jahvi / jer se proslavio! / Konja s konjanikom / u more je survao.” Tu pjesmu zahvalnicu kršćani cijeloga svijeta ponavljaju na uskršnjem bdijenju, a posebna molitva objašnjava njezino značenje, molitva koju sada, u punoj svjetlosti uskrsnuća, radosno ponavljamo: „Bože, i u naše vrijeme svjedoci smo sjaja tvojih drevnih čudesa: ono što je tvoja moćna ruka učinila da bi oslobodila samo jedan narod od faraonova tlačenja, ti sada činiš po vodi krštenja za spasenje svih naroda; daj da svi ljudi budu pribrojenu među sinove Abrahamove i budu dionici dostojanstva izabranoga naroda.”

Evandjelje nam je objavilo ispunjenje drev-

nih obećanja: svojom smrću i uskrsnućem Isus Krist oslobodio je čovjeka od najvećeg ropstva, od ropstva grijehu i otvorio mu put prema Obećanoj zemlji, kraljevstvu Božjemu, sveopćem kraljevstvu pravde, ljubavi i mira. Taj se „izlazak” ponajprije događa u samome čovjeku, u novom rođenju Duha Svetoga, što je učinak krštenja koji nam je Isus darovao upravo u uskršnjem otajstvu. Stari čovjek ustupa mjesto novome; ostavlja iza sebe stari život i kreće u novi (usp. Rim 6,4). Ali duhovni je „izlazak” početak potpune slobode koja je u stanju obnoviti svaku ljudsku, osobnu i društvenu dimenziju.

Da, braćo, Uskrs je pravo spasenje čovječanstva! Da Isus – jaganjce Božje – nije prolio svoju krv za nas, nikakve nade ne bismo imali, naš udes i udes cijeloga svijeta bila bi neizbježno smrt. Ali Uskrs je sve to promijenio: Isusovo uskrsnuće novo je stvaranje, poput kalema što obnavlja cijelu biljku. To je događaj koji je duboko promijenio tijek povijesti, pretegnuvši je jednom za svagda na stranu dobra, na stranu živo-

ta, oprosta. Slobodni smo, spašeni smo! I zato naša srca mogu klicati: „Slavimo Gospodina! Doista je velik!”

Kršćanski narod, izašavši iz voda krštenja, poslan je u svijet da svjedoči o tom spasenju i da svima donese plod Uskrsa koji je novi život oslobođen grijeha, vraćen u prvobitnu ljepotu, dobrotu i istinu. Tijekom dvije tisuće godina, kršćani su – osobito sveci – plodili povijest živim iskustvom Uskrsa. Crkva je narod izlaska jer neprestano živi uskrsnje otajstvo i širi njegovu obnavljajuću snagu u svakom dobu i na svakom mjestu. I danas je čovječanstvu potreban „izlazak”. Ono ne treba površne promjene, već moralno i duhovno obraćenje. Potrebno mu je spasenje iz evanđelja da bi izašlo iz krize koja je duboka i traži duboke promjene, počevši od savjesti. Od Gospodina Isusa molim da na Bliskom istoku, a osobito u zemlji posvećenoj njegovom smrću i uskrsnućem, narodi postignu pravi i konačni „izlazak” iz rata i nasilja prema miru i slozi. Neka kršćanskim zajednicama koje, osobito u Iraku, trpe iskušenja i patnje, Uskrsnuli ponovi riječi utjehe i ohrabrenja koje je uputio apostolima na Posljednjoj večeri: „Mir vama!” (Iv 20,21)

Latinsko-američkim država i Karibima koje trpe od opasnog porasta zločina povezanih s trgovinom droge, Kristov Uskrs neka bude znak pobjede mirnoga suživota i poštovanja zajedničkoga dobra. Neka dragi narod Haitija, pogođen strašnom tragedijom potresa, ispuni svoj „izlazak” iz tuge i očaja prema novoj nadi potpomognutoj međunarodnom solidarnošću. Ljubljeni građani čilea, također pogođeni

strašnom katastrofom, neka, potpomognuti vjerom, započnu obnovu.

Neka se u snazi uskrsnulog Isusa u Africi okončaju sukobi koji uzrokuju razaranja i patnje i postignu mir i pomirenje koji su jamstvo razvoja. Posebno preporučam Gospodinu budućnost Demokratske Republike Kongo, Gvineje i Nigerije.

Neka Uskrsnuli pomogne kršćanima koje se zbog njihove vjere proganja pa čak i ubija, kao u Pakistanu. Zemljama pogođenim terorizmom i društvenim i vjerskim nepravdama, neka On dade snagu da krenu putem dijaloga i mirnog suživota. Odgovornima u svim narodima neka Kristov Uskrs donese svjetlost i snagu da ekonomsko i financijsko djelovanje napokon vode prema načelima istine, pravde i bratske pomoći. Neka spasiteljska moć Kristova uskrsnuća prožme cijelo čovječanstvo kako bi moglo prevladati mnoga i tragična očitovanja „kulture smrti” koja se širi, i postaviti temelje budućnosti ljubavi i istine u kojoj će svako ljudsko biće biti poštovano i prihvaćeno.

Draga braćo i sestre! Uskrs ne stvara nikakvu čaroliju. Kao što su Židovi iza Crvenog mora našli pustinju, tako Crkva, nakon Uskrsnuća, uvijek nalazi povijest s njezinim radostima i nadama, bolima i strepnjama. Ipak, ta se povijest promijenila, obilježili su je novi i vječni savez i doista je okrenuta budućnosti. Zato, spašeni u nadi, nastavimo naše hodočašće, noseći u srcu taj drevni, a uvijek novi pjev: „Slavimo Gospodina! Uistinu je velik!”

(kta/ika)

SEGRETERIA DI STATO

PRIMA SEZIONE - AFFARI GENERALI

Vatikan, 22. siječnja 2010.

Uzoriti gospodine,

čast mi je prenijeti Vam sljedeće poruke:

“Spominjući se Vašeg imendana, u duhu sudjelujem u Vašem slavlju te Vam srdačno čestitam. Moleći zagovor Vašeg zaštitnika, Svetog Vinka, đakona i mučenika, kao i obilje nebeskih darova i milosti, od srca udjeljujem poseban apostolski blagoslov Vama i svima koji Vam pomažu u vršenju biskupske službe.

Benedikt PP. XVI.”

“Prigodom Vašega imendana, primite moju najiskreniju bratsku čestitku, praćenu smjernim molitvama Vašemu nebeskom Zaštitniku, za Vas i za Vašu službu.

Kardinal Tarcisio Bertone, državni tajnik”

S radošću se osobno pridružujem čestitarima Vašega imendana uz smjernu molitvu Svetome Vinku za Vas, te Vas s osobitim poštovanjem pozdravljam,

odani u Kristu Isusu

✂ Fernando Filoni

zamjenik za opće poslove Državnoga tajništva

Uzoriti gospodin
Kardinal Vinko PULJIĆ
Nadbiskup metropolit vrhbosanski
Kaptol 7

BIH - 71 000 SARAJEVO

Izrazi sućuti biskupima u Republici Hrvatskoj povodom smrti zadarskog nadbiskupa mons. Ivana Prende

BK BiH

Prot. br. 14/2010
Sarajevo, 26. siječnja 2010.

Preuzvišeni gospodin
Mons. dr. Marin Srakić, nadbiskup đakovačko-osječki
Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije
Strossmayerov trg 6
HR - 31 400 Đakovo

Preuzvišeni oče Nadbiskupe, dragi brate u biskupstvu!

Uistinu je nas biskupe u Bosni i Hercegovini, kao i sve vas biskupe iz bratske Hrvatske biskupske konferencije koji ste sudjelovali prošle subote na biskupskom ređenju mons. Petra Rajiča, iznenadila i jako rastužila vijest o iznenadnoj smrti zadarskoga nadbiskupa mons. Ivana Prende koji je i sam bio dionikom radosnog događanja u Mostaru.

U ime nas biskupa Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i u svoje ime upućujem izraze najiskrenije kršćanske sućuti Vama i svoj braći biskupima u Republici Hrvatskoj. Budući da sam na osobit način više godina bio povezan s pokojnim bratom biskupom Ivanom tijekom zajedničkog obavljanja odgojiteljskih službi u zadarskom sjemeništu, dobro mi je poznata njegova ljubav i požrtvornost kojom je izgarao za svoju mjesnu i krajevnu Crkvu. Mi biskupi u Bosni i Hercegovini ujedinjemo se u molitvi Bogu, darovatelju života, za pokojnoga brata biskupa Ivana. Neka vječnim životom nagradi vedrinu i žar kojim je za Njega svjedočio tijekom svoga zemaljskoga života te ga primi u društvo svojih svetih i vjernih.

Još jednom izražavam iskrenu kršćansku sućut i bratsko zajedništvo te najiskrenije pozdravljam!

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski
predsjednik BK BiH

Dostavlja se:
Naslovu;
Tajništvu HBK- Zagreb;
Arhivu.

BK BiH

Čestitka povodom izbora za patrijarha

Prot. br. 15/2010
Sarajevo, 26. siječnja 2010.

Njegova Svetost
Patrijarh srpski gospodin Irinej
Arhiepiskop pečki i mitropolita beogradsko-karlovački
Kralja Petra 5
SRB – 11 000 Beograd

Vaša Svetosti!

U ime biskupa Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i u osobno ime upućujem najiskrenije čestitke u povodu Vašeg izbora za patrijarha Srpske Pravoslavne Crkve.

Čini mi se simboličnim da se Vaš izbor za patrijarha dogodio upravo u vrijeme svjetske Molitvene osmine za jedinstvo kršćana kada smo i mi ovdje u Sarajevu molili započevši bogoslužjem riječi u katoličkoj katedrali i završivši molitvom i jektenijom u staroj pravoslavnoj crkvi te organizirali ekumenski koncert kršćana koji žive u ovom gradu.

U Vašem izboru za patrijarha sudjelovali su i mitropolita dabrobosanski gospodin Nikolaj kao i episkopi iz Bosne i Hercegovine te sam slobodan podsjetiti da smo se nakon rata mi biskupi BK BiH već više puta zajedno susretali u želji da gradimo zajedništvo u Isusu Kristu te doprinosimo zacjeljenju teških rana u narodima na ovim prostorima. Uvjereni smo da će nas međusobno zajedništvo još više otvarati zajedništvu i izgradnji povjerenja sa svima s kojima živimo na ovim prostorima. Rado ujedinjujemo svoje molitve da Vas Duh Sveti nadahnjuje u vršenju odgovorne službe kako bi svi zajedno rasli u kršćanskom zajedništvu i u otvorenosti prema svakom čovjeku imajući nam umu da je Krist ljubi sve ljude kao svoju djecu.

Dok Vam još jednom iskreno čestitam, upućujem izraze poštovanja i pozdrava!

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski
predsjednik BK BiH

Sućut predsjednika BK BiH predsjedniku Poljske Biskupske Konferencije

**“Milosrdnom Bogu preporučujemo duše unesrećenih moleći
u isto vrijeme za sve koji su pogođeni ovom nesrećom”**

Sarajevo, 11. travanj 2010.

Predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mons. dr. Franjo Komarica, biskup banjolučki, uputio je, 10. travnja izraze najdublje sućuti predsjedniku Poljske biskupske konferencije nadbiskupu Józefu Michaliku u povodu zrakoplovne nesreće poljskog predsjedničkog zrakoplova. „S dubokom zaprepaštenjem danas smo preko domaćih medija saznali za veliku tragediju zrakoplova u kojem se nalazila službena državna i crkvena delegacija na čelu s Vašim predsjednikom države gospodinom Lechom Kaczynskim i vojnim biskupom, njegovom ekselencijom Tadeuszom Ploskim, tijekom njihova putovanja na obilježavanje sedamdesete obljet-

nice jedne druge velike tragedije Vašeg naroda – u Katynu pokraj Smolenskog.

U ime članova Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kao i u ime svih katolika naše zemlje upućujem Vama, cijelom poljskom episkopatu kao i cijeloj Crkvi u Vašoj zemlji izraze naše iskrene sućuti u Vašoj velikoj crkvenoj i nacionalnoj žalosti.

Milosrdnom Bogu preporučujemo duše unesrećenih moleći u isto vrijeme za sve koji su pogođeni ovom nesrećom kao i za cijeli poljski narod i za budućnost Vaše zemlje", stoji u pismu sućuti biskupa Komarice upućenog nadbiskupu Michaliku.

(kta)

Poruka predsjednika Vijeća za obitelj BK BiH prigodom Dana života 2010.

Ljudsko dostojanstvo zahtijeva zaštitu života

I ove godine Katolička Crkva u našoj zemlji obilježava prve nedjelje u mjesecu veljači (7. 2.) Dan života. Želimo svoja razmišljanja, a onda i molitve, te konkretna djela usredotočiti na ljudski život – od njegova začeća do prirodne smrti. U zemlji, koja još uvijek s velikim naporima liječi prebolne rane nedavnog rata, koji je uništio ili ugrozio ogromni broj života naših sugrađana, svi smo mi pozvani pokazati svoje pravo lice, to jest u kojoj smo mjeri i s kojom odlučnošću u obrani, zaštiti i u promoviranju ljudskog života.

Kao vjernici i suradnici utjelovljenog Boga pozvani smo javno i jasno na djelu pokazati svoju vjerodostojnost. Ako nam je sam Bog Stvoritelj utjelovljenjem svoga Sina jasno pokazao koliko mu je stalo do „njegove slike i prilike“ (Post 1,27) tj. do čovjeka, onda smo i mi zaduženi zalagati se za zaštitu i pomoć svakog života kada god bi i u kojem god bi obliku i mjeri on bio ugrožen. Jer čovjekova bogolikost, njegovo izvanredno dostojanstvo ima kao svoju nužnu posljednju potrebu i nužnost zaštite i pomoći njegovu životu.

Ako se mi, kao članovi Crkve, zalažemo za život, za pravo na život koji je dostojan čovjeka, ne činimo time ništa posebno, jer se nalazimo na istoj univerzalnoj razini na kojoj se nalaze i svi drugi ljudi. Pravo na život nije pitanje samo jedne određene ideologije, jednog određenog svjetonazora niti je to pravo jedne vjerske zajednice. To je pravo čovjeka. To je njegovo najbitnije, najosnovnije pravo! Bog zapovijeda čovjeku: „Ne ubij!“ (Izl 20,13). Ta je Božja zapovijed ujedno temeljni princip i norma moralnog zakona, koji je upisan u savjest svakog čovjeka. Mjerilo

jedne civilizacijske sredine, jednog društva, koje je ujedno univerzalno, trajno mjerilo i obuhvaća sva vremena i sve kulture, sastoji se u odnosu te sredine prema životu. Društvo, sredina, država gdje se ne uvažava čovjek i njegovo pravo na dostojanstven život, nego se prezire i zanemaruje čovjek i njegova neotuđiva prava, takvo društvo i takva sredina zavrijeđuju da ih se naziva barbarskim, pa makar imala velike uspjehe na području privrede, tehnike, znanosti i umjetnosti.

Crkva, vjerna svome poslanju, kojeg je dobila od svoga božanskog Utemeljitelja Isusa Krista - unatoč slabostima i nevjeri mnogih svojih sinova i kćeri – uporno i ustrajno je sijala i unosila istinu o ljubavi prema čovjeku, prema ljudskom životu. Ona se trudila i trudi oko ublažavanja društvenih, etničkih i rasnih napetosti i trvenja među ljudima i narodima. Ona se zauzimala i zauzima za nerođene i rođene, za bolesne, napuštene, ostarjele, osamljene, nezbrinute, prognanike i izbjeglice, gurnute na rub društva i obespravljene svake vrste.

Crkva je učila i uči, i riječju i konkretnim djelima, najprije svoje članove, a onda i sve ljude dobre volje u sredini u kojoj djeluje, da ni jedan čovjek ne smije biti ni „počišćen“, ni „očišćen“, ni ubijen prije rođenja niti protjeran iz mjesta svog rođenja niti isključen iz svoje životne sredine, iz ljudske zajednice i gurnut na rub društva. Ona se zalagala i zalaže za svaki ljudski život od samog njegova začeća pod srcem majke, a zalaže i za svaki život dokle god on postoji, u svim njegovim fazama i okolnostima. Zalaže za utemeljenje i očuvanje zdravog braka i zdravih obitelji kao dragocjenih kolijevki za rađanje, očuvanje i

BK BiH

podupiranje ljudskog života. Na razne načine bodri i pomaže i bračne parove i obitelji da budu otvoreni životu. Crkva ima srca i načina da pomogne mnogim samohranim majkama da začeto dijete pod svojim srcem, kao bogoliko stvorenje, vrlo često uz ne male poteškoće pa i prave drame donesu na svijet i s dodatnom ljubavlju podižu i odgajaju.

I naša domovinska Crkva, vjerna poslanju cijele Crkve, preko svojih duhovnih pastira dizala je i diže glas bodrenja, potpore i solidarnosti u korist rođenih i nerođenih ljudskih života, a poduzima u pojedinim svojim biskupijama i konkretne akcije materijalne pomoći i zbrinjavanja ugroženih života. Osobito se zauzimala i zauzima za mnogobrojne obespravljene svoje članove kao i druge ljude u sličnoj situaciji, kojima je zakonom jačega i drskijega oduzeto pravo na neka neupitna, osnovna ljudska prava, kao npr. pravo na rodno mjesto i život dostojan čovjeka u kolijevci njihova dolaska na svijet. Ne manje odlučno je dizala svoj upozoravajući glas u obranu i pravo nerođenog života, tražeći od aktualnih vlasti da pronađu i otvore nužne uvjete mladim ljudima da stupaju u bračne zajednice i rađaju nove živote.

Poznate su riječi velikog proroka suvremenog svijeta Sluge Božjeg Ivana Pavla II.: „Narod i država koji ubijaju svoju vlastitu djecu jesu narod i država bez budućnosti!“ Svjedoci smo već dugi niz ratnih i poratnih godina u našoj zemlji dramatične borbe između civilizacije života i civilizacije smrti. Ta borba traje i danas. Za nas kršćane, ali i sve druge istinoljubive čovjekoljupce je izuzetno važno da izgrađujemo i širimo 'kulturu života', da iznalazimo kulturna djela i modele koji će propagirati i širiti veličinu i dostojanstvo ljudskog života, da gradimo i uspostavljamo znanstvene i odgojne ustanove koje će promicati pravu istinu i istiniti pogled o ljudskoj osobi, o bračnom i obiteljskom životu i vrijednosti. Potrebno je stvoriti udruge, organizacije i područja u kojima će se moći prakticirati u svakodnevlju milosrdna ljubav prema slabima, bolesnima, siromašnima i nerođenima.

Potrebne su nam udruge katoličkih muževa i žena, katoličkih bračnih parova i katoličkih obitelji te udruge katoličkih liječnika i medicinskih radnika, koje će u svojim statutima imati jasno izražene zadaće i ciljeve: proučavati i propagirati Evanđelje života, bogolikost čovje-

ka, ljudsko dostojanstvo i ljudska prava. Stavljajući svojih snaga u službu života ne smije se promatrati niti doživljavati tek kao neku privatnu stvar, nego kao temeljnu potrebu i zahtjev jednog pravednog i normalnog društva.

Napori u korist života moraju se očitovati na svim područjima dušobrižničkog djelovanja naših biskupijskih i župnih zajednica. Ljudski život, i rođeni i onaj koji se po planu Boga Stvoritelja treba tek roditi, ima pravo očekivati od nas Kristovih učenika da ga podržavamo, da ga hranimo i pravilno usmjeravamo prema njegovom konačnom cilju – sretnoj budućnosti. Svi ćemo, bez iznimke, odgovarati pred Božanskim Suceom kako smo se ponašali prema svakom ljudskom životu, prema svakom od njegove najmanje braće (usp. Mt 25,40).

Ovom prigodom u ime svih katoličkih biskupa Bosne i Hercegovine upućujem iskrenu zahvalnost svima vama, svećenicima i drugima oko vas, koji se na razne načine trudite oko izgradnje „kulture života“.

Posebno zahvaljujem i izražavam veliko poštovanje svima onima u našoj Domovini koji s velikom sviješću odgovornosti prema Bogu, prema svojoj savjesti i prema svome narodu štite ljudski život i visoko cijene dostojanstvo braka i obitelji.

Zahvaljujem svim pomagačima zaklade „Da životu“, koju smo ustanovili prije više godina, a koja pomaže naše hrabre bračne drugove, koji su spremni imati više djece.

Zahvaljujem i raznim karitativnim i molitvenim skupinama koje se mnogo trude oko pružanja pomoći mladim bračnim parovima kao i siromašnijim obiteljima.

Zahvaljujem također svim liječnicima i bolničkim osobama, kao i članovima obitelji koji su se istakli u spašavanju nerođenih života.

Sve Vas molim: bdijte i dalje nad svakim ljudskim životom! Branite i štite i ubuduće ljudski život u njegovoj sveobuhvatnosti! To je veliki zadatak i veliko poslanje za sve nas koje nam je povjerio sam Bog, životvorac!

Neka Vas On nagradi svojim blagoslovom i svojim mirom!

*Mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki
i predsjednik Vijeća za obitelj BK BiH*

Banja Luka, 28. siječnja 2010.

Održano 48. redovno zasjedanje Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

Priopćenje za javnost

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine održala je od 16. do 18. ožujka u Biskupskom ordinarijatu u Mostaru svoje 48. redovno zasjedanje pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića. Osim članova BK BiH, na zasjedanju su sudjelovali: delegat Hrvatske biskupske konferencije mons. Slobodan Štambuk, biskup hvarsko-bračko-viški, i delegat Međunarodne biskupske konferencije sv. ćirila i Metoda sa sjedištem u Beogradu mons. Ilija Janjić, biskup kotorski.

Tijekom zasjedanja s biskupima se susreo i apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini nadbiskup Alessandro D'Errico koji ih je upoznao s nastojanjima Apostolske nuncijature odnosno Svete Stolice na planu provedbe Temelnog ugovora između Bosne i Hercegovine i Svete Stolice i Dodatnog protokola na Temeljni ugovor. Također ih je upoznao, po zaduženju državnog tajnika Svete Stolice kardinala Tarcisija Bertonea, da je Sveti Otac ustanovio Međunarodno povjerenstvo za ispitivanje fenomena Međugorja na najvišoj razini u koju su uključeni kardinali, biskupi, vještaci i stručnjaci.

Biskupi su saslušali izvješća svih vijeća, komisija i drugih tijela BK BiH te svojih delegata s raznih međunarodnih susreta. S osobitom pozornošću saslušali su izvješće kardinala Puljića i razmotrili zaključke s desetog susreta predsjednika biskupskih konferencija Jugoistočne Europe održanog od 25. do 28. veljače 2010. u Kišinjevu (Republika Moldavija) na temu: „Prava katolika u društvu gdje su u manjini. Doprinos katolika na ostvarivanju općega dobra u društvu: poteškoće i novi izazovi”. Predsjednik Vijeća za kler biskup Perić izvijestio je o svom sudjelovanju na Međunarodnom teološkom seminaru održanom 11. i 12. ožujka ove godine u Rimu koji je, u okviru Svećeničke godine, organizirao Zbor za kler na temu: „Kristova vjernost, svećenikova vjernost”. Biskupi svećenicima na srce stavljaju riječi Svetog Oca izgovorene tom prigodom: „Dragi svećenici, muškarci i žene našega doba od nas traže samo to da u potpunosti budemo svećenici, i ništa drugo. Vjernici laici pronaći će u brojnim drugim osobama ono što im je

ljudski potrebno, ali samo u svećeniku moći će pronaći Riječ Božju koja uvijek treba biti na njegovim usnama”.

Biskupi su izrazili zahvalnost Hrvatskom Caritasu za pripremu ovogodišnjeg Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH. Zahvaljuju ljudima i svim institucijama koji su svojom materijalnom i molitvenom potporom pokazali svoje zajedništvo s katolicima i svim ljudima u Bosni i Hercegovini.

Biskupi su zaključili da se na razini Biskupske konferencije BiH preko župa pristupi prikupljanju podataka o poginulima tijekom dvadesetog stoljeća s osobitim naglaskom na one koji su ubijeni iz mržnje prema vjeri.

Biskupi su prihvatili prijedlog Ureda za mlade BK BiH da se imenuju predloženi članovi Odbora za mlade koji djeluje pri Vijeću za laike BK BiH. Također potiču mlade katolike iz BiH da se pridruže mladima u Hrvatskoj na Susretu hrvatske katoličke mladeži, 8. i 9. svibnja 2010. u Zadru. Zadužen je Odbor za mlade da izradi prijedlog programa za sljedeći susret hrvatske katoličke mladeži u BiH.

Biskupi su odobrili tiskanje vjeronaučnog udžbenika za 3. razred srednje škole koji je, pod naslovom „životom darovani”, pripremila nadležno Povjerenstvo BK BiH prema odobrenom Planu i programu za katolički vjeronauk u srednjim školama. Spomenuto Povjerenstvo također je zaduženo da pripremi program za vjerski predškolski odgoj.

Biskupi su prihvatili program susreta svećenika s prostora Bosne i Hercegovine koji će se održati 2. lipnja 2010. na Kupresu te odredili članove organizacijskog odbora za pripremu na čelu s predsjednikom Vijeća za kler.

Vijeće za liturgiju BK BiH zaduženo je da pripremi prijedlog programa sustavne izobrazbe voditelja liturgijskog pjevanja po župama odnosno pokretanja subotnje škole za glazbene animatore po župama.

Saslušavši godišnje izvješće o djelovanju Caritasa BK BiH, biskupi su zahvalili nacionalnom i biskupijskim direktorima i svima koji sudjeluju u karitativnom djelovanju osobito u pomaganju najsiromašnijima. Zahvaljuju

BK BiH

BK BiH

dosadašnjem direktoru mons. Bosiljku Rajiću za dugogodišnje požrtvovno služenje Crkvi kroz vođenje Caritasa BK BiH. Za novog direktora Caritasa BK BiH izabrali su fra Miljenka Miku Stojića, člana Hercegovačke franjevačke provincije.

Biskupi su saslušali i godišnje izvješće Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela BiH te izrazili zahvalnost nacionalnom i biskupijskim direktorima i svima koji su uključeni u misijsku animaciju kao i svim vjernicima koji mole i pomažu misionare i misionarke.

Primajući na znanje obavijest o novoizabranom vodstvu Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH, biskupi su razmotrili prijedlog tema za svoj godišnji susret s njezinim članovima koji će se održati 28. travnja 2010. u Sarajevu. Također je dogovoreno da zajedničko zasjedanje članova Biskupskih konferencija Bosne i Hercegovine i Hrvatske bude održano 24. i 25. svibnja 2010. u kući susreta „Emaus“ u Bijelom Polju kod Mostara, a predložene su i teme za razmatranje na tom susretu. Susret će započeti 24. svibnja u 18 sati zajedničkom svečanom Euharistijom u Mostaru na proslavi zaštitnice katedrale Marije Majke Crkve. Biskupi su sa zasjedanja uputili i zajedničku čestitku novoimenovanom nadbiskupu zadarskom mons. dr. Želimiru Puljiću, biskupu dubrovačkom.

Biskupi su razmotrili i potrebe Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Sarajevu te prihvatili predloženi program Pastoralne godine.

Prihvaćen je prijedlog Vijeća za bogoslovna sjemeništa i Vijeća za mala sjemeništa BK BiH da se 17. lipnja 2010. organizira seminar za sve odgojitelje u bogoslovnim i malim sjemeništima u BiH. Vijeća su zadužena da prilagode za prilike u BiH dokument Hrvatske biskupske konferencije pod naslovom: Formacija svećeničkih kandidata – načela i smjernice za formaciju novih prezbitera u Hrvatskoj kako bi bio odobren za područje BK BiH.

Saslušavši izvješće predsjednika Komisije Justitia et pax BK BiH, biskupi su pohvalili

njezin rad te izrazili zabrinutost zbog sve češćeg onemogućavanja ostvarenja ljudskih prava posebno prava na posao ne samo zbog etničke nego i zbog stranačke pripadnosti.

Biskupu zahvaljuju članovima svih vijeća za trud koji ulažu da bi vijeća mogla dati svoj doprinos radu Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Nakon što je kardinalu Puljiću istekao petogodišnji mandat, za predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine u novom petogodišnjem mandatu izabran je biskup Komarica, a za dopredsjednika kardinal Puljić.

Osvrćući se na aktualno društveno-političko stanje u Bosni i Hercegovini i u njezinu okruženju, biskupi potiču vjernike katolike da se ne daju smesti i obeshrabriti. I ovaj put ih podsjećaju na temeljno vjerničko uvjerenje da oni, koji u svom životu računaju s Božjom pomoću i ravnaju se moralnim načelima, iz svih kušnji izlaze jači. Imajući to na umu, pozivaju ih da se svoje pripadnosti zemlji Bosni i Hercegovini i svom hrvatskom narodu ne odriču i da ništa ne poduzimaju što bi ih moglo učiniti manje građanima ove zemlje ili dovelo u pitanje njihove posjede i sva građanska prava i slobode koja u Bosni i Hercegovini imaju. Od svih političkih i državnih dužnosnika, a osobito od predstavnika iz reda hrvatskog naroda, traže da se učinkovitije zauzimaju za ostvarenje temeljnih ljudskih i građanskih prava i sloboda hrvatskog naroda i za njegovu ravnopravnost s druga dva naroda na prostoru cijele BiH.

Biskupi su 17. ožujka u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve slavili zajedničku Euharistiju koju je predvodio kardinal Puljić, a propovijedao biskup Sudar. Na kraju Misnog slavlja nuncij D'Errico uputio je prigodnu poruku i prenio blagoslov Svetoga Oca.

Mostar, 18. ožujka 2010.

Tajništvo BK BiH

Nema ustavnog utemeljenja zahtijevati od Hrvata s državljanstvom RH i BiH izbor

Izjava komisija Iustitia et pax biskupskih konferencija Hrvatske i BiH u povodu rasprave u Hrvatskom saboru o Prijedlogu zakona o prebivalištu i boravištu

U ime načela pravde i mira, onima koji su najodgovorniji u donošenju konačnog teksta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu građana, želimo skrenuti pozornost na moguće posljedice njihovih odluka i ponuditi neke elemente za promišljanje ovog važnog pitanja. Odluka Vlade Republike Hrvatske da se u saborsku proceduru uputi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu građana unijela je s razlogom nemir među Hrvatima u Bosni i Hercegovini, jer bi usvajanje predloženog nacrtu zakona moglo imati dalekosežne posljedice na daljnju sudbinu ovoga naroda, koji je u vrijeme prošloga rata teško stradao, protjeran iz svoje domovine, da bi se i nakon rata najviše iseljavao, zbog diskriminacije koja traje. To bi dovelo do mogućih novih nestabilnosti u čitavoj ovoj regiji. Imajući u vidu važnost ovog zakonskog akta za Hrvate u Bosni i Hercegovini ali i za sve građane Republike Hrvatske naše dvije Komisije izjavljuju sljedeće:

1. Stečena prava. Komisije polaze od činjenice da velik broj europskih zemalja priznaje ili tolerira dvojno državljanstvo svojih građana. Komisije ističu, da dodjela državljanstva Republike Hrvatske bosansko-hercegovačkim građanima i državljanima, koji su se deklarirali kao etnički Hrvati, tijekom protekla dva desetljeća, spada danas u tzv. stečena prava. Ovu činjenicu nema smisla stavljati u pitanje, ili osporavati. Isto tako nema smisla, niti bi bilo pravedno osporavati druga njihova stečena prava u Republici Hrvatskoj, navlastito socijalna i obrazovna, premda treba financijski teret nekih od tih prava i obveza dijeliti s institucijama Bosne i Hercegovine, pa o tome ostvariti dogovor s tim institucijama.

2. Novi egzodus bosansko-hercegovačkih Hrvata. Ono što je od prvenstvene važnosti u sadašnjim raspravama i odlukama, koje iz njih imaju proizići na zakonotvornoj razini, hrvatskoj i bosansko-hercegovačkoj, jest ne samo ne

učiniti ništa što bi moglo potaknuti novi egzodus bosansko-hercegovačkih Hrvata, nego upravo obrnuto, olakšati njihov povratak u zavičaj, u domovinu i državu Bosnu i Hercegovinu. Pravo na dom i na domovinu – kao pravo slobode bivanja i kretanja, dolaska i odlaska – spada među osnovna ljudska prava, pa to pravo trebaju ne samo priznati i jamčiti bosansko-hercegovačkim Hrvatima obje države, Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska, nego i međunarodna zajednica. Nije teško uvidjeti i složiti se da bez hrvatske sastavnice, Bosna i Hercegovina ne može opstati, što znači da može ponovno postati, u mnogo opasnijem obliku, žarište nemira i sukoba nepredvidivih razmjera.

3. Biračko pravo hrvatskih državljana. Biračko pravo hrvatskih državljana vezano je uz hrvatsko državljanstvo i njega ne treba osporavati jer se time osporavaju osnovna građanska i demokratska prava. Pored toga, Komisije drže da bi bilo poželjno da hrvatski državljanima koji nemaju stalnog prebivališta u Republici Hrvatskoj budu zastupljeni i u Ekonomskom i socijalnom vijeću RH s pravom glasa u svim pitanjima koja su od materijalnog i moralnog interesa za takve državljanima.

4. Diskriminacija Hrvata. U sadašnjem društvenom trenutku zakonsko rješenje koje je predloženo Hrvatskom saboru je naizgled objektivno i pravno neutralno, no de facto riječ je o pristranom, diskriminacijskom zakonu koji nejednako tretira etničke skupine i u ovom slučaju obespravljuje etničke Hrvate. Malo je naime poznato i rijetko se spominje da „privilegij“ dvostrukog glasovanja i druga prava državljana Republike Hrvatske uživa i otprilike 100.000 izbjeglica iz Hrvatske koji su etnički Srbi. Pravedno bi bilo da ni jedna etnička skupina ne bude niti privilegirana ali niti diskriminirana.

5. Zakonska rješenja drugih europskih naroda o istom pitanju. Govoreći o „nužnosti“ ovakvoga zakonskoga rješenja, da se Hrvatima koji imaju dvostruko državljanstvo

BK BiH

uskрати dvostruko prebivalište a time i druga građanska i socijalna prava, valja uzeti u obzir praksu drugih naroda u Europi, pa i u Hrvatskoj. Tako primjerice Talijani, koji imaju dvojno državljanstvo mogu imati prebivalište u Hrvatskoj i u Italiji. Još čvršće veze s pripadnicima svoga naroda imaju Mađari, kao na primjer pripadnici mađarske manjine u Rumunjskoj. Dakle postoje prakse koje nisu protivne sadašnjem rješenju. Republika Hrvatska ima ustavnu obvezu pomagati hrvatski narod u Bosni i Hercegovini - koji tamo nije ni nacionalna manjina, ni dijaspora nego autohtoni narod koji tamo živi već 14 stoljeća - te mu pomoći da ostane u Bosni i Hercegovini i pridonosi razvoju ove napaćene ali perspektivne i na mnogim područjima bogate zemlje. To, što se dio hrvatskih državljana iz Bosne i Hercegovine koristi socijalnom pomoći Republike Hrvatske neće ni za 300 godina doseći cifru od 35 milijardi eura, koliko se procjenjuje ratna šteta koju je Hrvatska pretrpjela zbog srpske agresije, a mi vjerujemo da će vrijedni bosansko-hercegovački Hrvati ubrzo stati na svoje noge i živjeti od svoga rada, a ne od pomoći RH. Ako je svrha ovoga zakona onemogućavanje zlorabe socijalnih prava, moguće je na drugi način to sprječavati, te selektivnim pristupom i zauzetim radom državnih tijela i službi onemogućiti neopravdano korištenje socijalne pomoći, a da se time ne ulazi u odluke koje sa sobom nose mnogo teže posljedice. Znamo da je ekonomska kriza u svijetu i da je svima teško. No ima i onih, i to u našoj blizini koji su potrebni od nas, kako u Hrvatskoj, tako i u Bosni i Hercegovini, a i drugdje u svijetu. Zbog toga naše Komisije ne žele da se ukidaju prava ni etničkim Srbima, izbjeglicama iz Hrvatske. Ove Komisije se odlučno zalažu za pravo svih da se vrate u svoje domovine i da se uključe u njihov razvoj i obnovu, kao što žele da i Hrvati iz Bosne i Hercegovine ne budu zakinuti u stečenim pravima. Potreban nam je razvoj u ljubavi i istini. Treba nam jedno i drugo i jedno bez drugoga ne ide, kako na to upozorava papa Benedikt XVI. u svojoj novoj socijalnoj enciklici Caritas in veritate.

6. Uskladiti zakonodavstva RH i BiH obzirom na pitanje prebivališta. Naše komisije drže da u sklopu prilagodbe Ustava Repu-

blike Hrvatske i Bosne i Hercegovine europskim integracijama treba pokrenuti inicijativu da Hrvatski sabor i Parlament Bosne i Hercegovine donesu usklađene zakone o prebivalištu i boravištu, kojim bi se na razborit način i s podijeljenom odgovornošću i razmjernim materijalnim troškovima zajamčilo ostvarivanje prava svih građana s dvostrukim državljanstvom, te tako omogućilo pravo na opravdano sudjelovanje u političkom, gospodarskom i kulturnom životu, u skladu s najboljim europskim demokratskim postignućima. To nipošto ne bi bio uvod u anakrone balkanske asocijacije, već minimum civiliziranog odnosa svih država prema svojim građanima čiji su identiteti bili tako često nasilno definirani. Time bi se, upravo obratno, iz individualnih ljudskih nezastarivih prava na zavičaj, kulturni identitet, kao i na vlasništvo, stvorile zakonske pretpostavke za ispravljanje nepravdi prema stotinama tisuća Hrvata koji su bilo progonom, bilo izbjeglištvom, bilo perfidnom političkom, ideološkom, medijskom kampanjom i diskriminacijom u minulom stoljeću, od 24% udjela u pučanstvu Bosne i Hercegovine (1924) došli na rub manjine, te kulturološkog i psihološkog iskorjenjenja iz svoje domovine Bosne i Hercegovine.

Ukoliko se usvoji predloženi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu građana, nije moguće isključiti veliki val novih emigranata u Hrvatsku do kojega bi došlo ne samo zbog diskriminacije, nego i zbog perspektive ulaska Hrvatske u Europsku uniju. To moguće novo stanje donijelo bi silnih teškoća ne samo nesretnim izbjeglicama, nego i Republici Hrvatskoj, jer bi se socijalna izdvajanja – koja su, po sugestijama medijske kampanje, jedan od glavnih uzroka predlaganja ovakva restriktivnog zakona – ovime samo značajno povećala, i to u vrijeme još neprevladane ekonomske i socijalne krize.

Naše komisije apeliraju stoga, na sve odgovorne političare i narodne zastupnike u Republici Hrvatskoj da u procesu donošenja ključnih odluka koje se tiču bosansko-hercegovačkih Hrvata postupaju odgovorno i sukladno obvezama koje proistječu iz europskih demokratskih standarda kao i Ustava Republike Hrvatske. Naše komisije smatraju da nema nik-

akva ustavnog utemeljenja zahtijevati od Hrvata s državljanstvom RH i BiH izbor, po kojemu bi se morali odreći ili svojih prava zagaran-tiranih Ustavom Bosne i Hercegovine, ili prava koja im ravnopravno jamči Ustav Republike Hrvatske.

Nadamo se da odlučujuće političke elite u Republici Hrvatskoj neće podržati rješenja koja će potpomoći iseljavanje, diskriminaciju i dalju eroziju ljudskih, političkih, građanskih i socijalnih prava Hrvata u Bosni i Hercegovini.

S poštovanjem i molitvom za razboritost i budan osjećaj za pravедnost, želimo mir i

blagoslov onima koji odlučuju kao i onima o kojima se odlučuje.

U Zagrebu, 16. veljače 2010.

*Za Komisiju Iustitia et pax
Hrvatske biskupske konferencije
Predsjednik mons. dr. Vlado Košić*

*Za Komisiju Iustitia et pax
Biskupske konferencije BiH
Predsjednik mons. dr. Pero Sudar*

Prot.br. 84/10

Sarajevo, 29. ožujka 2010.

DEKRET IMENOVANJA U ODBOR ZA MLADE BK BiH

Nakon što je Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine, na svom 45. redovnom zasjedanju održanom od 9. do 11. ožujka 2009. u Bijelom Polju kod Mostara, donijela je odluku da se pri Vijeću za laike BK BiH osnuje Odbor za mlade, na svom 48. redovnom zasjedanju, održanom od 16. do 18. ožujka 2010. u Mostaru, prihvatila je prijedlog Ureda za mlade BK BiH o imenovanju u Odbor. U skladu s tom odlukom, ovim imenujem Odbor za mlade BK BiH pri Vijeću za laike u slijedećem sastavu:

1. Mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki, predsjednik Vijeća za laike i predsjednik Odbora za mlade BK BiH;
2. Biskupijski povjerenici za pastoral mladih:
 - dr. Šimo Maršić, povjerenik za pastoral mladih Vrhbosanske nadbiskupije;
 - don Ilija Piličić, povjerenik za mlade Banjolučke biskupije;
 - don Mladen Šutalo, povjerenik za mlade Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije;
3. Duhovni asistenti Franjevačke mladeži:
 - fra Mato Topić, regionalni duhovni asistent Frame u Franjevačkoj provinciji Bosni Srebrenoj;
 - fra Sretan Ćurčić, regionalni duhovni asistent Frame u Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji;
4. Predstavnik Salezijanske redovničke zajednice:
 - don Mihovil Kurkut, duhovni asistent Salezijanske mladeži;
5. Predstavnica sestarskih redovničkih zajednica:
 - s. Marija Filipović iz Družbe Služavki Malog Isusa;
6. Tajnica Odbora za mlade BK BiH:
 - g. Ivana Vidović, tajnica Ureda za mlade BK BiH.

Ured za mlade BK BiH, u suradnji s Tajništvom BK BiH, koordinirat će rad Odbora za mlade BK BiH. Odbor će raditi na umrežavanju svih aktivnosti u pastoralu mladih i studenata na razini BK BiH kako bi se ostvarila brža razmjena iskustava između biskupijskih povjerenstava za pastoral mladih i udruga mladih na području naše BK BiH. Između ostalog, vodit će brigu o organiziranju Susreta hrvatske katoličke mladeži u BiH, odlasku mladih iz BiH na susret HKM u Hrvatskoj i na Svjetski dan mladih te na druge međunarodne susrete na koje su pozvani mladi predstavnici BK BiH poput *Agore dei Mediterraneo* i međunarodnih susreta sveučilištaraca, a

BK BiH

aktivno će sudjelovati i u radu međunarodnog tima Srednjoeuropskog katoličkog dana (MEKT).
Na sve članove Odbora zazivam obilje Božjeg blagoslova moleći zagovor blaženog Ivana Merza, zaštitnika hrvatske katoličke mladeži.

Mons. dr. Franjo Komarica
biskup banjolučki i predsjednik BK BiH

mons. Ivo Tomašević
generalni tajnik BK BiH

Prot. broj: 85/2010

Sarajevo, 29. ožujka 2010.

DEKRET O IMENOVANJU ORGANIZACIJSKOG ODBORA ZA SUSRET SVEĆENIKA IZ BOSNE I HERCEGOVINE

Kupres, 2. lipnja 2010.

U skladu s odlukom biskupa Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, donesenom na 48. redovnom zasjedanju BK BiH održanom od 16. do 18. ožujka 2010. u Mostaru, ovim imenujem Organizacijski odbor za Susret svećenika s prostora Bosne i Hercegovine koji će se održati 2. lipnja 2010. na Kupresu.

Organizacijski odbor će djelovati u slijedećem sastavu:

1. Mons. dr. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski i predsjednik Vijeća za kler BK BiH - predsjednik;
2. Preč. mr. Luka Tunjić, generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije;
3. Mr. don Ivan Štironja, vikar za pastoral Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije;
4. Preč. mr. Pero Ivan Grgić, kancelar Banjolučke biskupije;
5. Dr. fra Slavko Topić, gvardijan i profesor na Franjevačkoj teologiji;
6. Fra Gabrijel Mioč, ravnatelj i odgovorni urednik mjesečnika "Naša ognjišta";
7. Vlč. mr. Marko Tomić, župnik župe sv. Ivana Krstitelja Otinovci-Kupres;
8. Mons. Ivo Tomašević, generalni tajnik BK BiH.

Zahvaljujući svima za spremnost da sudjeluju u Organizacijskom odboru, na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova i najiskrenije pozdravljam!

Mons. dr. Franjo Komarica
biskup banjolučki i predsjednik BK BiH

Mons. Ivo Tomašević, gen. tajnik

Dostavlja se:
1. Imenovanima;
2. Arhivu.

Dekret broj 93/2010 od 30. ožujka 2010. godine mons. Bosiljko Rajić razriješen službe direktora Caritas BK BiH s tim da mu je data ovlast za obavljanje te službe do primopredaje novoimenovanom direktoru fra Miljenku Miki Stojiću, koja treba biti izvršena do 1. rujna 2010. godine.

Pismo kardinala Puljića provincijalu Bosne Srebrene fra Lovri Gavranu

Mnogopoštovani
Fra Lovro Gavran, provincijal
Provincijalat Bosne Srebrene
Zagrebačka 18
BiH – 71000 Sarajevo

Datum: 4. siječnja 2010.
Broj: 05/2010

Mnogopoštovani oče Provincijale!

Do sada sam svraćao pažnju Provincijalatu na odredbu kojom nisam dozvolio bogoslovima obavljati blagoslov obitelji za vrijeme tradicionalnog božićnog blagoslova kuća. Posljednje upozorenje je bilo pred Božić 2003. godine (Dopis broj 1540/2003 od 17. 12. 2003. godine). Tada sam podcrtao odredbu. Ukoliko se župnik ne bude pridržavao ove odredbe, ne može biti odgovoran pastoralac. Ukoliko imenovani svećenici na župi ne mogu to obaviti, prinuđen sam dijeliti župe ili oduzeti pravo tom svećeniku da bude župnik.

Nitko nije tražio dopuštenje takve naravi da bogoslovi blagoslivljaju kuće. Provedite u svojoj zajednici tu odredbu, prije nego osobno moradnem zahvatiti redovnom procedurom.

Upozorite iste župnike na odredbu i neka se ne čude što ovog ljeta dobiju dekret oduzimanja župničke službe.

Uz izraze poštovanja, želim Vam svaki Božji blagoslov u ovoj Novoj 2010. godini te Vas srdačno pozdravljam!

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Preč. Ilija Orkić,
kancelar

Predmet: Umrežavanje struktura u Nadbiskupiji

Datum: 4. siječnja 2010.
Broj: 06/2010

Kroz životni hod su nastajale pojedine djelatnosti u našoj Nadbiskupiji, kada su se pokazale potrebe i mogućnosti. U posljednje vrijeme se sve više osjeća potreba unutar – nadbiskupijsko uvezivanje, informiranje i dopunjavanje, kako bi što usklađenije i snažnije mogli doprinijeti općem dobru ove mjesne Crkve i boljem ispunjenju svoga poslanja u ovom vremenu.

Zato sazivam ove strukture na zajednički jednodnevni rad za ponedjeljak 01. veljače 2010. s početkom rada u 9:00 sati u prostorijama Vrhbosanskog ordinarijata:

Generalni vikar – preč. Luka Tunjić
Promicatelj katoličkog školstva – mons. Dr. Pero Sudar
Biskupski vikar za ekumenizam i dijalog mons. Dr. Mato Zovkić
Kancelar Vrhbosanske nadbiskupije – preč Ilija Orkić
Ekonom nadbiskupije – preč. Luka Kesedžić

Rektor katedrale i arhivar – preč. Anto Meštrović
 Vrhbosansko bogoslovno sjemenište – Rektor preč. Marko Zubak
 Dekan KBF-a – dr. sc. Pavo Jurišić
 Nadbiskupsko sjemenište „Petar Barbarić” – Rektor – preč. Marijan Pejić
 Pročelnik katehetskog ureda - mons. Petar Jukić
 Caritas vrhbosanske nadbiskupije – Direktor – Dr. Pero Brkić
 Medijski Centar VN – Direktor – vlč. Miroslav Čavar
 Nadbiskupski centar za pastoral mladih „Ivan Pavao II” – Ravnatelj Dr. Šimo Maršić
 Katoličko vojno dušobrižništvo – Ravnatelj – prof. Mr. Tomo Knežević
 Prvostepeni ženidbeni sud VN – preč. Dr. Pero Pranjić
 Medicinski centar sv. Vinko – Ravnatelj – vlč. Robert Ružić
 Dijecezanski direktor PMD-a – preč. Pavo Šekerija
 Odgovorni za organizaciju duh. obnove redovnica – Mr. Josip Lebo
 Odgovorni za izgradnju svećeničkog doma – vlč. Fabijan Stanušić

Zapisničar: vlč. Oliver Jurišić, tajnik

Ovo nije sastanak izvješća, koje se treba redovno na početku nove građanske godine dostaviti Ordinarijatu, nego kroz kratki prikaz hoda u povjerenom zadatku i očekivanja u budućnosti, te prijedlozi za opće dobro nadbiskupije. Kako nas je više koji trebamo što god kazati, dobro je imati napisano kratko da se sroči u 5-8 minuta najviše. To bi bio prvi dio rada. U drugom dijelu rada unutarnji dijalog i dopunjavanje informacija, „iz prve ruke” kako bi se izbjegle predrasude ili međusobno nepovjerenje. Ujedno je to i prilika otvorenosti usklađivanja rada na globalnom planu.

Želeći Vam svaki Božji blagoslov u ovoj 2010. godini iskreno vas pozdravljam!

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

*Preč. Ilija Orkić,
kancelar*

**Svim župnim uredima
vrhbosanske nadbiskupije**

Predmet: Traže se podaci o filijalnim crkvama i grobljima na području župe

Datum: 05. veljače 2010.
Broj: 127 /2010

Poštovani župniče!

Molim da za potrebe Biskupske konferencije BiH dostavite na ovu adresu podatke o filijalnim crkvama u župi (u kom mjestu, komu posvećene, kad sagrađene, da li je obnavljana i ako ima kakva znamenitost vezana uz nju) i o grobljima na području župe (kad osnovano, od kad se pokojnici ukapaju u groblju, ima li znamenitih osoba koje su tu pokopane, ima li kapelica...). Po mogućnosti dostaviti i sliku, na kojoj će s druge strane stajati: mjesto, datum snimanja, što je na slici). Podatke dostaviti u narednih mjesec dana.

Zahvaljujem na razumijevanju i suradnji.
Svako dobro od Gospodina.

Mr. Luka Tunjić, generalni vikar

Ilija Orkić, kancelar

Predmet: Nova imenovanja vijećnika na četvrtoj sjednici Vijeća za mlade vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 11. veljače 2010.
Broj: 165/2010

Na prijedlog Povjerenstva za pastoral mladih VN, ovim imenuje i razrješujem sljedeće članove Vijeća za mlade vrhbosanske nadbiskupije:

1. Prema članku 6., Statuta Vijeća za mlade, članstvo u Vijeću po svojoj službi na određeno vrijeme to jest vrijeme trajanja službe uz suglasnost poglavara obavljaju:
 - duhovni asistent Frame,
 - predsjednici udruga mladih (Emaus, Frama, Salezijanska mladež i druge udruge).

Kako je došlo do promjena u obavljanju funkcija u periodu od prošle sjednice do ove, imenujem nove vijećnike koji u Vijeće ulaze po svojoj službi i to:

- Na mjesto duhovnog asistenta Frame Provincije Bosne Srebrne imenujem fra Matu Topića, koji je zamijenio fra Peru Vrebca;
- Na mjesto duhovnog asistenta salezijanske mladeži, te kao voditelja Oratorija/omladinskog centra u Žepču imenujem Don Mihovila Kurkuta;
- Na mjesto Predsjednik Udruge katoličkih studenata Emaus imenujem Josipa Milanovića, a koji je na to mjesto došao zamijenivši Alena Vidovića.
- Kao vijećnika na mjesto predsjednika Frame imenujem Dragana Glavaša, koji je izabran za novog predsjednika, te je tako smijenio Ivanu Vidović - dosadašnju predsjednicu Frame.

2. Prema Statutu, na mandat od 5 godina Vijećnicima imenujem:
 - Na prijedlog dekana imenujem Marka Aždajića kao predstavnika Sutješkog dekanata koji do sada nije imao svog predstavnika
 - Ivanu Vidović - asistenticu na projektu "72 sata bez kompromisa"

3. Prestanak članstva u Vijeću

Prema članku 6. Statuta Vijeća za mlade, članstvo u Vijeću po svojoj službi na određeno vrijeme tj. vrijeme trajanja službe uz suglasnost poglavara obavlja i zamjenik duhovnog asistenta Frame. Funkciju zamjenika duhovnog asistenta obavljao je fra Velimir Bavrka. Kako nije izabran novi zamjenik, a fra Velimiru nije produžen mandat-ovo mjesto ostaje upražnjeno.

Po istom članku, mandat je prestao i gore već navedenim vijećnicima:

- Fra Peri Vrepcu - bivšem duhovni asistent Frame;
- Ivani Vidović - bivšoj predsjednica Frame
- Alenu Vidoviću - bivšem predsjedniku UKS "Emaus"

Na sve članove vijeća zazivam obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

XVI. sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije Sarajevo, srijeda, 14. travnja 2010.

Datum: 06. travnja 2010.
Broj: 540/2010

U Vrhbosni br. 4/09. je objavljeno da će se XVI. sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije održati 14. travnja 2010. godine u Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji, te da će tema Sabora biti u duhu Svećeničke godine. Isto je objavljeno i u Pastoralnom kalendaru Vrhbosanske nadbiskupije.

Ovim dopisom još jednom podsjećam na ustaljeni termin (srijeda po Bijeloj nedjelji) našeg plenarnog okupljanja. Ova godina nam je posebno važna jer obilježavamo Svećeničku godinu. Radi toga je predviđen slijedeći raspored:

9,30 h - slavlje Euharistije, izvor i uvir našeg zajedništva. Misa će biti u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda. Ponijeti sa sobom albu i štolu bijele boje. (Od 10,30-10,45 kratka pauza)

10,45 h - u dvorani Pavla VI. predavanje dr. Tomislava Ivančića, na temu svećeničke godine. Nakon predavanja moguća diskusija.

12,15 h - Izvješća i informacije.

13 h - zajednički objed i bratsko druženje.

Već je svim svećenicima jasno da je ovaj godišnji susret obavezan i ukoliko bude izvanredne spriječenosti, molim da se u pisanom obliku navede razlog nedolaska.

Radujem se našem zajedničkom susretu, Misnom slavlju i zajedničkom radu, te iskreno pozdravljam i želeći svaki Božji blagoslov!

*Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup vrhbosanski*

*Preč. Luka Tunjić,
gen. vikar*

Imenovanja i premještaji

Vlč. gosp. Pavo Šekerija imenovan dekanom Sarajevskog dekanata na pet godina (Dekret br. 2033/2009 od 10. prosinca 2009.)

Vlč. gosp. Robert Ružić imenovan rektorom u crkvi Kraljice svete Krunice na Banjskom Brijegu (Dekret br. 1/2010 od 02. siječnja 2010.)

Fra Tomo Buljan, OFM imenovan župnim vikarom u župi Uznesenja BDM Gornji Vakuf-Uskoplje (Dekret broj: 385/2010 od 16. ožujka 2010.)

Vlč. gosp. Josip Filipović, OFM, đakon, upućen na đakonski praktikum u župu Rođenja BDM Ulice (Dekret broj: 449/2010 od 24. ožujka 2010.)

Vlč. gosp. Davor Dominović, OFM, đakon, upućen na đakonski praktikum u župu Svetog Juraja mučenika Vitez (Dekret broj: 450/2010 od 24. ožujka 2010.)

Vlč. gosp. Tomislav Svetinović, OFM, đakon, upućen na đakonski praktikum u župu Uznesenja BDM Gornji Vakuf - Uskoplje (Dekret broj: 451/2010 od 24. ožujka 2010.)

Vlč. gosp. Mario Oršolić razriješen dužnosti pastoralnog suradnika u župi Imena Marijina u Oštroj Luci - Boku i odobreno mu je stanovanje u župi Uznesenja BDM u Stenjevcu - Zagreb, radi upisa studija glazbe na Glazbenom institutu u Zagrebu (Dekret broj: 553/2010 od 07. travnja 2010.)

Preč. Mons. Bosiljko Rajić imenovan kanonikom Kaptola vrhbosanskoga (Dekret broj: 679/2010 od 24. travnja 2010.)

Uskrsna poruka Vinka kardinala Puljića, nadbiskupa vrhbosanskog

“Vratiše se s groba i javiše sve to jedanaestorici i drugima!” (Lk 24, 9)

Hodili smo kroz korizmu, čineći svatko na svoj način pokoru, oplemenjivali svoju dušu duhom molitve, te nastojeći činiti dobra djela, išli smo slavlju Otajstva Kristove muke, smrti i uskrsnuća. Svaka postaja križnog puta bila je prigoda susresti Gospodina na osobnom križnom putu, te hrabreći svoje krhke snage smjelo kročiti i nositi vlastiti križ. Svoju svagdašnjicu unosili smo u molitvu kako bismo u njoj imali više svjetla. Kroz pokoru, post i odricanje nastojali smo ojačati svoju vjerničku slobodu od svih zlih sklonosti i tako učvršćivati svoje vjerničke korake za Gospodinom.

Sada slavimo otajstvo Kristova uskrsnuća, temelj svoje vjere i izvor nade. Čitamo u Lukinom evanđelju kako su žene «veoma rano, išle s miomirisima», našle otkotrljan kamen i osvjedočile se da u grobu nema Isusovog tijela. Anđeo im javlja da ne traže živoga među mrtvima! Sjetiše se Isusovih riječi da se sve to treba zbiti i da će On uskrsnuti. Zato se «vratiše s groba i javiše» tu Radosnu vijest.

Naša svagdanja žurba i životna trka

Ljudi u svojem životu trče kako bi se skućili i napravili kutak kojeg nazivaju svojim domom. Trče kako bi što više imali i tako što više trošili. Mnogi trče i za što «višim» mjestom u javnom životu. A onda, u trenucima bolesti, traže lijek ili «čarobni štapić» da bi se riješili vlastite muke. Tada su ljudi, u nedostatku postojane i čvrste vjere, skloni pribjeći raznim praznovjerjima i vračarima, koji su redovito i prevaranti. Lakovjerne privuku, svjesni da, čovjek u osobnoj muci, traži najlakše rješenje. Čovjek zaboravlja podići pogled iz ovozemaljskog groba i sve je manje svjestan da život ne treba tražiti u mrtvoj stvarnosti. Materija i mrtva stvarnost služe čovjeku da pronade duhovnu i vječnu stvarnost. Zato nam je potrebna ona ista žurba koja je pokrenula žene da «veoma rano» idu tražiti Isusa.

Potrebno je otkotrljati «kamen» koji pokriva Otajstvo Kristovo. Taj «kamen» je grijeh koji

zatamnjuje čovjekovo srce. To je sumnja koja sprječava pogled vjere i pogled u vječnost. Taj isti «kamen», često je mržnja, koja truje ljudsko srce, i sebičnost koja prazni čovjekovu nutrinu.

Naći živoga koji život daje

Da bismo Krista doživjeli i s Njim živjeli, potrebno je prihvatiti ono što je na Posljednjoj večeri ostavio svojim učenicima kao baštinu: *ovo činite meni na spomen!* To poslanje Isus daje apostolima, koji polaganjem svojih ruku prenose na mnoge nastaviti Njegovo djelo otkupljenja uprisutnjeno u otajstvu Euharistije. U ovoj svećeničkoj godini, želimo se sjetiti svetog svećeničkog reda ustanovljenog na Posljednjoj večeri. Znamo da bez svećenika nema dva važna otajstva da bismo se susreli sa živim koji život daje: to je otajstvo Euharistije i otajstvo Pomirenja ili svete Ispovijedi. Papa Benedikt XVI, u ovogodišnjoj poruci, citirajući sv. Ivana Arškog, naglašava: »Svećeništvo je ljubav Isusova srca! Taj dirljivi izraz omogućuje nam prije svega s nježnošću se i zahvalnošću spomenuti neprocjenjivog dara kojeg svećenici predstavljaju ne samo za Crkvu, već i za samo čovječanstvo.« Papa, nadalje, citira svetog župnika: »Bez sakramenta sv. Reda, ne bismo imali Gospodina. Tko je stavio tamo u svetohranište? Svećenik. Tko je dočekao vašu dušu kada je prvi put ulazila u život? Svećenik. Tko je hrani i krijepi na njezinu zemaljskom putu? Svećenik. Tko će je pripremiti da se pojavi pred Božjim licem, perući je posljednji put u krvi Isusa Krista? Svećenik. Uvijek svećenik!... Bez svećenika, smrt i muka našega Gospodina bili bi beskorisni.« Shvaćamo i prihvaćamo da se život, kojeg nam je Krist donio po svećeniku, uprisutnjuje u našim dušama i životu, ali i u životu zajednice. Poziv u ovoj svećeničkoj godini jest izmoliti sebi vjerne i vrijedne svećenike po Isusovom srcu, kako bi vjernik živio životom vjere. Isusova poruka: *«Ovo činite meni na spomen»*, jest poruka koja se ostvaruje po svećeniku u zajedništvu slavlja

Euharistije. Svaka nedjelja je uprisutnjenje proslave Kristova Uskrsnuća. Da bi temelj vjere bio stabilan i čvrst, valja nam svake nedjelje (a i češće) zajedno slaviti otajstvo Euharistije, zahvaljujući Bogu na milosti da u svojoj sredini možemo imati one koji su posvećeni naviještati Božju Riječ, slaviti Otajstva, te nas voditi za Onim koji je «Put, Istina i život».

Naše pamćenje i solidarnost

Ovu smo pastoralnu godinu u našoj Nadbiskupiji proglasili godinom «Memorija za solidarnost», želeći se oteti navali novih učenja, koja nam brišu pamćenje. Svima nam je potrebno prepoznati korijenje na kojem smo nikli, kao i vjeru u Uskrslog koju su nam namrli naši pretci. Stoga je hvalevrijedno, u svakoj župi čuvati spomen na pokojne svećenike i sve svijetle likove koji su svoje živote utkali u našu povijesnu, kulturnu i vjerničku baštinu. Budimo zahvalni svima koji su nam Isusa Uskrsloga navijestili i usmjerili nas na Njegov put; kroz pouku, dijeljenje sakramenata ili svjedočanstvom života. Primivši vjeru u Uskrslog Krista od svojih predaka, otkrivajmo potrebnu obvezu i solidarnost s njima, živjeti i svjedočati Krista u našem vremenu i na našim prostorima. Kao što su žene žurno pohitala javiti Radosnu vijest uskrsnuća, neka to i nas potakne na radosno življenje i svjedočenje uskrsne vjere. Solidarnost ćemo najbolje živjeti doživljavajući našu zauzetost u odanosti svojoj vjeri, te gradeći međusobno povjerenje i suradnju.

Uskrsli Krist okuplja zajednicu

Krist se nakon uskrsnuća ukazao svojim učenicima, koji su bili uplašeni i darovao im Mir. To je mir kojeg ne daje svijet nego uskrsli Krist. Njegova prisutnost okuplja i izgrađuje zajednicu. Nakon svih ratnih i poratnih zbivanja, slaveći Kristovo uskrsnuće, neka mir Uskrsa bude izvor i naše sigurnosti i nade na kojima ćemo graditi zajedništvo svake obitelji i župske zajednice. Slavljenje Euharistije izvor

je izgradnje zajedništva. Crkva slavi Euharistiju a Euharistija izgrađuje Crkvu. Krist, prije nego će poći u smrt, u svojoj Velikosvećeničkoj molitvi, upravo moli za to jedinstvo koje je utemeljeno u Presvetom Trojstvu. «*Da svi budu jedno.*» (Iv 17, 22). Ovdje nalazimo poruku o unutarnjem zajedništvu i jedinstvu, iz čega će zračiti svjedočanstvo za Krista živoga u nama i među nama.

Sretan Uskrs

Otajstvo Kristove muke, smrti i uskrsnuća doživljavamo utemeljeni u svojoj vjeri. To je Otajstvo i izvor našeg zajedništva i utočište naše sigurnosti i utjehe. Čestitam proslavu Uskrsne pobjede uz poruku da budemo dionici radosti vjere, te da je, živjeti i svjedočati, prenosimo jedni na druge. U tom duhu, želim da ovo slavlje Uskrsa, ohrabri i ojača sve naše svećenike, posebno u ovoj svećeničkoj godini. Zato braćo misnici, neka vam je Sretan Uskrs! Kao što su apostoli prebrodili svoj životni strah, doživjevši Krista živoga u svojoj sredini nakon Uskrsnuća, neka i sve nas Kristova prisutnost ohrabri i unese radost vjere u naša srca i naše obitelji. Želim Sretan Uskrs svim našim obiteljima. One bi trebale biti gnijezdo vjere i kršćanske ljubavi. Sretan Uskrs svima koji su ranjeni u duši i na tijelu, te ih rane Uskrslog Krista krijepe u trpljenju i nošenju svog svagdanjeg križa. Sretan Uskrs svima koji su umorni i klonuli duhom, neka ih ojača vjera u Uskrslog Krista. Sretan Uskrs svima vama kao i onima koji su razasuti diljem svijeta. Kao što Isus šalje svoje učenike u njihov kraj jamčeći im da će Ga tamo vidjeti, neka i sve nas okupi na našim ognjištima, kako bismo Ga prepoznali i obnovili korijene svoje vjere, te s nadom živjeli i gradili svoju budućnost.

Svima želim **Sretan Uskrs** i zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

U Sarajevu, ožujak 2010.

Upute i sugestije za pripravu XIII. Ministrantskog zborovanja Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, subota 24. travnja 2010.

Datum: 01. travnja 2010.
Broj: 504/2010

Dopisom broj 1968/2009 od 01. prosinca 2009. godine (Vrhbosna br. 4/2009 str. 366) Nadbiskup vrhbosanski je najavio XIII. Ministrantsko zborovanje naše Nadbiskupije. Zbog „vrlo pozitivnih iskustava, posebno od strane ministranata“ on je zadaću pripreme povjerio posebnom odboru i zadužio ga za organizacijske poslove.

Budući da se ni jedan pastoralni projekt ne može uspješno realizirati bez dobre i cjelovite pripreme, odbor sa svoje strane poziva vlč. i preč. gospodu župnike i dekane, upravu Bogoslovije i bogoslove te upravu Katedrale i KSC Sv. Josip u Sarajevu da ovom pastoralnom projektu posvete dostatnu pažnju i pruže mu potporu. U tu se svrhu ovdje donose slijedeće upute i sugestije:

I. Programski sadržaji i priprava:

Župnici će pružiti priliku sudionicima ministrantskog zborovanja za pojedinačno sakramentalno pomirenje u vlastitim župama.

Među sudionike župnici mogu uključiti i članove drugih liturgijskih grupa (čitači, pjevači...), ali valja paziti na dob i uzrast: neka to ne budu mala djeca i odrasle osobe. S tim što oni nemaju pravo uključivati se u natjecanje.

Dva su osnovna dijela zborovanja: liturgijski (procesija i svečano misno slavlje) te kulturni i sportsko-rekreacijski. (Ministranti nose vlastito ministrantsko ruho)

Lijepo je i korisno da u liturgijskom dijelu programa dođe do izražaja naša lokalna i krajevna raznolikost ali i naše jedinstvo u Kristu. Pogotovo u godini Memorija za solidarnost. Zbog toga dekani trebaju predvidjeti i neke sudionike koji kao predstavnici dekanata u liturgiji vrše posebne službe (o tome konkretnije u odlomku *Prijavljivanje*).

Za prinos darova dekani će predvidjeti prikladan dar koji na neki način simbolizira kraj iz kojeg dolazi.

U drugom dijelu programa, koji je dijelom

natjecateljski a dijelom revijalni, mogu aktivno sudjelovati samo uredno i pravodobno prijavljeni pojedinci i skupine. Prijavljivanje je zadaća župnika i dekana. Uz prijavu svakako treba staviti i vođu ministrantske skupine: župe, dekanata...

Tema kviza znanja je osoba i djelo sv. Ivana Marije Vianneya, zaštitnika svih svećenika. Za pripremu može poslužiti jedan od njegovih životopisa kao npr. Sveti župnik Arški od Jean-Marie de Reville, UPT, Ivan Zirdum, Đakovo 2009. Kao što znadete tekuću godinu je papa Benedikt XVI. proglasio godinom svećenika, koji su kako kaže sv. Ivan Marija Vianney „dar Božanskog Srca Isusova“. Papa je poslao posebnu poruku za Svjetski dan molitve za duhovna zvanja pod naslovom „Pouzdanje u Božju inicijativu i ljudski odgovor“. Kada se ona iščitava u Godini svećenika onda nam je jasna Papina sugestija kako trebamo iskoristiti, napose, ovu godinu te poticati djecu i mlade da imaju pouzdanja u Boga koji uvijek prvi zove, da se nesebično odazovu. U duhu ove Papine poruke smo stavili i moto ovogodišnjeg susreta „Evo me Gospodine“, kao i pitanja za kviz o životu i djelu sv. Ivana Marije Vianneya, zaštitnika svećenika. Pitanja će biti iz njegova životopisa i o pastoralnom djelovanju, pogotovo onom po čemu je prepoznatljiv. Čitanje njegova životopisa je prigoda da se ministranti izbliže upoznaju s jednim ostvarenim i svetim duhovnim zvanjem. Mladi žele daju za pravim uzorima. I u našoj Nadbiskupiji se već osjeća manjak duhovnih zvanja. Stoga trebamo izmoliti da Gospodin baci svoj pogled i na naše ministrantice i ministrante, mladiće i djevojke te da se odvažno odazovu. Božja inicijativa i naša pastoralna zauzetost su plodno tlo budućih duhovnih zvanja.

I ove godine predviđamo mogućnost glazbenoga ili scenskog nastupa, koji je revijalnog a ne natjecateljskog karaktera. Tako će zborovi, solisti, folklorne ili dramske skupine moći drugima pokazati ono najbolje iz svojega reperto-

ara. U obzir dolaze zborne ili solističke skladbe, skečevi, recitali, plesovi, pantomima...).

II. Propozicije za sudjelovanje:

U natjecateljskom dijelu programa mogu sudjelovati samo djeca četvrtog, petog, šestog, sedmog i osmog razreda osnovne škole (ne mlađi ni stariji). Prošlih godina su igrali i srednjoškolci, što nije pošteno i fer prema sudionicima koji se drže propozicija. Nije važno tko će pobijediti nego pošteno i dobro organizirano natjecanje. Jasno da će pobijediti najuvježbanija ekipa s malo sportske sreće. Sudjelovanje starijih nanosi veliku nepravdu i baca ljagu na organizaciju i pošteno natjecanje.

U malonogometnom turniru sudjeluje po **jedna ekipa iz dekanata** i to ona koja se za finale plasirala bilo razigravanjem na razini dekanata bilo međusobnim dogovorom župnika u dekanatu.

U kvizu znanja i stolnom tenisu sudjeluju unaprijed prijavljeni **predstavnici župa** (po jedan natjecatelj).

Glazbeni i scenski prilozi će se odvijati istovremeno dok traju natjecanja u kvizu, malom nogometu i stolnom tenisu. Stoga je vrijeme trajanja nastupa za svaku prijavljenu župu 7 minuta. Ako ne bude puno prijavljenih može i više od sedam minuta.

III. Prijavlivanje sudionika:

Župnici prijavljuju vlastitom dekanu **ukupni broj** sudionika iz svoje župe, **imena** natjecatelja za kviz i stolni tenis te da li će nastupiti u glazbeno-scenskom programu ili neće.

Dekan prijavljuje organizatoru **po jednog** predstavnika dekanata za ministriranje i za prinos darova kao i dar koji se prinosi u misnom slavlju.

Dekan također prijavljuje **natjecateljsku ekipu za mali nogomet**. Iz prijave treba biti jasno da li je natjecateljska ekipa sastavljena iz više župa ili samo jedna župa zastupa dekanat te koja je to župa.

Za svaku župu iz svoga dekanata te za dekanat u cjelini dekan popunjava posebni obrazac (dostavljen samo dekanima) i dostavlja ga organizacijskom odboru na porti Bogoslovije osobno (*Svećenički sabor* 14. travnja) ili na faks 033/212-937 do **18. travnja** uključivo.

Važna napomena: ekipe i pojedinci koji ne budu unaprijed prijavljeni neće sudjelovati u

natjecateljskom dijelu programa! Također je važno napisati u prijavi tko je vođa skupine ministranata bilo župe, bilo da je organizirana pratnja na dekanskoj razini.

IV. Neke tehničke napomene:

Ministranti izlaze iz autobusa kod katedrale, autobusi odlaze na prikladno parkiralište (najbolje mogućnosti su iza *Vijećnice* – na Bentabaši – i kod hotela *Holiday Inn*)

Ministrante će kod katedrale dočekati bogoslovi i upućivati prema Bogosloviji.

Iz bogoslovije se ide u katedralu na sv. Misu u procesiji, u procesiji se i vraćaju.

Manji automobili moći će se parkirati na parkiralištima između katedrale i kurije (parkirno mjesto se plaća!); nema mogućnosti parkiranja u krugu KŠC.

Autobusi na odlasku mogu preuzeti ministrante na istom ili na drugom prikladnom mjestu, prema dogovoru s vozačem i vođom puta.

Dobro je upozoriti ministrante na uljudno ponašanje (psovke, bacanje smeća uokolo, uništavanje inventara, dobacivanje prolaznicima, nekulturno ponašanje u trgovinama... su naša dosadašnja loša iskustva). Za očekivati je da pratitelji ministranata (svećenici, časne sestre, katehete ili druge odrasle osobe) budu cijelo vrijeme uz svoje ministrante. Iz razloga sigurnosti, čistoće, očuvanja prostora i namještaja te uspješnog odvijanja cjelokupnog programa i pratitelji će dobiti sendviče i sokove, odnosno drugo piće koje budu željeli.

Nadam se da ćete se držati ovih uputa i sugestija koje služe svima nama, kako bi i ovogodišnje ministrantsko zborovanje prošlo bez većih propusta.

Lijepa je to prigoda da se ministranti iz naše Nadbiskupije susretnu, mole, igraju, druže... Nadam se također da će im i ovaj susret pomoći da u svojim župama služe s još više ponosa i žara. To će se dogoditi ako ih vi što bolje pripremite za susret, a organizacijski odbor i svi uključeni u pripremu lijepo dočekaju i dobro organiziraju sve predviđene točke i aktivnosti.

U toj želji i nadi Vas iskreno pozdravljam.

Mr. Luka Tunjić
Kordinator org. odbora

P.s. Za eventualne informacije 063/897-999
Luka Tunjić

DEKANAT
- obrazac za prijavu sudjelovanja -

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

A. PODACI ZA ŽUPE DEKANATA

	ŽUPA	Broj sudionika	Glazbeno-scenski nastup (zaokružiti)		Kviz znanja (ime i prezime natjecatelja)	Stolni tenis (ime i prezime natjecatelja)
1.			DA	NE		
2.			DA	NE		
3.			DA	NE		
4.			DA	NE		
5.			DA	NE		
6.			DA	NE		
7.			DA	NE		
8.			DA	NE		
			DA	NE		
Ukupno:						

B. PODACI ZA DEKANAT

Ministrant koji ministrira u katedrali (ime i prezime)			
Prinos darova	dar (što se prinosi?)		
	ime i prezime (tko prinosi?)		
Mogućnosti sudjelovanja u liturgiji: pjevanje, čitanje... (kratki opis)			
Ekipa za nogomet (zaokružiti)	DA	NE	A. ekipa je sastavljena iz više župa dekanata B. dekanat će predstavljati ekipa župe _____

C. NAPOMENA: uredno popunjen obrazac dostaviti na portu Bogoslovije osobno (Sabor prezbiterija 14. travnja!) ili na fax 033/212-937 do 18. travnja. Hvala!

ODBOR ZA PRIPRAVU

MP

_____, dekan

Ime i prezime pratitelja skupine: _____

39. Dan mladih Vrhbosanske nadbiskupije

Komušina-Kondžilo, 28. i 29. svibnja 2010. godine
 „Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinih život vječni?“ (Mk 10:17)

Datum: 23. ožujak 2010.
 Broj: 446/2010

Dragi župnici!

Radosno vas pozivam na slavlje 39. Dana mladih naše nadbiskupije u Gospino svetište u Komušinu na Kondžilu 29. svibnja 2010. godine, koje će se održati pod geslom: „Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinih život vječni?“ (Mk 10:17) Kako bismo se što bolje organizirali i pripremili za taj događaj, dali svoj doprinos i učinili ga plodnim i blagoslovljenim za čitavu našu dijecezu, predstavljam Vam okvirni program hodočašća koji je prihvaćen na sjednici Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije 12. veljače 2010.:

Petak, 28. svibnja 2010.:

18:00 – sv. Misa
 20:00 – 24:00 - Molitveno bdijenje
 24:00 – 07:00 - Cjelonoćno klanjanje pred Presvetim

Subota, 29. svibnja 2010.:

9:00 – Pokorničko bogoslužje i mogućnost za sakrament pomirenja
 10:00 – Procesije na brdo Kondžilo
 11:00 – Euharistijsko slavlje
 13:00 – Ručak
 14:00 – Sajam vjere i duhovno-kulturni program (završetak oko 18:00)

OPĆE ODREDBE

Svi župnici i ostali pastoralni djelatnici odgovorni za pastoral mladih trebaju na vrijeme **oglasiti, pozvati i pripremiti mlade na ovo hodočašće**, te **organizirati prijevoz** na razini župe ili dekanata. Podsjećam župnike da je Komušina-Kondžilo dijecezansko Gospino svetište te da je **hodočašće mladih obvezan dio pastoralnog plana naše nadbiskupije**.

Ove godine sakrament krizme će primiti mladi iz 56 župa naše nadbiskupije. Pozivam sve odgovorne za pripremu krizmanika da

Dan mladih bude mjesto duhovne obnove i bliže pripreme za sakrament Potvrde. Stoga bi bilo dobro da na **Danu mladih budu prisutni svi ovogodišnji krizmanici**.

Budući da je ovo prije svega molitveno-pokorničko hodočašće kojemu je cilj produbiti i učvrstiti naše vjerničko zajedništvo, voditelji hodočasničkih grupa trebaju **pripraviti mlade za dolično ponašanje** u skladu sa svetošću mjesta i događaja.

Neka svi **župnici, župni vikari, časne sestre i drugi voditelji skupina mladih** unaprijed isplaniraju vrijeme i ovaj dan odvoje za hodočašće i mlade koje će dovesti na susret. Potrebno je da **zajedno sa svojim mladima sudjeluju u cijelom programu** kako bi on uistinu imao smisla.

Očekujem da se **đakoni i bogoslovi obiju bogoslovija i sjemeništarcu oba sjemeništa uključe i nesebično stave na raspolaganje** za pomoć i suradnju.

Ove godine ćemo ponovno organizirati molitveno bdijenje koje će početi u petak u 20:00 sati u župnoj crkvi u Komušini. **Mladi koji se odluče doći neka ponesu sa sobom vreće za spavanje**. Imat će osiguran smještaj i hranu.

Skupine mladih koje odluče doći u petak na molitveno bdijenje, trebaju **pripremiti molitvu ili prezentaciju meditativnog karaktera**.

Svi **svećenici-hodočasnici trebaju se spremno i bez oklijevanja staviti na raspolaganje** za pojedinačno slavlje sakramenta pomirenja koje će biti kod župne crkve između 9:00 i 10:00, a svećenici koji žele koncelebrirati na Kondžilu trebaju sa sobom **ponijeti vlastito misno ruho bijele boje**.

Ove godine **liturgiju će animirati mladi iz Bugojanskog dekanata** (čitači, prinos darova, molitva vjernika i ministranti). **Župnici župa iz kojih mladi sudjeluju trebaju na vrijeme pripremiti svoje mlade za tu službu**. Poželjno je da mladi budu u narodnoj nošnji svoga kraja.

Po povratku procesije s Kondžila **hodočas-**

nicima će biti ponuđen jednostavan obrok dobrotom naših sponzora i dobročinitelja.

Sajam vjere je zamišljen kao mjesto gdje će se predstaviti naše udruge, bratstva, zajednice i ostale skupine aktivne u našoj nadbiskupiji. Skupine koje se odluče sudjelovati na Sajmu vjere, trebaju se prijaviti najkasnije **do 1. svibnja u Nadbiskupijskom centru za pastoral mladih „Ivan Pavao II.“** Svaka skupine će dobiti na raspolaganje stol za kojim će moći dijeliti promotivne materijale, odgovarati na pitanja hodočasnicima, organizirati radionice i slično. Konačno, skupine će moći prodavati i proizvode koje oni proizvode i prave tijekom godine na svojim susretima (krunice, narukvice, oslikane čaše i sl.) Pozivam skupine da zarađeni novac daruju župi Komušina za izgradnju svetišta na Kondžilu.

U duhovno-kulturnom programu koji počinje u 14:00 sati **mogu sudjelovati svi koji se prethodno prijave u Nadbiskupijskom centru za pastoral mladih „Ivan Pavao II.“**, tel. 033/766-225. Prijave se primaju **do 15. svibnja (uključivo). Prijave na sam dan održavanja**

neće se uzimati u obzir. Duhovno-kulturni program zamišljen je prije svega kao koncert duhovnih i zabavnih skladbi. Mogu se prijaviti bendovi i pjevačke grupe mladih. **Prijavu za sudjelovanje u programu može izvršiti jedino župnik ili župni vikar.**

Današnji mladi odrastaju u ozračju gdje se nude lažne i iskrivljene vrijednosti daleko od istinskih i Onoga koji je jedina i prava ljubav. Mladi su naša budućnost, stoga im trebamo prići s više pozornosti, žrtve i odricanja. Mi moramo i trebamo biti oni koji će im pokazati i izvesti na pravi put. Naše 39. dijecezansko hodočašće mladih Gospi Kondžilskoj i sve hodočasnike stavljam pod njezinu zaštitu i zagovor, uvjeren da će Majka Kristova i Majka naša izmoliti svima nama potrebne milosti i tako nam dati snage suočavati se sa svakodnevicom.

Uz srdačne pozdrave svima rado podjeljujem svoj pastirski blagoslov.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Dekanatski susreti u Nadbiskupskom ordinarijatu 2010.

(Sarajevo, 06. – 22. veljače 2010. godine)

Po već ustaljenoj praksi - svećenici, koji djeluju kao župnici u vrhbosanskoj nadbiskupiji, sudjelovali su na Dekanatskim susretima u Ordinarijatu.

Od 6. do 22. veljače 2010. godine kroz 13 termina – župnici iz 13 dekanata izmijenila su pastoralna iskustva i promišljanja. Dvije su glavne teme bile na susretu: Memorija za solidarnost – koja je proglašena kao tema godine za vrhbosansku nadbiskupiju, te svećenička godina proglašena od Svetog Oca na razini opće crkve. Za susret je predviđeno izlaganje svakog župnika uz pismeni uradak na jednoj stranici.

Prije samog susreta, župnici bi obično dostavljali u Nadbiskupijsku kancelariju godišnju župnu statistiku i prijepise matica, a u kancelariju ekonomata godišnja izvješća – kopiju Knjige gradnje u župi i prijepis Blagajničkog dnevnika, te izmirivali dugove prema Ordinarijatu.

Većini sastanaka predsjedao je nadbiskup Vinko kardinal Puljić, koji je i predvodio i koordinirao rad susreta. Uz njega i župnike, sastancima su nazočili generalni vikar mr. Luka Tunjić, zatim arhidakon pojedinog arhidakonata, kancelar Ilija Orkić i ekonom Luka Kesedžić.

Na početku susreta nazočne je pozdravio Nadbiskup i izložio nekoliko misli o svećeničkoj godini, koju je proglasio sveti Otac, te o važnosti memorije – sjećanja, kao i naše međusobne solidarnosti. Uz ostalo, posebno je naglasio sljedeće: „Za prvu temu svaki je župnik trebao ispuniti pastoralni anketni listić i poslati na Ordinarijat. Sada možemo ukratko iznijeti one pojedinosti koje se tiču ostvarene mogućnosti u pojedinim župama. Nije isto moguće u svakoj župi. Umješnost i uspješnost je ići putem mogućega. Do sada smo iz Ordinarijata mnoge stvari široko gledali, jer

smo uvažavali vrijeme koje proživljavamo, kao i posljedice rata koje nosimo. Došlo je vrijeme kada moramo pokazati i dokazati veću zauzetost i odgovornost oko zajedničkih dogovora i poduhvata... Važno je da mi sami vrednujemo tijela i strukture naše nadbiskupije... Za svećeničku godinu najavljene su duhovne vježbe i poslani su programi. Svi franjevci imaju svoju strukturu koja će voditi brigu oko provođenja duhovnog programa za svećenike. Za dijecezanske svećenike koji obavljaju duhovne vježbe na predloženim mjestima i terminima, neka obavezno dostave obavijest kada i gdje su obavili ove godine duhovne vježbe." U uvodnom djelu je obznanjen Zajednički susret svih svećenika cijele BiH i to na Kupresu 2. lipnja (srijeda uoči Tijelova), koji je pun simbolike u terminu i mjestu – tromeđi naših biskupija.

Većina župnika, uz odaziv na sastanak, pripremili su i izvještaj, te su jasno prezentirali situaciju u župi. Uočavaju se velike različitosti od župe do župe i od dekanata do dekanata. Tako pojedine župe imaju tek dvadesetak povratnika ili stalnih župljana, dok ima i onih župa koje imaju preko deset tisuća katolika. Različita je i materijalna situacija svećenika i vjernika. Posebno je teška situacija u dijelu nadbiskupije koja je potpala pod entitet Republika srpska, gdje je učinjeno etničko čišćenje! Tamo se vratio tek dio vjernika (kojih 5%). Srećom, jedan broj ljudi još uvijek njeguje vezu sa rodnim krajem kroz posjete, susrete i minimalnu obnovu porušenih domova.

Primjetna je otuđenost ljudi, te smanjen interes za vjeru. Jedan župnik je ovako opisao promjene u ljudima u ratnim i poratnim godinama, te sadašnju situaciju: „U ratu su bili ljudi prilično jedinstveni, jer je bilo važno preživjeti. Bila je važna crkva i vjera. A sada je, čini se, sve drugo preče i važnije od vjere. Zaboravljene su istinske vrednote. Ipak, nama je dano ovo vrijeme i ovi ljudi. Njima moramo govoriti, njih odgajati, njima ukazivati na vrednote." Mnogi župnici su pohvalili svoje župne zajednice i njihovu podršku svećenicima. Zajednička je misao: naš narod u Bosni voli svećenike.

Zajednički problem su sve stariji župljani,

manje djece se rađa. Puno je snage i sredstava usmjereno na materijalnu gradnju i obnovu. Valja nam u buduće staviti veći naglasak na odgoj i rad s vjernicima. Župnici ističu da je teško imati sistematski pastoral. Župe su u tranziciji, velike su oscilacije broja vjernika. Puno je radnika na privremenom radu (bilo u Hrvatskoj ili trećim zemljama).

Neki župnici su postavljali pitanja glede izrade zakona u Hrvatskoj o dvojnog prebivalištu – boravištu. Spomenuti zakon se još uvijek doraduje, ali se kroz njega može dogoditi dodatni val seljenja iz Bosne i Hercegovine, jer se Hrvati u BiH ne osjećaju dovoljno zaštićeno i ravnopravno pred bosanskohercegovačkim zakonima. Strah je i od loše ekonomske situacije u BiH.

Tema za pastoralnu godinu 2009/10. u našoj Nadbiskupiji potakla je mnoge župnike da uredi grobove i spomenike bivših župnika i svećenika, kao i da istražujući arhiv župe naprave prigodne brošure i knjige. Uočili su važnost izrade župne spomenice i pisanog traga, jer smo svjedoci prekranja povijesne istine.

U svojem osvrtu Ekonom je naglasio potrebu blagovremenog predavanja kolekti – ne jednom u godini, nego kvartalno; kao i potrebno vođenje župnih računa u bilježnici – knjizi, a smije se voditi i u računalu. Kancelar je potakao na pripremu za susret – napismeno, kako bi i za arhiv ostalo ono o čemu se govorilo (U arhivu ima samo ono što pošaljete!). Zamolio je župnike da prema mogućnosti imaju odvojeno telefon i fax u kancelariji, kao i po mogućnosti i e-mail, radi lakše komunikacije.

Uz susret su župnicima podijeljeni formulari o filijalnim crkvama i grobljima u župi, koje trebaju popuniti i dostaviti na Ordinarijat do kraja ožujka tekuće godine.

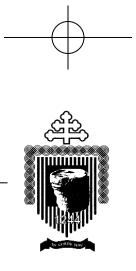
Na kraju radnog dijela susreta izrečena je zahvala župnicima za predan rad i brigu oko povjerene zajednice. Nadbiskup je zahvalio župnicima na nesebičnom služenju i zauzetosti za vjernike, kao i na održavanju memorije na bivše pastire i prenositelje kulturne baštine.

Ilija Orkić

STATISTIČKI PODACI ŽUPA PO DEKANATIMA ZA 2009. GODINU - Vrhbosna nadbiskupija

R. br.	Župa	Broj vjernika	Domać.	K r š t e n i				Prvopriče snici	Krizm	Crkveno vjenčani				U m r l i					
				do 1 god.	od 1 do 7 god.	iznad 7 god.	Ukupn o			izm ed u kato lik a	izm ed u kato lik u	izm ed u kato lik u	izm ed u kato lik u	izm ed u kato lik u	izm ed u kato lik u	izm ed u kato lik u	izm ed u kato lik u	izm ed u kato lik u	izm ed u kato lik u
I. Kreševski dekanat																			
1	Barbrdo	2.125	770	15	0	0	15	31	58	10	0	0	10	32	6	2	40		
2	Brestovsko	1.743	567	18	0	0	18	32	62	7	0	0	7	21	4	0	25		
3	Busovača	7.386	2.455	82	0	0	82	107	132	52	0	0	52	50	15	0	65		
4	Deževica	160	80	4	0	1	5	0	0	2	0	0	2	6	1	1	8		
5	Fojnica	3.350	1.187	27	5	0	32	54	115	18	0	0	18	26	10	2	38		
6	Gromiljak	2.276	719	12	4	4	20	36	80	5	0	0	5	16	6	2	24		
7	Kiseljak	5.545	1.826	49	1	1	51	75	194	32	0	0	32	7	3	34	44		
8	Kreševo	3.942	1.384	46	1	0	47	59	0	19	0	0	19	36	11	0	47		
9	Visoko	336	134	3	0	0	3	3	2	0	0	0	0	4	0	2	6		
	Ukupno:	26.863	9.122	256	11	6	273	397	643	145	0	0	145	198	56	43	297		
II. Ramski dekanat																			
1	Doljani	297	102	5	0	0	5	3	6	1	0	0	1	10	3	0	13		
2	Gračac	1.018	292	15	0	0	15	9	41	9	0	0	9	12	8	0	20		
3	Obri	57	38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	2	0	9		
4	Prozor	3.971	949	52	1	0	53	68	136	27	0	0	27	17	5	0	22		
5	Rama - Šćit	2.768	607	29	0	0	29	47	92	26	0	0	26	26	12	0	38		
6	Rumboci	1.510	350	25	0	0	25	16	73	23	0	0	23	12	10	0	22		
7	Solak. Kula	40	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1		
8	Uzdol	414	126	2	0	0	2	3	0	0	0	0	0	14	0	0	14		
9	Podhum-Žitabe	127	69	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	12	0	0	12		
	Ukupno:	10.202	2.557	129	1	0	130	146	348	86	0	0	86	111	40	0	151		

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

III.	Sarajevski dekanat		2	0	0	0	2	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	7	2	3	12	
1	Ćemerno	306	175	2	0	0	2	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	2	3	12
2	Goražde	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
3	Pale	46	14	0	0	2	2	2	2	2	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	2
4	Brišće	256	114	2	0	0	2	0	0	0	2	0	0	2	3	0	0	2	3	0	4	7	7
5	Dobrinja	624	285	3	0	0	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	5	9	9
6	Grabovica	958	271	0	0	1	1	0	0	2	0	0	1	1	0	0	1	2	0	0	12	14	14
7	Marijin Dvor	1500	900	8	2	11	21	20	20	20	4	2	1	7	20	8	14	20	8	14	14	42	42
8	Novi Grad	1.940	1.025	6	5	2	13	9	5	5	0	0	1	1	2	23	8	2	23	8	8	33	33
9	Novo Sarajevo	3.380	1.410	4	8	4	16	9	11	11	3	0	0	3	31	8	68	31	8	68	99	99	99
10	Katedrala	1.417	865	9	0	1	10	8	10	10	5	3	1	9	17	0	36	17	0	36	53	53	53
11	Stup	2.850	1.130	15	10	6	31	35	26	26	12	0	0	12	24	0	25	24	0	25	49	49	49
12	Tarčin	165	75	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	3	2	2	3	2	7	7	7
	Ukupno:	13.453	6.264	49	25	27	101	84	81	81	27	6	3	36	111	47	177	111	47	177	328	328	328

IV.	Sutješki dekanat		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
1	Borovica	83	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	3	7	7
2	Breza	270	161	2	0	1	3	2	2	2	2	0	0	2	4	2	3	4	2	3	0	3	9	9
3	Hajinići	74	34	0	0	0	0	0	4	4	0	0	0	0	3	0	0	3	0	0	0	0	3	3
4	Ilijaš	257	119	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	4	1	1	4	1	1	1	6	6	6
5	Jelaške	187	89	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	6	0	0	6	0	0	0	0	6	6
6	Kakanj	1.412	608	5	0	0	5	5	0	0	6	0	0	6	13	8	15	13	8	15	15	36	36	
7	Kraljeva Sutj.	1.479	659	17	1	0	18	0	29	10	10	0	0	10	35	6	41	35	6	41	41	41	41	
8	Olovo	91	38	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	
9	Vareš	2.235	1.078	9	2	0	11	13	0	9	9	0	0	9	29	8	28	29	8	28	65	65	65	
10	Vijaka	334	160	1	0	0	1	0	0	0	80	2	2	84	4	2	2	84	4	2	2	8	8	
11	Vukanovići	230	74	4	2	1	7	0	10	3	0	0	0	3	6	1	0	6	1	0	7	7	7	
	Ukupno:	6.652	3.071	39	5	2	46	25	45	110	2	2	114	109	31	49	109	31	49	189	189	189	189	

V.	Bugojski dekanat		9	0	0	0	9	13	32	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	Bistrica/Uskop	1.016	266	9	0	0	9	13	32	8	0	0	0	8	7	2	2	7	2	2	11	11	11
2	Bugojno	3.542	1.398	31	0	1	32	43	71	16	0	0	16	28	50	8	8	28	50	8	86	86	86
3	Dobretići	398	140	9	3	0	12	6	7	4	0	0	4	11	4	0	15	11	4	0	15	15	15
4	Glavice	293	103	4	4	0	8	3	8	1	0	0	1	6	0	0	6	6	0	0	6	6	6
5	G. Vakuf-Uskop	4.465	1.359	51	0	0	51	76	170	31	0	0	31	46	2	10	58	46	2	10	58	58	58
6	Kandija	567	207	7	0	0	7	4	19	0	0	0	0	11	2	1	14	11	2	1	14	14	14
7	Otinovci-Kupres	2.258	728	22	0	2	24	55	55	5	0	0	5	8	2	5	15	8	2	5	15	15	15
8	Podmlićje	2.996	843	45	0	3	48	33	83	27	0	0	27	19	9	6	34	19	9	6	34	34	34
9	Rastičevo	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Skopaj. Grač.	868	257	11	0	0	11	14	30	11	0	0	11	12	0	0	12	12	0	0	12	12	12
11	Suho Polje	431	114	4	0	0	4	29	19	5	0	0	5	14	0	0	14	14	0	0	14	14	14
	Ukupno:	16.836	5.415	193	7	6	206	276	494	108	0	0	108	162	71	32	265	162	71	32	265	265	265

VI.	Travnički dekanat:		5	0	0	0	0	5	7	0	8	0	0	0	0	8	18	3	1	22
	1	2																		
1	Brajkovići	533	211					12	21	0	12	0	0	0	0	12	0	0	2	14
2	Bućići	1.600	480					26	32	0	17	0	0	0	0	14	15	15	44	44
3	Dolac	2.410	824					9	5	0	7	0	0	0	0	20	5	0	25	25
4	Guča Gora	956	347					0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Korićani	8	4					63	66	0	31	0	0	0	0	31	6	8	45	45
6	Nova Bila	4.628	1.385					27	53	0	11	0	0	0	11	11	5	4	20	20
7	Novi Travnik-P.	3.538	1.100					19	26	0	12	0	0	0	12	12	3	7	22	22
8	Novi Travnik-U.	1.859	619					21	41	0	10	0	0	0	10	27	5	12	44	44
9	Ovčarevo	2.029	705					2	1	0	1	1	0	0	2	2	0	2	4	4
10	Pećine	164	62					7	8	0	3	0	0	0	3	6	2	4	12	12
11	Podkraj	561	172					27	24	0	13	0	1	1	14	6	2	0	8	8
12	Rankovići	1.807	572					0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	4	4
13	Rostovo	54	27					5	8	0	5	0	0	0	5	22	7	3	32	32
14	Travnik	1.622	705					2	1	0	3	0	0	0	3	5	2	2	9	9
15	Turbe	428	162					123	164	222	70	4	0	0	74	78	11	34	123	123
16	Vitez	12.056	3.801					348	457	222	203	5	1	1	209	266	68	94	428	428
	Ukupno:	34.253	11.176					360	457	222	134	4	2	140	165	92	97	354	354	

VII.	Žepački dekanat:		14	0	1	15	9	1	7	0	0	0	0	0	0	7	2	1	0	3
	1	2																		
1	Bistrica k. Ž.	1.005	269					4	4	20	3	0	0	0	3	0	2	0	2	2
2	Globarica	555	175					6	1	0	4	0	0	0	4	2	2	0	4	4
3	Lovnica	460	129					14	28	93	7	0	0	0	7	7	3	1	11	11
4	Lug-Brankov.	1.520	428					3	5	0	2	0	1	3	11	4	1	1	16	16
5	Maglaj	645	210					52	56	0	23	0	0	23	16	5	18	39	39	39
6	Novi Seher	3.553	1.001					41	51	0	20	2	0	22	12	17	6	35	35	35
7	Osova	2.869	819					3	3	0	4	0	0	4	5	2	0	7	7	7
8	Radunice	351	121					6	1	36	8	0	0	8	16	3	12	31	31	31
9	Zavidovići	1.479	614					7	4	12	6	0	0	6	18	11	12	41	41	41
10	ZE-Crkvica	1.720	860					4	3	4	3	0	0	3	8	1	0	9	9	9
11	ZE-Čajdraš	576	598					4	3	3	5	0	0	5	5	0	0	5	5	5
12	ZE-Klopče	425	174					19	12	20	7	1	1	9	29	17	7	53	53	53
13	ZE-Sv. Ilija	2.015	1.010					10	17	15	6	1	0	7	19	10	27	56	56	56
14	ZE-Sv. Josip	2.143	963					61	54	106	29	0	0	29	15	14	13	42	42	42
15	Žepče	5.243	1.496					245	251	310	134	4	2	140	165	92	97	354	354	354
	Ukupno:	24.559	8.867					266	251	310	134	4	2	140	165	92	97	354	354	

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

VIII. Derventski dekanat																								
1	Bijelo Brdo	29	15	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	RS			
2	Bos. Brod	96	75	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	9	14	RS	
3	Brunica	26	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	2	1	10	RS	
4	Bukovica	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	RS	
5	Cer	43	28	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2	1	1	0	3	RS
6	Derventa	326	182	4	0	2	6	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	15	14	0	29	RS	
7	Foča k. Derv.	151	100	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	7	7	0	14	RS	
8	GM-Sijekovac	11	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	RS
9	Kolibe	9	6	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	6	RS	
10	Koraće	98	63	6	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	1	2	10	RS	
11	Kulina	13	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	4	RS	
12	Novo Selo-Pre.	115	65	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	0	0	11	RS	
13	Plehan	110	63	3	1	0	4	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	3	3	0	6	RS	
14	Sočanica	5	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	RS	
15	Žeravac	109	54	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	2	0	7	RS	
	Ukupno:	1142	682	19	2	2	23	0	2	10	3	0	13	80	32	12	124							

IX. Tuzlanski dekanat																								
1	Breške	1.650	680	10	1	0	11	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	21	6	15	42	
2	Dragunja	1.485	437	9	9	0	18	0	0	5	0	0	5	5	4	16	25							
3	Drijenča	408	171	5	0	0	5	1	0	2	0	0	2	7	3	0	10							
4	Husino	1.105	474	8	6	1	15	6	0	0	0	0	0	3	11	7	21							
5	Lukavac	1.890	696	6	0	3	9	24	0	10	0	2	12	26	0	3	29							
6	Morančani	1.549	605	12	3	7	22	6	0	6	0	0	6	12	7	6	25							
7	Par Selo	1.089	410	7	0	0	7	12	0	6	0	0	6	12	1	3	16							
8	Šikara	1.920	798	18	0	0	18	11	0	6	0	0	6	10	18	16	44							
9	Tuzla	4.400	1.806	10	7	15	32	29	0	26	2	1	29	34	29	21	84							
10	Zvornik	115	47	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2							
11	Živinice	2.030	793	14	0	1	15	0	0	9	0	0	9	15	12	9	36							
	Ukupno:	17.641	6.917	99	26	27	152	99	0	77	2	3	82	147	91	96	334							

X. Usorski dekanat																								
1	Bežija	140	82	2	0	0	2	0	0	1	1	0	2	8	2	0	10							
2	Doboj	614	382	1	0	0	1	3	8	2	0	0	2	10	3	18	31							
3	G. Komušina	7	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1							
4	Jelah	943	310	11	0	1	12	6	17	7	0	0	7	6	3	7	16							
5	Komušina	169	96	1	1	0	2	0	0	0	0	0	0	8	4	1	13							
6	Sivša	3.560	1.035	36	35	1	42	36	101	24	3	0	27	18	23	7	48							
7	Testić	802	342	0	1	0	1	0	8	0	1	0	1	13	0	6	19							
8	Ularice	640	230	11	0	0	11	11	18	4	0	0	4	9	2	0	11							
9	Žabljak	1.081	342	9	1	0	10	14	38	2	0	0	2	10	1	5	16							
	Ukupno:	7.956	2.824	71	38	2	81	70	190	40	5	0	45	83	38	44	165							

XI.	Brčanski dekanat										RS	
1	Bijeljina	110	74	0	0	0	0	0	0	0	0	6
2	Boče	750	378	8	0	0	8	0	3	0	3	21
3	Brčko	525	221	6	0	2	8	6	6	1	7	25
4	Dubrave	3.180	1.092	32	1	2	35	42	18	3	22	54
5	Gorice	249	124	6	0	0	6	3	0	0	0	14
6	Krepišć	98	44	1	0	0	1	0	0	0	0	6
7	Pojlaci	422	201	7	0	0	7	9	2	0	2	21
8	Špionica	1.500	475	11	0	0	11	22	8	0	8	21
9	Ulice	714	326	13	4	0	17	5	6	0	6	20
10	Zovik	1.115	402	11	0	0	11	8	3	1	4	21
	Ukupno:	8.663	3.337	95	5	4	104	95	46	5	52	209

XII.	Doborski dekanat										RS	
1	Čardak	106	67	2	0	0	2	0	0	0	0	14
2	D. Tramošnica	219	126	4	0	0	4	0	2	0	2	7
3	Garevac	113	78	1	0	0	1	0	2	0	2	13
4	G. Dubica	1.512	564	15	0	0	15	20	9	0	9	0
5	G. Tramoš.	274	145	5	1	0	6	0	2	0	2	10
6	Gradačac	316	145	5	0	0	5	3	0	0	0	6
7	Modriča	114	49	0	1	0	1	0	0	0	0	4
8	N.Selo-Baleg.	1.570	550	0	0	0	0	16	5	1	6	23
9	Ođžak	1.683	581	9	0	1	10	35	6	0	6	14
10	Pečnik	130	90	0	0	0	0	0	4	0	4	17
11	Pos. Mahala	485	200	6	0	0	6	5	2	0	2	17
12	Pločani	1.010	440	13	0	0	13	17	5	0	5	44
13	S. Slatina	51	24	0	0	0	0	0	0	0	0	8
14	Svilaj	1.022	386	17	0	0	17	7	2	0	3	29
15	Turić	132	77	1	0	0	1	0	0	1	1	10
	Ukupno:	8.737	3.522	78	2	1	81	103	39	2	42	216

XIII.	Šamački dekanat										RS	
1	Bos. Šamac	121	88	0	0	0	0	0	0	0	0	9
2	Domaljevac	3.904	1.010	21	1	2	24	34	13	0	13	41
3	Grebnice	1.164	374	15	0	0	15	16	5	0	5	27
4	Kopanice	348	168	8	0	0	8	14	3	0	3	5
5	O.L. Bok	3.088	1.016	32	0	3	35	39	14	1	15	46
6	Orašje	1.200	400	20	2	0	22	22	1	0	1	5
7	Prud	655	260	1	0	0	1	9	9	2	11	9
8	Tišina	441	167	4	0	0	4	2	3	1	4	23
9	Tolisa	10.647	3.200	86	0	0	86	130	48	2	51	136
10	Vidovice	1.044	398	16	0	0	16	11	9	0	10	18
	Ukupno:	22.612	7.081	203	3	5	211	277	105	6	113	319

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

STATISTIKA PO DEKANATIMA 2009. GODINE

R. br.	Dekanat	Broj vjernika	Domać.	K r š t e n i				Prvopriče snici	Krizm	Crkveno vjenčani				U m r l i			
				do 1 god.	od 1 do 7 god.	iznad 7 god.	Ukupno			između dvoje katolika	između katolika i kršt. nekatalika	između katolika i nekrštenoga	Ukupno vjenčanih	provideni sv. sakramentima	neprovideni zbog nagle smrti	neprovideni zbog neznačajne svedenja	Ukupno
1	Kreševski	26.863	9.122	256	11	6	273	397	643	145	0	0	145	198	56	43	297
2	Ramski	10.202	2.557	129	1	0	130	146	348	86	0	0	86	111	40	0	151
3	Sarajevski	11.907	5.364	49	25	27	101	84	81	27	6	3	36	111	47	177	328
4	Sutješki	6.652	3.071	39	5	2	46	25	45	110	2	2	114	109	31	49	189
5	Bugojski	16.836	5.415	193	7	6	206	276	494	108	0	0	108	162	71	32	265
6	Travnčki	34.253	11.176	348	6	6	360	457	222	203	5	1	209	266	68	94	428
7	Žepački	24.559	8.867	245	14	7	266	251	310	134	4	2	140	165	92	97	354
8	Derventski	1.131	676	19	2	2	23	0	2	10	3	0	13	80	32	12	124
9	Tuzlanski	17.641	6.917	99	26	27	152	99	0	77	2	3	82	147	91	96	334
10	Usorski	7.956	2.824	71	38	2	81	70	190	40	5	0	45	83	38	44	165
11	Brčanski	8.663	3.337	95	5	4	104	95	0	46	5	1	52	136	24	49	209
12	Doborski	8.737	3.522	78	2	1	81	103	0	39	2	1	42	158	36	22	216
13	Šamački	22.612	7.081	203	3	5	211	277	340	105	6	2	113	251	43	25	319
	Ukupno:	199.569	70.835	1.824	145	95	2.034	2.280	2.675	1.130	40	15	1.185	1.977	669	740	3.379

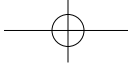
Rang lista župa

BR. R.	ŽUPA	BR. VJERNIKA
1.	Vitez	12.056
2.	Tolisa	10.647
3.	Busovača	7.386
4.	Kiseljak	5.545
5.	Zepče	5.243
6.	Nova Bila	4.628
7.	G.V. - Uskoplje	4.465
8.	Tuzla	4.400
9.	Prozor	3.971
10.	Kreševo	3.942
11.	Domaljevac	3.904
12.	Sivša	3.560
13.	Novi Seher	3.553
14.	Bugojno	3.542
15.	N. Travnik - Pres. Troj.	3.538
16.	SA Novo Sarajevo	3.380
17.	Fojnica	3.350
18.	Dubrave	3.180
19.	O. Luka - Bok	3.088
20.	Podmilačje	2.996
21.	Osova	2.869
22.	SA Stup	2.850
23.	Rama Svit	2.768
24.	Dolac	2.410
25.	Gromiljak	2.276
26.	Otinovci Kupres	2.258
27.	Vareš	2.235
28.	ZE sv. Josip	2.143
29.	Banbrdo	2.125
30.	Zivinice	2.030
31.	Ovčarevo	2.029
32.	ZE sv. Ilija	2.015
33.	SA Novi Grad	1.940
34.	Sikara	1.920
35.	Lukavac	1.890
36.	N. Travnik - Uzaš. Gos.	1.859
37.	Rankovići	1.807
38.	Brestovsko	1.743
39.	ZE Crkvica	1.720
40.	Odžak	1.683
41.	Breške	1.650
42.	Travnik	1.622
43.	Bučići	1.600
44.	N. S. - Balegovac	1.570
45.	Morančani	1.549
46.	Lug Brankovići	1.520
47.	Gornja Dubica	1.512
48.	Rumboci	1.510
49.	SA Marijin Dvor	1.500
50.	Spionica	1.500
51.	Dragunja	1.485
52.	Kraljeva Sutjeska	1.479
53.	Zavidovići	1.479
54.	SA Katedrala - župa	1.417

BR. R.	ŽUPA	BR. VJERNIKA
55.	Kakanj	1.412
56.	Orašje	1.200
57.	Grebnice	1.164
58.	Zovik	1.115
59.	Husino	1.105
60.	Par Selo	1.089
61.	Zabljak	1.081
62.	Vidovice	1.044
63.	Svilaj	1.022
64.	Gračac	1.018
65.	Bistrica Uskoplje	1.016
66.	Potočani	1.010
67.	Bistrica Zepče	1.005
68.	SA Grbavica	958
69.	Guča Gora	956
70.	Jelah	943
71.	Skop. Gračanica	868
72.	Tešić	802
73.	Boče	750
74.	Ulice	714
75.	Prud	655
76.	Maglaj	645
77.	Ularice	640
78.	SA Dobrinja	624
79.	Doboj	614
80.	ZE Cajdraš	576
81.	Kandija	567
82.	Podkraj	561
83.	Globarica	555
84.	Brajkovići	533
85.	Brčko	525
86.	Pos. Mahala	485
87.	Lovnica	460
88.	Hrvatska Tišina	441
89.	Suho Polje	431
90.	Turbe	428
91.	ZE Klopče	425
92.	Poljaci	422
93.	Uzdol	414
94.	Driječica	408
95.	Dobretići	398
96.	Radunice	351
97.	Kopanice	348
98.	Visoko	336
99.	Vijaka	334
100.	Derventa	326
101.	Gradačac	316
102.	Cemerno	306
103.	Doljani	297
104.	Glavice	293
105.	G. Tramošnica	274
106.	Breza	270
107.	Ilijaš	257
108.	SA Brijesće	256

BR. R.	ŽUPA	BR. VJERNIKA
109.	Gorice	249
110.	Vukanovići	230
111.	D. Tramošnica	219
112.	Jelaške	187
113.	Komušina	169
114.	Tarčin	165
115.	Pecine	164
116.	Dezevice	160
117.	Foča	151
118.	Bežlja	140
119.	Turić	132
120.	Pečnik	130
121.	Zitače Podhum	127
122.	Bosanski Samac	121
123.	Novo Selo - Brod	115
124.	Zvornik	115
125.	Modriča	114
126.	Garevac	113
127.	Bijeljina	110
128.	Plehan	110
129.	Zeravac	109
130.	Cardak	106
131.	Korače	98
132.	Krepšić	98
133.	Bosanski Brod	96
134.	Olovo	91
135.	Borovica	83
136.	Haljinici	74
137.	Obri	57
138.	Rostovo	54
139.	Srednja Slatina	51
140.	Pale	46
141.	Cer	43
142.	Solakova Kula	40
143.	Bijelo Brdo	29
144.	Brusnica	26
145.	Kulina	13
146.	G. M. - Sijekovac	11
147.	Goražde	11
148.	Kolibe	9
149.	Korićani	8
150.	Gornja Komušina	7
151.	Sočanica	5
152.	Rastićevo	2
153.	Bukovica	1
UKUPNO:		199.569

(Nekoliko župnika nije na vrijeme dostavilo podatke o župi, te stoga dosadašnji podaci nisu bili kompletni. Ovi su najpribližniji podaci! - travanj 2010.)

IZ KORESPODENCije

FRANJEVAČKI PROVINCIJALAT BOSNE SREBRENE

Zagrebačka 18, BiH-71000 Sarajevo
Tel. +387 33/722 450, Fax +387 33/722 451, E-mail: tajprov@bih.net.ba

Sarajevo, 6. 4. 2010.

**Vrhbosanska nadbiskupija
Sarajevo**

Uzoriti kardinale Vinko,

Primio sam obavijest o smrti mons. dr. Julijana Kozinovića, člana Vrhbosanske nadbiskupije. Budući da sam u nemogućnosti sudjelovati na ukopu mons. Julijana Kozinovića, želim u ime Franjevačke provincije Bosne Srebrene ovim putem izraziti iskrenu i duboku kršćansku sućut Vama, uzoriti Kardinale, cijeloj Vrhbosanskoj nadbiskupiji, te rodbini i prijateljima pokojnog Julijana.

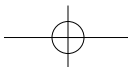
Zahvaljujem Bogu za sve dobro koje je učinio preko mons. Julijana i molim da ga Gospodin nagradi vječnom nagradom.

Počivao u miru Božjem!

Fra Lovro Gavran

Fra Lovro Gavran, provincijal

Najnoviji disciplinski dokumenti Svete Stolice o svećeničkom životu

Tomo Vukšić

Tijekom „Svećeničke godine“, koja traje od svetkovine Srca Isusova 2009. do istoga blagdana 2010. godine, napisano je i izrečeno mnogo o sakramentu Reda i prezbiterskoj službi: pod teološkim, dogmatskim, duhovnim, pastoralnim, psihološkim i svakim drugim vidom.

Naspram tomu, zadaća je ovoga teksta prikazati sadržaj nekih najnovijih disciplinskih dokumenata Svete Stolice o svećeničkom životu. Nakana mu je afirmirati pohvalan život i dobar rad ogromne većine svećenika i barem malo doprinijeti da se dobar glas te većine zaštiti od pojedinaca koji se ponašaju na neprihvatljiv način. Neposredan povod nastanka ovoga prikaza jest potreba da se djeluje informativno i preventivno u vezi s ružnim događajima, koji u posljednje vrijeme potresaju Crkvu, a neposredna su posljedica činjenice da su se neki svećenici teško ogriješili o pravila kršćanskoga morala i prekršili odredbe pozitivnoga crkvenog i civilnog zakona tako što su počinili *delicta graviora*. Osim što su počinili pravi zločin i nanijeli nenadoknadivu štetu žrtvama, time narušavaju dobar glas Crkve, njezin moralni autoritet u svijetu i dobar glas svećenika uopće, jer se već na više strana vidjelo da nisu rijetki koji kroz takve primjere sude cijelu Crkvu kao takvu, čak papu, pa i sve svećenike.

1. Kongregacija za nauk vjere: Informacije iz prve ruke

Prije negoli budu predstavljena četiri zasebna novija dokumenta Svete Stolice, koje se u posljednje vrijeme spominje na mnogo strana u vezi sa spomenutom problematikom, čini se vrlo korisnim podsjetiti na intervju koji je mons. Charles J. Scicluna, promicatelj pravde u sudištu Kongregacije za nauk vjere, 13. ožujka 2010. dao talijanskom dnevniku *Avvenire*.¹ Službu promicatelja pravde u sudištu Kongregacije za nauk vjere, radi boljega

razumijevanja, prikladno je usporediti sa službom javnoga pravobranitelja. To je isključivo sudska služba čiji se nositelji brinu da sve mora teći u skladu sa zakonom i cjelovito su informirani o svakom slučaju u kojemu sudjeluju. U konkretnom slučaju, radi se o osobi koja je snagom svoje službe vrlo upućena u cijelu sudsku problematiku Kongregacije. A budući da su *delicta graviora* rezervirana upravo sudištu Kongregacije za nauk vjere, Scicluna je izravno uključen u njihovo praćenje i progon te tako o njima posvema informiran.

U tomu razgovoru govorio je Scicluna vrlo otvoreno o strašnom pitanju svećenika optuženih zbog pedofilskih zločina i skandala te drugih seksualnih prekršaja. Podsjetio je na početku kako su crkveni dokumenti uvijek poznavali tajnost istražnoga postupka, ali normativa o procesima protiv seksualnih prekršaja nikada nije shvaćana kao zabrana da se prekršitelji prijavljuju kod civilnih vlasti. Loš prijevod na engleski jezik tih dokumenata, napravljen u posljednje vrijeme, sugerira da je Sveta Stolica nametnula tajnost postupka radi prikrivanja činjenica. A ustvari tajnost postupka postoji radi zaštite dobra glasa osoba koje su zahvaćene tim radnjama, prije svega žrtava i svećenika, jer postoji zakonski pretpostavljena svačija nedužnost sve dok se ne dokaže krivnja.

Upozorio je da Kongregaciji za nauk vjere između 1975. i 1985. godine nije signaliziran ni jedan slučaj pedofilije. No, nakon proglašenja novoga *Zakonika kanonskoga prava* 1983. godine, nastupilo je razdoblje u kojemu nije bila posvema jasna pravna nadležnost Kongregacije u pitanjima *delicta graviora*. To je razjašnjeno 2001. godine motuproprijem Ivana Pavla II., *Sacramentorum sanctitatis tutela*, kojim je delikt pedofilije vraćen u isključivu nadležnost Kongregacije koju je tada, kao pročelnik, predvodio kardinal Joseph Ratzinger.

¹ Usp. Gianni CARDINALE, "Il 'pm' vaticano: 'Chiesa rigorosa sulla pedofilia'", u *Avvenire* (13. ožujka 2010.), www.avvenire.it.

Kaže Scicluna da je 2003. i 2004. godine na stolove Kongregacije stigla lavina slučajeva, od kojih su mnogi dolazili iz SAD-a i odnosili se na prošlost, dok se posljednjih godina fenomen smanjio. Sveukupno, između 2001. i 2010. godine Kongregacija se bavila s oko 3000 slučajeva svećenika, pripadnika svih biskupija i svih redovničkih zajednica u svijetu, koji su se odnosili na zločine počinjene tijekom posljednjih 50 godina. Od toga je bilo oko 60% slučajeva efebofilije, odnosno homoseksualaca koji za seksualne partnere traže adolescente (*efebos*, grč. – mladić od 16 do 18 godina), oko 30% heteroseksualnih prekršaja s maloljetnim osobama, a u oko 10% slučajeva radilo se o pravoj pedofiliji, to jest seksualnoj zloporabi djece. Odnosno, tijekom devet godina bilo je oko 300 slučajeva pedofilije. Dakle, iako je zločin strašan, radi se o daleko manje raširenoj pojavi od uvjerenja koje je nametnuto medijskim sredstvima.

U 20% pristiglih slučajeva vođen je pravi proces, sudski ili upravni, u biskupijama u kojima se delikt dogodio, ali uvijek pod supervizijom Kongregacije kako bi se sve odvijalo većom brzinom. U 60% slučajeva, zbog poodmakle dobi optuženih, nije bilo procesa nego su prema njima primijenjene disciplinske ili administrativne mjere, kao npr. zabrana da slave Misu s vjernicima, da ispovijedaju i naredba da provode povučen život u molitvi. U oko 10% slučajeva, koji su bili posebice teški i gdje su postojali neoborivi dokazi, Sveti Otac je preuzeo odgovornost i, nakon upravnoga postupka, izdao dekret o otpuštanju iz svećeničke službe. U ostalih 10% slučajeva optuženi svećenici su sami tražili oprost od obveza koje proizlaze iz svećeničkoga ređenja što je odmah prihvaćano. Među ove uvršteni su i oni svećenici kod kojih je pronađen pornografski materijal te su ih zbog toga osudile civilne vlasti.

Tijekom 2003. i 2004. godine iz SAD-a je dolazilo čak 80% od ukupnoga broja slučajeva. No tijekom 2009. godine SAD su pale na oko 25% od ukupno 223 registrirana slučaja iz cijeloga svijeta, a od 2007. do 2009. godine prosječno je godišnje prijavljivano 250 slučajeva iz cijeloga svijeta. Primjećuje se povećanje broja zemalja u kojima se registriraju ovakve pojave iako se u mnogim zemljama radi o jednom ili dva slučaja. No ako se to usporedi s ukupnim

brojem od oko 400.000 svećenika, koliko ih ima u svijetu, jasno je da se radi o statističkom podatku koji ne odgovara percepciji koja je stvorena u javnosti nakon što su ovi slučajevi završili na prvim stranicama tiskovina i udarnim minutama elektronskih medija.

U mnogim slučajevima svećenici su zaista osuđeni, no bilo je i procesa u kojima su svećenici proglašeni nevinim, ili slučajeva u kojima dokazi nisu smatrani dovoljno uvjerljivim. Međutim, u svim slučajevima se proučava ne samo pitanje je li neki svećenik kriv ili nije, nego i je li, ili nije, prikladan za javnu službu.

U nekim zemljama anglosaksonskoga i američkoga prava (*Common Law*), kao i u Francuskoj, biskupi su, ako izvan sakramenta Ispovijedi dođu do saznanja o ovakvim deliktima svećenika, dužni prijaviti takve svećenike sudskoj vlasti. Stav je Kongregacije da u takvim slučajevima treba poštivati zakon, bez obzira što se radi o teškoj situaciji za biskupa koja se može usporediti sa situacijom roditelja koji bi trebao prijaviti svoje vlastito dijete. U zemljama, u kojima ne postoji takva zakonska obveza, Kongregacija ne obvezuje biskupe da moraju prijaviti takve svećenike civilnim vlastima, ali ih ohrabruje da se obrate žrtvama i njih pozovu da sudovima prijave svećenike koji su nad njima počinili zločin. Poziva biskupe također da žrtvama pruže duhovnu pomoć, i ne samo duhovnu. Tako je u jednom nedavnom slučaju u Italiji, kad su se žrtve obratile Kongregaciji radi pokretanja kanonskoga postupka, sama Kongregacija žrtvama savjetovala da slučaj prijave također civilnim vlastima u interesu samih žrtava i radi izbjegavanja drugih prekršaja.

2. *Crimen sollicitationis* iz 1962. godine

Nakon što smo, posuđujući informacije iz prve ruke, od promicatelja pravde Kongregacije za nauk vjere, ukratko snimili stvarno statističko stanje seksualnih zloporaba, koje su počinili neki svećenici, sada slijedi najavljeno predstavljanje crkvenih dokumenata i zakona koji u ovom trenutku reguliraju ovu problematiku.

Pitanja vezana uz problematiku vođenja kanonskoga procesa u kazama poticanja na grijeh protiv šeste zapovijedi Dekaloga u okviru sakramentalne Ispovijedi (*sollicitatio ad*

turpia) sve do 2001. godine formalno je regulirao dokument *Crimen sollicitationis*² koji je tajnik Kongregacije Svetog Oficija, kardinal Alfredo Ottaviani, potpisao 16. ožujka 1962., nakon što je isti dokument, u posebnoj audijenciji istoga dana, odobrio papa Ivan XXIII.³ Međutim, iz razgovora s Charlesom Sciclunom saznaje se da je prvo izdanje ovoga dokumenta priređeno 1922. godine u vrijeme pape Pija XI. a da je 1962. priređeno njegovo ponovljeno izdanje u 2000 primjeraka za saborske oce.⁴ Ovaj dokument je bio rezerviran za patrijarhe, nadbiskupe i biskupe te druge mjesne ordinarije, uključujući one istočnih obreda, te je bilo određeno da bude čuvan u tajnom arhivu Ordinarijata kao interna norma koju se ne treba objaviti niti komentirati.⁵

Prema *Zakoniku kanonskoga prava* iz 1917. godine (kan. 2368 § 1), za klerika, koji bi počinio *sollicitationis crimen* (poticanje pokornika na bludni grijeh u prigodi sakramentalne Ispovijedi), bila je predviđena kazna suspenzije od služenja Mise i slušanja sakramentalne Ispovijedi te, ovisno o težini prekršaja, klerik je mogao biti proglašen nesposobnim za slušanje sakramentalne Ispovijedi i lišen svih beneficija, časti, aktivnoga i pasivnoga glasa, ili proglašen nesposobnim za sve to. A vjernik, koji je bio izvrgnut takvu napastovanju, prema odredbi konstitucije pape Benedikta XIV. *Sacramentum Poenitentiae* od 1. lipnja 1741., morao je u roku od mjesec dana takva klerika prijaviti mjesnom ordinariju ili Kongregaciji Svetog Oficija. S druge strane, ispovjednik je bio teško obvezan u savjesti upozoriti vjernika na ovu obvezu (kan. 904). U slučaju da bi upozoreni vjernik propustio prijaviti prekršitelja koji ga je napastovao, vjernik je upadao u izopćenje unaprijed izrečeno (*latae sententiae*), koje nikome nije bilo pridržano, ali ga se od njega nije moglo odriješiti sve dok ne bi izvršio ili ozbiljno obećao da će izvršiti ono što

od njega zakon traži (kan. 2368 § 2). – Sve to ponavljao je i *Crimen sollicitationis* (br. 15-19).

Sam po sebi dokument *Crimen sollicitationis* (1962.) uređivao je vođenje kanonskih procesa protiv klerika, to jest svećenika ili biskupa, u slučajevima kad su oni bili optuženi da su koristili sakrament Ispovijedi za poticanje na grijeh protiv šeste zapovijedi Dekaloga. U ovoj našoj raspravi taj Dokument je zanimljiv jer je česta optužba na račun Crkve da je sve sudionike u postupku obvezivao na čuvanje tajne te time onemogućavao zakonski progon krivaca. Međutim, naređujući tajnost postupka, Dokument ni u kojem slučaju i nikome nije zabranjivao da krivca prijavi također civilnim vlastima! U t. 11 Dokument je naredio da se u vođenju postupka, „causis tractandis“, vodi najveća briga kako bi se odvijao u posvemašnjoj tajnosti te da se, nakon završetka postupka, održava trajna šutnja o njemu. Stoga su svi, koji su sudjelovali u postupku, imali obvezu čuvati tajnu, u svemu i sa svakim („in omnibus et cum omnibus“), pod prijetnjom kazne izopćenja *latae sententiae* koja je bila rezervirana samom Papi. Odnosno, jasno je da se ovakvim propisom obveza tajnosti odnosila na sudionike u kanonskom postupku, i na ono što se dogodilo tijekom toga postupka, što nikoga nije sprječavalo da civilnim vlastima prijavi slučajeve koji su kažnjivi također po civilnom zakonu, kao što je npr. sollicitacija maloljetnika ili pedofolija. To jest, *Crimen sollicitationis* je propisivao i zahtijevao tajnost postupka a ne tajnost zločina. No, usprkos tomu jedan američki odvjetnik je 2005. godine optužio Josepha Ratzingera za „opstruiranje pravde“ zbog sumnje da je prikrivao zloporabe svećenika u SAD-u. Taj proces nije vođen jer je prihvaćen formalni zahtjev predsjednika Busha za imunitetom budući da se radi o državnom poglavaru. S druge strane, u Crkvi je vrlo široko prihvaćeno mišljenje da

PRILOZI

2 Usp. SACRA CONGREGATIO SANCTI OFFICII, „Instructio de modo procedendi in causis sollicitationis *Crimen sollicitationis*“, Typis Polyglottis vaticanis, Roma 1962.

3 Današnja Kongregacija za nauk vjere ranije se nazivala Sveta kongregacija svetog Oficija, a u vrijeme kad je proglašen *Crimen sollicitationis* (1962.) predsjedao joj je sam Papa pa je kardinal, koji je vodio Kongregaciju, nosio naslov „Secretarius Sancti Officii“.

4 Usp. Gianni CARDINALE, „Il 'pm' vaticano: 'Chiesa rigorosa sulla pedofilia'... - Nije mi poznato da je *Crimen sollicitationis* javno objavljen 1922. godine niti sam uspio pronaći da to izdanje itko citira.

5 „Instructio de modo procedendi in causis sollicitationis servanda diligenter in archivio secreto curiae pro norma interna non publicanda nec ullis commentariis augenda.“

biskup, i to na osnovu onoga što se zove „profesionalna tajna“, nije dužan civilnim vlastima kazneno prijaviti svećenika koji mu je povjerio, čak izvan područja ispovjedne tajne, da je počinio delikt pedofilije.⁶

3. Ivan Pavao II.: *Sacramentorum sanctitatis tutela* (2001.)

Kao što je već spomenuto, da bi se uklonile pravne nejasnoće, koje su nastupile nakon proglašenja novoga Kodeksa, papa Ivan Pavao II. je u obliku motuprorija 30. travnja 2001. objavio apostolsko pismo *Sacramentorum sanctitatis tutela*.⁷ Zapravo radi se o dokumentu kojim je Papa proglasio norme o najtežim deliktima koji su pridržani Kongregaciji za nauk vjere. To je dokument *Ad exequendam*, poznatiji kao *De delictis gravioribus*, koji je malo kasnije – 18. svibnja 2001. – objavila sama Kongregacija a potpisao kardinal Joseph Ratzinger.⁸

Osnovna nakana, kako kaže sam naslov Papijnog dokumenta, sastojala se u tome da se zaštiti svetost sakramenata, posebice Euharistije i Pokore, u vezi s opsluživanjem šeste zapovijedi Dekaloga. Papa je podsjetio na dokument iz 1962. godine, kojim su isključivo Kongregaciji Svetog Oficija bile rezervirane ove kauze, te naglasio kako je *Crimen sollicitationis* imao snagu zakona zato što je, prema propisu kan. 247 § 1 Kodeksa iz 1917. godine, Kongregaciji predsjedao sam Papa dok je službujući kardinal obnašao službu tajnika.

Nakon Drugoga vatikanskog sabora započeo je proces reforme Rimske kurije kojim je najprije ravnala apostolska konstitucija Pavla VI. *Regimini Ecclesiae universae* od 15. kolovoza 1967.⁹ a potom apostolska konstitucija Ivana Pavla II. *Pastor bonus* od 28. lipnja 1988.¹⁰ Ovim posljednjim dokumentom (čl. 52) određeno je da Kongregacija za nauk vjere, koja je tijekom

ove reforme dobila novo ime, sudi delikte protiv vjere i najteže delikte protiv morala, koji su počinjeni ili tijekom slavljenja sakramenata ili u toj prigodi, a koji su njoj dojavljeni, te da izriče i primjenjuje kanonske kazne prema propisu općega ili posebnoga zakona. Pitanje procesuiranja delikata protiv vjere riješeno je posebnim pravilnikom objavljenim 29. lipnja 1997.¹¹ No ostalo je da bude podrobnije definirano što su to „najteži delikti protiv morala, koji su počinjeni ili tijekom slavljenja sakramenata ili u toj prigodi“ a koji su u isključivoj nadležnosti Kongregacije.

Zbog toga su nastale norme o najtežim deliktima koji su pridržani Kongregaciji za nauk vjere, *De delictis gravioribus*. Objavljene su 18. svibnja 2001., a stupile su na snagu prethodnoga 30. travnja kad ih je Ivan Pavao II. proglasio. Od istoga dana, prema njegovoj odredbi, imale su snagu zakona i prestao je vrijediti *Crimen sollicitationis*. Priredilo ih je posebno Povjerenstvo koje je bilo osnovano u tu svrhu a trebale su biti usklađene sa *Zakonikom kanonskoga prava* za latinski dio Crkve i *Zakonikom kanona istočnih Crkava*.

4. Kongregacija za nauk vjere: *De delictis gravioribus* (2001.)

4.1 *Delicta graviora protiv Euharistije*

Prema normama *De delictis gravioribus*, najteži delikti u slavljenju sakramenta Euharistije, pridržani Kongregaciji, su sljedeći:

Bacanje ili čuvanje posvećenih euharistijskih prilika u svetogrđne svrhe, ili njihova profanacija. – CIC u kan. 1367 i CCEO u kan. 1442 za ovaj zločin predviđaju izopćenje *latae sententiae*, pridržano Apostolskoj Stolici, a ako se radi o kleriku može ga se otpustiti iz kleričkog staleža. Pokušaj slavljenja Euharistije sa strane

6 Usp. www.30giorni.it (30 *Giorni*, veljača 2002.).

7 Usp. IVAN PAVAO II., „*Sacramentorum sanctitatis tutela*“, u *Acta Apostolicae Sedis* 93/2001., str. 737-739; *Enchiridion Vaticanum*, 20, EDB, Bologna 2004., str. 396-401.

8 Usp. CONGREGATIO PRO DOCTRINA FIDELI, „*Epistula Ad exequendam*“, u *Acta Apostolicae Sedis* 93/2001., str. 785-788; *Enchiridion Vaticanum*, 20, EDB, Bologna 2004., str. 490-497.

9 Usp. PAVAO VI., „*Constitutio apostolica Regimini Ecclesiae universae*“, u *Acta Apostolicae Sedis* 59/1967., str. 885-928; *Enchiridion Vaticanum*, 2, EDB, Bologna 1981., str. 1274-1345.

10 Usp. IVAN PAVAO II., „*Constitutio apostolica Pastor bonus*“, u *Acta Apostolicae Sedis* 80/1988., str. 841-930; *Enchiridion Vaticanum*, 11, EDB, Bologna 1991., str. 492-635.

11 Usp. CONGREGATIO PRO DOCTRINA FIDELI, „*Agendi ratio in doctrinarum examine*“, u *Acta Apostolicae Sedis* 89/1997., str. 830-841; *Enchiridion Vaticanum*, 16, EDB, Bologna 1999., str. 512-523.

onoga tko nije primio svećenički red. – CIC u kan. 1378 § 2 t. 1 za ovoga prekršitelja predviđa kaznu zabrane bogoslužja (interdikta) dok se u CCEO to ne spominje, ali nakon objavlivanja normi Kongregacije, koje imaju snagu zakona, ulazi i u taj Zakonik.

Hinjenje (simulacija) slavljenja Euharistije. – CIC u kan. 1379 a CCEO u kan. 1443 predviđaju kazne za hinjenje slavljenja svih sakramenata ali, prema normama Kongregacije, jedino hinjeno slavlje Euharistije jest *delictum gravius*.

Koncelebracija euharistijske žrtve sa službenicima crkvenih zajednica koje nemaju apostolsko nasljedstvo niti priznaju dostojanstvo sakramenta svećeničkoga ređenja. – Prema CIC kann. 908 i 1365 i prema CCEO kann. 702 i 1440, katoličkim svećenicima je zabranjeno koncelebrirati Euharistiju sa svakim tko nije katolički svećenik i za takav prekršaj su predviđene kazne. Međutim, *delictum gravius*, prema elementima iz definicije Kongregacije (manjak apostolskoga nasljedstva; neprihvatanje sakramenta Reda), odnosi se npr. na koncelebraciju s „protestantskim“ pastorima, ali ne i s pravoslavnim svećenicima.

Posvećenje u svetogrdne svrhe jedne prilike bez druge u euharistijskoj celebraciji, ili posvećenje obiju prilika izvan euharistijskoga slavlja. – CIC u kan. 927 za ovakva „slavlja“ kaže: Ne smije se!

4.2 Delikti protiv Ispovijedi

Delicta graviora protiv svetosti sakramenta Ispovijedi, pridržani Kongregaciji, su:

Odrješenje sukrivca u grijehu protiv šeste zapovijedi Dekaloga. – CIC u kan. 1378 § 1 i CCEO u kan. 1457 propisuju kaznu izopćenja *latae sententiae* za počinitelje ovoga delikta koje je pridržano Svetoj Stolici.

Poticanje, u činu Ispovijedi, ili prigodom ili pod izgovorom Ispovijedi, na grijeh protiv šeste zapovijedi Dekaloga ako je usmjereno na grijeh sa samim ispovjednikom. – CIC u kan. 1387 i

CCEO u kan. 1458 za počinitelje ovoga prekršaja predviđaju teške kazne sve do otpuštanja iz kleričkoga staleža. Ovdje treba uočiti da je *delictum gravius* samo ona sollicitacija koja je usmjerena na grijehenje sa samim ispovjednikom dok propisi obaju Zakonika kažnjavaju svaku sollicitaciju, to jest i poticanje na grijeh s trećom osobom. Sollicitacija je također i ohrabivanje na grešno ponašanje. No i mogući pokušaj da ispovjednik koristi sakrament Ispovijedi da bi „snimio“ žrtvu i da bi s njom uspostavio prvi kontakt lako bi mogao biti svrstan pod *sollicitatio inchoata* (početna sollicitacija) ako bi se radilo o započinjanju naoko nevinoga razgovora radi ugovaranja susreta izvan Ispovijedi s nakanom vršenja bludnoga grijeha.¹²

Izravna povreda sakramentalnoga pečata sa strane ispovjednika – CIC u kan. 1388 § 1 i CCEO u kan. 1456 § 1 ovo kažnjavaju izopćenjem *latae sententiae* koje je pridržano Svetoj Stolici. Ovdje treba napomenuti da norme Kongregacije za *delictum gravius* smatraju samo izravnu povredu sakramentalnoga pečata no Ivan Pavao II. je, primivši kardinala Josepha Ratzingera 7. veljače 2003., odlučio ovamo pridružiti i neizravnu povredu sakramentalnoga pečata. To je svakako olakšalo proceduru i ordinarijima i Kongregaciji jer nije uvijek lako razlučiti što je izravna a što neizravna povreda.¹³

Onaj tko snima bilo kakvim tehničkim sredstvom i širi putem sredstava društvenoga priopćavanja ono što u, pravoj ili hinjenoj, sakramentalnoj Ispovijedi kaže bilo ispovjednik bilo pokornik, upada u kaznu izopćenja *latae sententiae*, koja nije nikomu pridržana. – Ova kazna bila je na snazi od 25. ožujka 1973., kad je proglašena,¹⁴ do stupanja na snagu novoga Zakonika 1983. godine koji ju ne spominje. Jednako ju ne spominju ni *Zakonik kanona istočnih Crkava* ni norme Kongregacije, vjerojatno zbog previda zakonodavca. No ovo izopćenje ponovno je vraćeno dekretom Kongregacije za nauk vjere od 23. rujna 1988,¹⁵ a 7. veljače 2003. Ivan Pavao II. je ovaj prekršaj

12 Usp. Charles J. SCICLUNA, „Procedura e prassi presso la Congregazione per la dottrina della fede riguardo ai *delicta graviora*“, u www.dehon.it.

13 Usp. Charles J. SCICLUNA, „Procedura e prassi presso la Congregazione per la dottrina della fede riguardo ai *delicta graviora*“ ...

14 Usp. SACRA CONGREGATIO PRO DOCTRINA FIDEI, „Declaratio Sacra Congregatio“, u *Acta Apostolicae Sedis* 65/1973., str. 678; *Enchiridion Vaticanum*, 4, EDB, Bologna 1978., str. 1502-1503.

15 Usp. CONGREGATIO PRO DOCTRINA FIDEI, „Decretum Congregatio“, u *Acta Apostolicae Sedis* 80/1988., str. 1367; *Enchiridion Vaticanum*, 11, EDB, Bologna 1992., str. 844-845.

uvrstio u *delicta graviora*.

4.3 *Delicta graviora protiv morala*

Od svih mogućih prekršaja protiv morala, Kongregaciji za nauk vjere pridržan je samo jedan: delikt protiv šeste zapovijedi Dekaloga koji počinio neki klerik s maloljetnikom ispod 18 godina života.

Ovdje se čini korisnim dodati neke informacije na osnovu prakse Kongregacije za nauk vjere.¹⁶

Prije svega „delikt s maloljetnikom“ ne znači samo fizički kontakt ili izravnu zloporabu maloljetne osobe, nego i neizravnu kao što je npr. pokazivanje pornografskoga materijala maloljetnicima ili pokazivati se gol pred njima. Uključuje također snimanje pedofilske pornografije s interneta zbog čega su neki svećenici bili osuđeni. A prema već ustaljenoj praksi Kongregacije ovo ulazi pod kategoriju *delictum gravius*.

Kan. 1395 § 2 *Zakonika kanonskoga prava* posebno kažnjava delikt klerika protiv šeste zapovijedi s osobom mlađom od 16 godina za što je predviđeno čak i otpuštanje iz kleričkoga staleža. *De delictis gravioribus* međutim govori o deliktu, koji bi počinio klerik s osobom mlađom od 18 godina i kažnjava svaki takav prekršaj: pedofilski s djecom, efebofilski s adolescentima, homoseksualni kao i heteroseksualni s maloljetnicima između 16 i 18 godina.

Posebno diskutabilno pitanje jest odredba da kažnjivo djelo ove vrste, koje je pridržano Kongregaciji, prema odredbi *De delictis gravioribus* zastarijeva nakon deset godina. Naime, odredba da neka *actio criminalis* ove vrste zastarijeva jednostavnim istekom vremena time je donesena prvi put u povijesti i treba se nadati da neće imati dugu budućnost jer takvi zločini ne bi smjeli nikada prijeći u zastaru.¹⁷ Zapravo, samo godinu dana nakon što je to propisano, Ivan Pavao II. je 7. studenoga 2002. dao Kongregaciji mogućnost da, na utemeljenu molbu pojedinoga biskupa, ovu odredbu može derogirati od slučaja do slučaja. No, dok se to ne promijeni, treba znati kako, za razliku od odredbe *Zakonika kanonskoga prava* (kan. 1362 § 2) da „zastara teče od dana kad je počinjeno kažnjivo djelo ili, ako je kažnjivo djelo

trajno ili je prešlo u naviku, od dana kad je prestalo“, ovdje je izričito određeno da za *delicta graviora*, koja je počinio klerik, zastara teče tek od dana kad je maloljetnik napunio 18 godina života.

4.4 *Istraživanje i proces*

4.4.1 *U slučaju dijecezanskoga klerika*

Propisano je da ordinarij, svaki put kad ima „barem vjerojatnu obavijest o rezerviranom deliktu“, nakon što obavi prethodnu istragu, informaciju treba dojaviti Kongregaciji za nauk vjere. Primivši obavijest, Kongregacija će ili, zbog posebnih razloga, sebi pridržati slučaj, ili narediti ordinariju, dajući mu prikladne norme, da nastavi dalje posredstvom svoga sudišta.

Ako Kongregacija sebi pridrži slučaj, ovisno o elementima, može odlučiti: prvo, da slučaj ne zahtijeva nikakvu kaznu i predložiti ili potvrditi koju upravnu mjeru, koja nije kaznena, s nakanom da se zaštiti javno dobro Crkve i dobro prijavljene osobe. Protiv ovoga nije moguć utok Apostolskoj Signaturi ali je moguće napraviti utok Kongregaciji za nauk vjere. I drugo, u posebno teškim slučajevima Kongregacija može predložiti Papi *dimissio ex officio* prijavljenoga klerika. Radi se o slučajevima koji su vrlo teški i koji su nedvojbeni i dobro dokumentirani. Praksa je Kongregacije u ovakvim slučajevima da od ordinarija traži da on zamoli okrivljenoga ne bi li sam okrivljeni zamolio oslobođenje od svih obveza koje proizlaze iz svećeničkoga ređenja. A ako okrivljeni odbije to uraditi, proces ide dalje tako da disciplinski ured Kongregacije priredi izvještaj Papi koji odlučuje u audijenciji u kojoj prima kardinala pročelnika Kongregacije. Reskript se šalje ordinariju a Papina odluka nije podložna prizivu (kan. 1404).

Ako Kongregacija odluči slučaj vratiti ordinariju na postupanje, može ga ovlastiti da proces nastavi upravnim postupkom prema kan. 1720 (CCEO kan. 1486). Ako ordinarij smatra da u konkretnom slučaju klerika treba otpustiti iz kleričkoga staleža, svoje mišljenje treba iznijeti Kongregaciji koja će, nakon proučava-

¹⁶ Usp. Charles J. SCICLUNA, „Procedura e prassi presso la Congregazione per la dottrina della fede riguardo ai *delicta graviora*“ ...

¹⁷ Usp. Gianni CARDINALE, „Il 'pm' vaticano: 'Chiesa rigorosa sulla pedofilia'“ ...

nja, odlučiti da li će, ili neće, izreći ovu kaznu. Protiv toga njezina dekreta moguć je utok samoj Kongregaciji. A ako Kongregacija, vraćajući slučaj ordinariju, odluči da treba voditi sudski kazneni postupak u biskupiji, i u tomu slučaju priziv je rezerviran sudištu Kongregacije. No, službu sudaca, promicatelja pravde, bilježnika kao i zastupnika u ovim slučajevima valjano mogu obavljati samo svećenici. A kad slučaj bude presuđen na bilo koji način na prvom stupnju, svi spisi *ex officio* moraju što prije biti dostavljeni Kongregaciji.

4.4.2 Postupak protiv klerika redovnika

Kad se pak radi o klericima redovnicima, svaki put kad ima „barem vjerojatnu obavijest“ da je neki redovnički klerik počinio *delictum gravius*, nadležni poglavar mora obaviti prethodnu istragu, informirati redovnika i dati mu priliku da se brani (kan. 1717 i 695). Svi spisi potom moraju biti dostavljeni vrhovnom poglavaru redovničke zajednice čija je zadaća da ih dostavi Kongregaciji za nauk vjere, zajedno sa svojim mišljenjem i mišljenjem svoga vijeća o meritumu i proceduri u konkretnom slučaju.

Nakon što primi spise, Kongregacija odlučuje koju proceduru će se primijeniti. Ako se odluči za sudski kazneni postupak, može naznačiti koji je sud nadležan u prvom stupnju u skladu sa zakonom. Ovo sudište, ako se krivica dokaže, može, na svojoj razini, narediti otpuštanje iz redovničke zajednice kao i otpuštanje iz kleričkoga staleža (kann. 1427, 1412, 1408). No, na drugom stupnju u svakom slučaju odlučuje Kongregacija za nauk vjere. Ako se pak Kongregacija odluči za upravni postupak, tražit će od vrhovnoga poglavara da postupi prema kan. 699 § 1. Vrhovni poglavar sa svojim vijećem može odlučiti da klerika ne otpušta iz reda što, da bi bilo valjano, treba potvrditi Kongregacije za nauk vjere (kan. 700). Istovremeno se odlučuje također o mogućem otpuštanju iz kleričkoga staleža a kopija dekreta se *ex officio* šalje Kongregaciji za ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života. Međutim, o prizivima protiv dekreta u materiji *delicta graviora* odlučuje isključivo Kongregacija za nauk vjere i u tim slučajevima nije moguć utok Apostolskoj signaturi.

Ako se pak radi o redovničkim ustanovama biskupijskoga prava, svaki intervent vrhovnoga poglavara kod Kongregacije za nauk vjere mora imati i ovjeru biskupa prebivališta ili boravišta redovnika (kan. 103).

5. Kongregacija za kler: posebne ovlasti (2009.)

Benedikt XVI. je 30. siječnja 2009. Kongregaciji za kler dao posebne ovlasti koje je ova Kongregacija, pismom od 18. travnja 2009., priopćila svim ordinarijima u svijetu.

Nakon teološkog uvoda i rasprave o sakramentalnom odnosu između svećenika i biskupa, te svećenika i Crkve, pri čemu je još jednom naglašeno kako svećeništvo izrasta iz Crkve i apostolskoga nasljedstva, Kongregacija naglašava da svećenik uživa prostor autonomije kako u vršenju službe tako u svomu osobnom i privatnom životu. Stoga je on osobno odgovoran za čine koji se odnose na njegov privatni život kao i za čine koje obavlja u vršenju službe. Zato biskup ne može biti smatran pravno odgovornim za čine koje napravi biskupijski svećenik kad krši kanonske norme, opće ili posebne. To načelo, koje je u Crkvi oduvijek poznato, nosi sa sobom i to da delinkventno djelo svećenika, njegove kaznene posljedice i eventualna naknada štete trebaju biti imputirani svećeniku koji je počinio zločin, a ne biskupu ili biskupiji koju biskup zakonito predstavlja.

U slučaju ponašanja svećenika, koje može teško naštetiti općem dobru Crkve, ponavlja se da biskup može postupiti sudskim ili upravnim postupkom. No, kad ništa drugo ne pomaže, a u nakani da se ostvaruje primjena vrhovnoga zakona Crkve, poznatoga kao *salus animarum*, Benedikt XVI. je Kongregaciji za kler dao sljedeće posebne ovlasti:

Kongregacija može razmatrati i predložiti papi da na način *forma specifica* odluči o otpuštanju iz kleričkoga staleža „in poenam“, te o dispenzi od obveza koje proizlaze iz ređenja, uključujući celibat, onih klerika koji su pokušali, pa makar i samo civilno, sklopiti ženidbu i koji se ne popravljaju ni nakon što su opomenuti, već nastavljaju živjeti nezakonit i sablažnjiv život (kan. 1394 § 1). Isto vrijedi i za klerike koji su krivi zbog teških vanjskih grijeha protiv šeste zapovijedi

Dekaloga (kan. 1395 §§ 1-2).

Kongregacija je dobila posebnu ovlast da može intervenirati kad klerik čini „izvanjski prekršaj božanskoga ili kanonskoga zakona“ u slučajevima kad postoji posebna težina prekršaja (*specialis violationis gravitas*) i prijeka potreba da se sablazan predusretne ili popravi (kan. 1399). Može to činiti izravno ili potvrđujući odluke ordinarija kad to nadležni ordinariji zatraže. Time se stavljaju izvan snage propisi Kodeksa (kan. 1317, 1319, 1342, 1349) glede izricanja trajnih kazna đakonima zbog teških razloga (*causae gravi*) a svećenicima zbog vrlo teških uzroka (*cause gravissime*). No sve mora biti dostavljeno Papi radi odobrenja „in forma specifica e decisione“.

Posvema je nova i posebna ovlast da Kongregacija može razmatrati slučajeve, odlučivati i objavljivati gubitak kleričkoga staleža, uključujući dispencu od svećeničkih obveza, zajedno s celibatom, za klerike koji su napustili službu u vremenu duljem od 5 uzastopnih godina i koji, nakon detaljne provjere u mjeri u kojoj je to moguće, nastavljaju biti dragovoljno i nezakonito odsutni iz službe.

U ovim slučajevima dopušteno je, dakle, voditi upravni postupak, koji je kraći i brži od sudskoga postupka. Što se tiče prva dva slučaja, okrivljeniku se najprije mora priopćiti optužbe koje su protiv njega podignute i razloge koji su navedeni, te dati mu mogućnost da se brani, osim ako se ne želi pojaviti. Nakon toga treba pazljivo ispitati, uz dva prisjednika (kan. 1424) sve dokaze, prikupljene elemente i obranu okrivljenoga. Na kraju treba biti izdan dekret (kan. 1344-1350) ako o počinjenom prekršaju nema dvojbi, uz poštivanje propisa kan. 1362 o zastari.

Glede slučajeve kad klerik nezakonito napusti službu u trajanju duljem od 5 uzastopnih godina i nastavlja biti dragovoljno i nezakonito odsutan iz službe, svaki slučaj mora biti zasebno proučen. Ako je stvar nedvojbeno, čak i za slučajeve koji su se dogodili prije dobivanja ovih posebnih ovlasti, ordinarij inkardinaције može tražiti od Apostolske Stolice objavu gubitka kleričkoga staleža uz dispencu od svećeničkih obveza, uključujući celibat, ali nakon detaljne provjere u mjeri u kojoj je to moguće. Nadležni ordinarij može povjeriti istražni postupak, ili zastalno ili od slučaja do

slučaja, prikladnom svećeniku svoje ili druge biskupije. No u tom postupku uvijek mora, radi zaštite javnoga dobra, intervenirati također promicatelj pravde. Kazna može biti objavljena tek nakon što nadležni ordinarij, nakon istrage i na temelju eventualne izjave samoga klerika ili na osnovu izjava svjedoka, općega glasa i indicija, stekne moralnu sigurnost o nepovratnom napuštanju klerika. Tijekom postupka svako slanje dopisa mora biti obavljeno na siguran način a, nakon što završi istragu, istražitelj sve dokumente dostavlja ordinariju zajedno s vlastitim izvještajem. Ordinarij sve spise dostavlja Svetoj Stolicu uz koje dodaje i svoje mišljenje. Ako Apostolska Stolica bude smatrala da istragu treba dopuniti, to će tražiti. Ali ako istražne radnje budu procijenjene dostatnima, Sveta Stolica će izdati reskript o gubitku kleričkoga staleža uključujući dispencu od obveza koje proizlaze iz svećeničkoga ređenja i dostaviti ga nadležnom ordinariju koji se mora pobrinuti da bude objavljen. Ipak, u nekim iznimnim slučajevima, nakon gubitka kleričkoga staleža, klerik, koji bi tražio rehabilitaciju, može to učiniti tako da će, posredovanjem biskupa koji bi bio spreman primiti ga (*episcopus benevolus*), Apostolskoj Stolicu uputiti potrebnu molbu.

Zaključak

Za ispravo razumijevanje problematike, o kojoj je riječ, potrebno je voditi računa da su procesi protiv počinitelja *delicta graviora*, uključujući izricanje predviđenih kazna, pridržani Kongregaciji za nauk vjere. To se nikako ne smije poistovjetiti s ispovjednom materijom koja je stvar područja savjesti i koja se rješava na posvema drukčiji način. Naime, Kongregaciji za nauk vjere nije pridržano odriješanje od *delicta graviora*, nego njihov progon i kažnjavanje. Tako bi se u okviru sakramentalne Ispovijedi moglo odriješiti od grijeha npr. nekoga penitenta koji je počinio pedofilski zločin, ili onoga tko je snimao Ispovijed i širio snimljeni materijal, uz uvjet da se zaista iskreno pokajao. Naravno, njegov ispovjednik ga ne bi smio prijaviti ni crkvenom ni civilnom sudu jer mora čuvati ispovjednu tajnu ali, bez obzira što se pokajao i bez obzira što je dobio

ispovjedno odrješenje *pro foro interno*, takav počinitelj po Ispovijedi i dobivenom sakramentalnom odrješenju nikako ne bi bio oslobođen kaznene odgovornosti. Dapače, budući da njegova odgovornost na vanjskom području i dalje ostaje, treba biti procesuiran i

kažnjen ako bi ga netko treći prijavio sudu. Odnosno, sva kaznena djela i dalje se progone i kažnjavaju na način kako je to predviđao opći crkveni zakon i do sada, osim onih delikata koji su ovim posebnim zakonima formalno izvršeni među *delicta graviora*.

PRILOZI

Nadbiskupove propovijedi:

Krašić, 10. veljače 2010. – Propovijed o bl. Alojziju Stepincu

Draga braćo u biskupstvu, draga braćo misnici draga braćo i sestre po krsnoj milosti!

Vi koji ste ovdje, možemo s pravom reći u svetištu blaženog Alojzija u ovoj crkvi Presvetog Trojstva ovdje u Krašiću, ali i svi vi koji nas preko elektronskih medija pratite. Na početku ove propovijedi želim posebno zahvaliti župniku koji mi je poslao pismo i pozvao me da dođem danas slaviti ovu svetu Misu. Obradovalo me to. Moj život je povezan s blaženim Alojzijem, ali o tome neću propovijedati, nego o blaženiku. Zato zahvaljujem mjesnom biskupu kardinalu Josipu Bozaniću kojega pozdravljam preko medija da je rado prihvatio da dođem danas ovaj jubilej slaviti s vama, jubilej smrti blaženog Alojzija Stepinca. Da uvedem u tu misao govorit ću od srca srcu. Zato koji puta možda rečenice neće biti do kraja domišljene, ali ih prihvatite od srca. Sjećam se jedne zgode kada se vratio jedan hodočasnik iz Svete zemlje. Kaže svojoj ženi i ukućanima: molim vas ove cipele mi ne čistite neka ta prašina svete zemlje ostane sa mnom i podsjeća me na svetu zemlju. Druga zgoda: vratio se jedan sin iz Rima, kada donosi sliku majci kako se pozdravlja sa pokojnim papom Ivanom Pavlom II, majka uze onu ruku i poljubi: sine nemoj je prati nekoliko vremena neka to ostane na tvojim rukama. To sam spomenuo, kažem da koji puta nas neke stvari trajno podsjećaju, vežu. Tako i Krašić na svoj način ima tu uspomenu, tu povezanost mučenikom biskupom blaženim Alojzijem. Da bi se nešto voljelo to se mora upoznati. Zato je prevažno u našoj i povijesnoj, kulturnoj i vjerničkoj baštini poznavati velikane. Oni su nas zadužili, oni su utkali svoje živote u našu povijest. Sigurno u našoj povijesti jeste blaženi

Alojzije. U uvodnoj riječi čuli smo da je ovo mjesto gdje se dvaput rađa, prvi put za ovu zemlju, drugi put za nebo. To nas veže; da bi to istinski znali cijeniti i voljeti potrebno je upoznati. Upoznati ne samo one predmete koji se ovdje čuvaju, ona soba, bilo ovdje, bilo u zagrebačkoj katedrali, muzeju, gdje su njegove relikvije ili u Lepoglavi gdje je odležao zatvor. Ne samo to. To nas podsjeća na njega. Mi moramo upoznati dublje; dublje što su te osobe značile za nas za crkvu za narod hrvatski te stvari što su ostale nas podsjećaju, ali mi moramo dublje upoznati baštinu duha i rekao sam na početku propovijedi slaviti ovaj jubilej. To je obveza, jer nas obvezuje ta baština. Obvezuje ne samo da slavimo nego i da je i usvojimo. Vrednote duha, vrednote srca, vrednote vjere, vrednote ljudskosti, ljubavi prema svome narodu. To usvojiti. Mi živimo u vremenu za koje često puta govorimo da je agresija relativizma, gdje se zapravo želi obezvrijediti veličina svetosti, morala i načela. Relativizirat, obezvrijedit. Mi moramo obnoviti osjećaj za sveto. Kada čovjek čita ono što je ostalo to je baština, ovdje posebno zahvaljujem postulatoru, koji je revno skupljao i tiskao i uprisutnio da možemo svi upoznati to. Kad to čovjek čita vidi se kako je zahvatila blaženog Alojzija upravo ta svijest: Bog veliki, Bog vječni, Bog neprolazni i on je to usvojio to ga je posvećivalo. Ne znam je li radi toga što je ovdje kršten u župi Presvetog Trojstva, najveće otajstvo, ali je zračilo iz njegovog stava, iz njegovog govora, iz njegovog uvjerenja, Bog je velik. Sve je prolazno a on je vječan! To je zračilo iz njega. Drugo što bi možda danas htio posebno još naglasiti bit će to više mozaički rečeno, nego posebno u jednom sustavu. Mi ovdje oku-

PRILOZI

pljeni oko oltara, svećenici sa svetim redom i mi biskupi vjerujem da i ovi bogoslovi čeznu da jednog dana to postanu. Mi moramo priznati: svaki od nas je izmoljeno zvanje. Netko je nas izmolio, ostvaruje Isusovu zapovijed: molite gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju. Kad čovjek čita život blaženog Alojzija i njegov hod prema zvanju vidi što je značila molitva majke Barbare u njegovu zvanju. Ona je izmolila, to je barem po ljudsku gledajući. Ona je izmolila sina svećenika, kasnijeg biskupa, kasnije mučenika, blaženika, sveca. Zašto to želim podcrtati? Prvo da mi postanemo svjesni. Mi svećenici. Mi smo ono što jesmo darom Božjim, taj dar je netko nama izmolio. Zato želim u nama probuditi zahvalnost za taj dar, zahvalnost za tu milost, za to Božje povjerenje. Najveće svetinje na zemlji Bog je povjerio svećeniku. Ima li išta svetije od svete Mise, to je svećenicima povjereno. Ovo činite meni na spomen. Ima li išta svetije od ljudske savjesti i to je povjerio svećeniku, da on diže ruku u ime Krista i kaže: ja te odrješujem od grijeha tvojih. Svi znamo da to ne daje svećenik, nego Isus Krist daje, koji odrješuje od grijeha. Najveće svetinje je povjerio svećeniku. Mi moramo biti svjesni tog Božjeg povjerenja. To je blaženi Alojzije tako divno proživljavao. I zato je crkva, ne samo Bog, u njega imala povjerenja. I zato mu je crkva tako brzo poklonila povjerenje imenujući ga za nadbiskupa koadjutora. On je to opravdao, opravdao vjernošću. Kad čitam, ostajem još na temi svećenika, njegove tekstove za vrijeme komunizma, ja sam se tek rodio kad je komunizam došao, ta poslanica pisana. Tad sam tek morao upoznavati. Ove današnje generacije to ne mogu razumjeti, one moraju to upoznati, što je to vrijeme značilo, kad je komunizam htio zatrovati, uništiti vjeru. Koliko god se oni danas brane da je to antifašizam. Znamo: ne možemo nijedan zločin opravdati, bez obzira tko ga je napravio. Zločin je zločin i treba ga nazvati tako, pravim imenom. Tako su perfidno htjeli zavesti svećenike. Jasno zavedi pastira pa ćeš lako i stado zvesti. Kroz to "udruženje" on je tako energičan bio protiv toga, nije protiv svećenika, nije ih osuđivao zbog slabosti. Znam kako su prali mozak, sam sam proživljavao ta iskušenja poslije kojih čovjek bude slomljen, ponižen, surađivati s

njima. Nije ih osuđivao, ali je načelno stajao protiv toga. Dok sam to upoznavao, nisam odmah sve razumio. Ali posebno mi je bilo jasno 1984. kad sam kao duhovnik prolazio raznim mjestima i došao sam u jedan župski ured, gdje je svećenik bio "udruženjaš". Na stolu sam našao uputu ne smijete organizirati aktivnost za euharistijski kongres. To sam na brzinu kradomice pročitao župnik nije vidio. Ja sam se sledio. A sad sam znatiželjno promatrao što će taj župnik napraviti, nije išao u Mariju Bistricu za euharistijski kongres. Poslao je jedan autobus vodila ga je časna sestra. On je ostao vjeran udruženju i nije smio. Kad sam koji puta kritizirao tako sam bio živo napadnut. Kad je blaženik bio proglašen blaženim u Mariji Bistrici ljudski sam progovorio: suza nije s očiju kanula i pomislio sam na tog svećenika. Kad sam se vratio kući taj isti svećenik me napao. Što to crkva radi, sad nije vrijeme od toga. Evo, to je bol "udruženjaša". Koliko god se oni prali nisu svi bili robovi, ali zato je blaženik imao nosa i srca zastupati jasna načela. Ne prodati se, ne izdati vjernost crkvi. Ovdje želim na poseban način diviti se zajedno s vama blaženom Alojziju. Govorim kao biskup koji je prošao iskušenja rata, napada, prijetnji, ucjena i blaženik mi je bio uzor. Hvala Bogu da sam toliko toga pročitao o njemu, značilo mi je to puno. U tim teškim danima previranja, ucjena i prijetnji ostati vjeran Bogu, crkvi i svome narodu. To ima svoju cijenu. Cijenu žrtve. Ali kad se nešto voli onda nema straha od plaćanja cijene, jer se ljubav uvijek je se pokazala snagom žrtve. Gdje nema spremnosti na žrtvu, tu nema ljubavi, to sam od blaženika naučio. On je bio čovjek spreman za ideale, načela, vjernost žrtvovati se. Nije se bojao. Ni ucjena ni prijetnji ni poniženja. Koje je to bilo poniženje vodit ga kao kriminalca na sud. On dostojanstveno, suvereno. Kako smo samo rukom prepisivali njegovu riječ na sudu. Nije to bila obrana, to je više bila njima optužnica nego obrana. Nije se branio. To ga je držalo. Ono što našem hrvatskom narodu danas nedostaje: pouzdanje u Boga. Računati s Bogom. Božja je iznad svega i Božja je zadnja. To je on imao ne samo u geslu nego u životu. Živjeti iz nade. To je meni bio oslonac i uporište, kad sam po ljudsku koji puta osjetio hoću li izdržati? Hvala ti blaženi

Alojzije. Tvoja me vjera i svjedočanstvo hrabri. Pouzdanje u Boga, živjeti iz nade. Zašto danas mi katolici ne znamo to živjeti? Možete reći pa kardinale ti nas optužuješ. Ne. Prođite ulicama, raznim mjestima, samo se kuka. Koja su vremena bila lagana. Kažete teška su vremena, a koja su bila lagana? Uprite prstom vi koji malo više pamтите, kad je bilo lako? Nije nikad. Svako vrijeme ima svoje breme. Ali ga treba shvatiti, svako vrijeme je naše vrijeme u kojem mi živimo. I to treba svjedočanstvo ostaviti živjeti iz nade. Zato danas na ovu obljetnicu njegove smrti, želim reći hvala ti blaženi Alojzije za to svjedočanstvo života iz nade. Kad su te ponizili, zatvorili, proglasili zločincem ostao si vjeran, dostojanstven pun pouzdanja u Boga. Vjerniče ovo danas mi trebamo živjeti, to je snaga hrvatskog naroda. Onda na poseban način čime se on hranio da može to istinski živjeti? To najbolje znaju ovdje krašićani kad je bio u zatočeništvu. Hranio se Euharistijom. Isusova prisutnost, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta. Živio je od Isusove prisutnosti. Dok mi katolici ne shvatimo veličinu i vrednotu euharistije, nedjelje, bit ćemo gladni, prazni, frustrirani. Ako naučimo od njega živjeti od euharistije tu će biti snaga naša. Hranio se i Riječju Božjom. Njegova besjeda je uvijek prožeta riječju Božjom. To je hrana jer ona je uvijek životna. A onda, čuli ste uvodnu riječ u propovijedi, umro je sa svijećom i krunicom. Nikad ne dozvolite da se ugasi ta svijeća vjere. Znaite krhko je to svijetlo. Nije ga lako u vjetrometini sačuvati. Prvo vjetrometina u nama, naše sklonosti i slabosti. A drugo sve privlačnosti

vanjskog svijeta koje vuku prema mentalitetu potrošnje, uživanja. Nije lako se oduprijeti, sačuvati to svijetlo. A kako sačuvati? Moleći krunicu. Krunica je evanđelje siromaha. Trajno razmišljati. Ta zrnca prebirati djelo su spasenja. To mu je i majka Barbara u bešiku stavila (kolijevku). Čim ga je krstila stavila je tu krunicu i umro je s njom. Tko Mariju ljubi taj se ne gubi! To je blaženi Alojzije pokazao i sa ovom slikom ovdje i sa onom koja je bila iznad njegovog kreveta: Marija, koja ga je pratila kao majka. Hrvatski narod posebno je pobožan prema Mariji, ne samo hrvatski skoro svaki narod, pobožan je prema Mariji, ali nije ta pobožnost samo: Daj Marijo. Nego daj da i mi poput Marije kažemo Bogu: Evo me, budi volja tvoja. To svaki dan ponavljamo u očenašu, budi volja tvoja. Pogledajte koliko se puta ljutimo na Boga ako nije uradio kako mi hoćemo. Prigovaramo: Bože, ja sam te molio što to nisi učinio. Mi bi htjeli Bogu zapovijedati. To je ta bahatost ovog svijeta. Oholi i bahati ljudi ne mogu vjerovati. Zato treba znati u molitvi biti ponizan. Ponizan onako kao što je blaženi Alojzije moleći u ruke Božje sve predao. Zato sam rekao - ova obljetnica obvezuje da se mi nadahnemo nad tim divnim svijetlim likom koji ostavlja u baštinu onako što pjesnik kaže: Kuda koracam hoću da bacam snopove zlatne svijetlosti.

On je bacao zlatne snopove svjetlosti vjere, nade i pouzdanja. Želim da i mi to ponesemo dok ga častimo, dok mu se molimo. Da istinski znamo u ovo vrijeme utkati te vrednote, koje je on živio i za koje je umro. Amen

Zagreb, 07. ožujka 2010. – Nedjelja solidarnosti

Dragi brate u biskupstvu! Draga braćo misnici! Draga braćo i sestre!

Evo u ovu treću nedjelju korizmenu crkva nas riječju Božjom odgaja i pripravlja na ono veliko otajstvo koje ćemo slaviti u svetom trodnevlju. Pashalno otajstvo, muke, smrti i uskrsnuća Kristova. Zato nas zborna molitva danas upozorava da postanemo svjesni. Ono što nosimo u sebi, glas Božji, savjest. Savjest nas upozorava: ono što nas opterećuje, jest

grieh. Zato riječ Božja poziva da se toga oslobodimo, da čovjek bude slobodan jer je stvoren kao slobodno biće. Grieh zarobljuje. I mi ovih dana slušamo kao što i evanđelje govori o stradanju. Stradali oni od potresa, poplave, terorizma. Jasno da sve te rane stradanja nas podsjećaju na ona ratna stradanja. Kako je čovjek Bogu zahvalan ako ostane živa glava. Koji puta ako i izgubi dijelove tijela, da ostane živa glava. Jedno pitanje: koje je

PRILOZI

tragično stradanje? Isus upozorava nije tragičnost u tome što su oni tako stradali, tragičnost je u tome ako čovjek ogrezne u grijehu. I umre u grijehu. To je najgore stradanje. To je tragedija. Ova događanja koja se zbivaju možda bi trebalo iz vjere čitati kao znakove Božje. Bog odgaja i kroz to nas vjernike. Odgaja u prvom redu u dobroti srca, možda su svi ti križevi izazov nama da pokažemo koliko u nama ima plemenitosti, koliko imamo srca, koliko smo solidarni s čovjekom koji trpi. Zato je prevažno čitati ta upozorenja, ako ne želim doživjeti onu tragičnost, onu vječnu propast, moram čuti izazove evanđelja. Valja biti životno plodan, kao ova smokva koja ne rađa roda, ali Bog je još trpi i daje još jednu godinu šansu. Bog je i s nama strpljiv! Nismo ni svjesni koliko je strpljiv. Dovoljno je tamo gdje smo iskreni u svojoj savjesti, pa da vidim koliko puta i pogriješim i kažem Bože oprost, i oprost mi. Koliko je Bog strpljiv s nama. Zašto? Zato što nas voli, zato što smo ga skupo koštali, to je muka i smrt njegovog Sina, to je cijena za svakog od nas. I Bogu je stalo do svakog od nas i zato je Bog strpljiv s nama; daje nam ponovno šansu. Zato današnja riječ Božja kao da nas odgaja u dobroti srca. Bog je ljubav i iz ljubavi je nas stvorio i za ljubav nas je stvorio. I sva ta događanja oko nas, kao da nas žele odgajati u dobroti. Koliko imam srca za čovjeka, ljubavi? Znam, proživljavajući svu ovu teškoću i ratnu i poratnu svjedok sam raznih iskustava, pa i ono što mi često puta kažemo: a i meni treba i ja sam u mukama, i mene muka pritišće. Istina da treba. Ali čovjek ako želi svoje trpljenje nadići, ne dati se zarobiti, da počne plakati nad samim sobom, kukati nad samim sobom, potrebno je imati malo šire pogleda.

Smijem ovdje jedno svoje iskustvo iznijeti. Kad mi je bilo u ratu najteže, kad sam mislio što narod kaže prolupat ću. Tad sam napravio jedan čin, otišao sam u bolnicu i prošao sam kroz bolesničke sobe, zaustavio sam se u jednoj. Došao sam do jednog kreveta čovjek nema pola glave, granata mu raznijela, ali on je pri svojoj, vidim kako moždana opna diše. Ja sam se sledio i smognem izgovoriti riječ: kako si? On kaže: "A dobro je". Kad sam se vratio kući onda sam rekao: "Bože oprost mi što sam pomislio da mi je teško. Oprost mi jer premalo mislim da pokraj mene ima puno pat-

nje". I vama bih kazao u onom trenutku kada pomisliš ja više ne mogu, moram se brinuti za sebe, nemoj zatvoriti srce u svoju sebičnost, nego shvati: tvoja dobrotu treba nadići tvoj mali krug, tvoju malu patnju. Ima ljudi koji puno više pate! Ima ljudi koji trebaju možda tvoj samo osmijeh, molitvu, trebaju jednu žrtvu. Kada to učiniš vidjet ćeš da je tebi lakše nositi svoj križ. Vidjet ćeš da se u tebi rađa jedna nova snaga; snaga dobrote. Tvoja snaga plemenitosti i solidarnosti. Imati srca za drugoga. Ovdje već četvrtu godinu dva Caritasa pokreću jednu akciju solidarnosti katoličke Crkve u Hrvatskoj s katoličkim narodom i Crkvom u Bosni i Hercegovini. Nismo zato da samo primamo milostinju, da ne bi krivo netko mislio. Nego smo zato da se mi osjećamo kao braća i sestre. U prvom redu kaže sveto pismo, imaj srca za onoga tko je tvoje krvi. Imati srca za onoga tko je tvoje krvi. Dok mi proživljavamo jednu bolnu stvarnost, pitanje za opstanak jednakih prava. Ne bih se postavio kao sudac svih uzročnika naših stradanja, ali moram jedno reći. U strukturi američke države kad vidim one njihove papire, oni nas ne spominju, Hrvata u BiH nema. A posebno kad je u pitanju europska zajednica kad nešto mi molimo da budemo u programu što čini već europska zajednica, čim vidi da Katolička crkva nešto moli kao da je to smrt. Nikad nismo ušli u program europske zajednice. A onda da ne spominjem sve predstavnike iz europske zajednice, bilo iz Engleske, bilo Carla Bildta koji jednostavno nisu voljeli katoličku Crkvu. Ne čudi me to. Ne čudi me ni to što oni s kojima dijelim svagdanji život, imaju svoje želje i planove, ali kad te tvoj ignorira, kad te prekriži, (ja sam to grubo rekao: kad te živa zakopa), to te više boli! Zato je potreban ovaj tjedan solidarnosti i ova nedjelja, da onaj narod koji tamo živi i bori se da ostane kod svoje kuće. On nije tamo dijaspora on jest raspršen, dijaspora je jer živi s drugim i drugačijim, ali on je tamo kod kuće! To je njegova zemlja, to je njegova domovina. Kad se bori da opstane da ima osjećaj imamo svoju subraću koji nas podupiru, moralno, politički, materijalno i duhovno. To daje hrabrost da izdrži i da opstane. Nema goreg osjećaja nego kad si osamljen. Znam neće biti lijepo čuti ovu moju riječ sada, ali kad sam vidio

kako se o nama u Saboru govori, a Sabor je za nas institucija, ne samo za hrvatsku državu nego i za narod. Čovjek se osjeća poniženo. Nemojte se potkusurivati stranački s nama! Vi nađite račun drugi, a nemojte to raditi preko našeg opstanka u BiH. Jer mi s jednom nadom gledamo u sigurnu, stabilnu i perspektivnu Hrvatsku kao jednu podršku našem opstanku tamo. Tako i na katoličku Crkvu i zato ovom zgodom želim kao predsjednik caritasa BK BiH zahvaliti svakom biskupu, župniku, dobročinitelju koji su učinili čin solidarnosti i podrške našem opstanku. Zahvaliti i svakom političaru koji istinski shvaća važnost našeg opstanka, ali i hrabrim: gradimo slogu! Ne ovu političku, ona ima svoj put, već onu narodnu, vjerničku, solidarnost međusobnu. Da mi osjećamo kako se ne stidimo onoga koji je naše krvi. Jasno, svaki kraj ima svoje običaje. I ne znači da mi moramo biti kao u komunizmu uniformirani. Neka nas u različitosti. Uostalom jedna majka rodi pa sva djeca nisu ista, ne samo da nisu ista nego se i posvađaju, pa i mi međusobno koji puta nećemo se razumjeti, ali nas mora ljubav voditi i onda kad se ne razumijemo. Da nas ljubav te vjere i nacionalnog bića vodi, da nas to čini hrabrima da jedni dru-

gima oprostimo i opet se volimo. U tom smislu želim da ne bude neplodna smokva, nego plodna. Plodna onim što smo u zbornoj molitvi molili djelotvornom ljubavlju. Da nam mogu reći iz Europe gledaj kako se vole. Svaki put kada dođe koji od tih predstavnika postavi pitanje, a kako vi sa Hrvatskom? A što je učinila crkva? Svaki puta me to pitaju. Jasno prevažno je imati i argument, zašto me to pitaju ne znam vjerojatno imaju svoje račune. A nama je boriti se u takvoj situaciji kakvoj jesmo. Mi ne kukamo, mi samo želimo biti ohrabreni u toj borbi opstanka jednakih prava i kršćanskog svjedočenja.

Oni što kažu: što ćete tamo? Tamo vas je malo! Odgovaramo: baš kao malo zrno trebamo biti toj zemlji sol i ostati kao katolici, kao svjedoci evanđelja i Isusa Krista. Zato svima kojima je dobro srce HVALA. Svima koji me čuju želim da ih to pokrene da ljubav pobjeđuje. I da istinski osjetimo, da granice podjela nadilazimo. Da nas Kristova ljubav ujedinjuje, jer tek tada možemo svjedočiti da smo stvarno Kristovi. Raspršeni, ali svjedočimo za njega. Njega koji je za nas umro i kaže sv. Pavao: onaj koji misli da stoji neka pazi da ne padne! Ako smo Kristovi pazimo da ne padnemo postojani budimo i ustrajni i vjerni ostanimo. Amen

PRILOZI

Propovijed nadbiskupa Vinka kardinala Puljića u Banjaluci 06. ožujka 2010.

Dragi brate u biskupstvu!

Draga braćo misnici suslavitelji, dragi redovnici i redovnice, draga braćo i sestre!

Nadam se da još ima strpljivosti da saslušate i ovu propovijed, vjerujem da kad budemo slavili 200 obljetnicu i 150 obljetnicu prisutnosti da ćete ovo zaboravit da smo malo previše vam govorili, ali nadam se da ćete ipak nešto zapamtiti. Želim u ovoj propovijedi puno toga kazati, a u malo riječi. Bogat je ovo dan porukom i sadržajem, zato ću samo iskrice iznijeti u ovoj propovijedi. Prvo vrlo je zanimljiv Bog u svom djelovanju. U datom vremenu na datim prostorima on šalje pojedine ljude da izvrše njegovo djelo. I nisu uvijek razumjeli ti ljudi, nije lako ni shvatiti, a mislite da je tim ljudima bilo jasno što Bog s njima

želi, nije ni njima bilo jasno i oni su se u sebi borili otkrivajući što Bog hoće, razlučujući upravo Božji duh od onoga ljudskoga što u sebi nose, počevši od Franca Phanera i od svete Marije de Mathias i drugih osnivača reda. Danas mi slavimo 175 ljeta osnutka ove družbe Klanjateljice Krvi Kristove. Kako je Bog pozvao čuli smo maloprije sve podatke koje ne mislim ponavljati, nju pozvao da ona izvrši Božje djelo. Da ponovo uprisutni ono otajstvo cijenu ljudskog spasenja, to je Krv Kristova. Niste, kaže sv. Petar, otkupljeni srebrom i zlatom nego cijenom krvi Kristove. Ljudi u povijesti rado izgube sposobnost vrednovanja, sposobnost zahvalnosti, ali i sposobnost prepoznavanja, prepoznati svoje dostojanstvo. Ono ne izvire iz naše sposobnosti, ono izvire up-

ravo iz te cijene spasenja, cijena krvi Kristove jest izvor našeg dostojanstva. Zato Bog pošalje u crkvi ovako pojedine osobe da one svojim poslanjem probude svijest u ljudima da sebe prepoznaju, svoje dostojanstvo u cijeni otkupljenja. Nije sestra Marija de Mathias sama to razlučivala. Ona je tražila i duhovno vodstvo, jer nitko ne može biti sudac sam sebi. Silno joj je značilo to duhovno vodstvo, a Bog je po tim vođama dao njoj sposobnost da razlučuje što Bog od nje hoće jer najvažnije je u životu otkriti volju Božju i izvršiti je. Kaže Romano Guardinni: ponekad je puno lakše Božju volju izvršiti nego je prepoznati. To razapinjanje prepoznavanja to samo znaju oni koji iskreno traže što je volja Božja, to je jedno nutarnje razapinjanje vidimo i kod Franca Phanera. Po ljudskim mjerilima rekli bi čudak kud je pošao u Bosnu pa onda iz Bosne u Afriku, ali Bog je po njemu izvršavao svoja djela, nije po ljudskim mjerilima nego po Božjim.

Vraćam se jubileju drugom, 130 ljeta prisutnosti na ovim prostorima. Neću obnavljati one povijesne izričaje. Ići ću jednom drugom logikom. Mi obično govorimo kad je u pitanju rodbinska veza, to je moje krvi. Ljudi koji su nekako rodbinski vezani itekako znaju cijeniti tu rodbinsku krv, jer nas veže. Ako čovjek izgubi taj osjećaj svetoga povezanosti rodbinske krvi, on izgubi ono ljudsko plemenito, taj osjećaj plemeniti, koji otupljuje i bojim se s takvim živjeti ljudima kojima ništa nije sveto. Ovdje mi želimo prepoznati jednu drugu vezu koju smo čuli. Iz drugog čitanja Bog nas je zbližio po Krvi Kristovoj mi smo postali blizu Boga i jedni drugima, ne svojom zaslugom, nego tom cijenom koja je plaćena za nas, a to je bio izvor tih zahvaćenih ljudi u ovom slučaju sestara Družbe klanjateljica Krvi Kristove. Ići u neizvjesno i nesigurno. Mi našom logikom, ali i maloprije sam čuo u razgovoru kako su tobože trapistima obećali, kad su došli ništa nisu našli što su im obećali. Našli su kuću i oko nje korova koliko hoćeš. I sestra Hermina i ostale sestre dale su se na krčenje oko kuće da bi mogle stvoriti uvjete za život. To može učiniti polet kojega nosi karizma, nadahnuće, Božji duh. To su snage u ljudskom društvu, osobe koje su spremne izgarati, žrtvovati se i umirati; tada one stvaraju. Upravo te sestre koje su došle ne samo krčiti onaj korov oko

kuće, nego i onaj moralni korov da bi stvorile blizinu Božju i blizinu ljudsku. Zašto su osvajaale srca ljudi tako jednostavno, to je snaga evangelizacije koja se događa i svjedoči. Zato je papa poručio: "Danas nam treba propovjednika koji su svjedoci". Sestre su bile evangelizatori, ali svjedoci. Nisu se bojale žrtve, a to osvaja, to privlači. I zato su vrlo brzo stekle i simpatije i prihvaćenost i jednostavno su hrlili ljudi da sa sestrama prihvate njihovo poslanje. Koje je to bilo poslanje? Vratit ću se onom simbolu koje su one ovdje prikazale, kalež. Kalež je jedan predmet kojega kroz povijest crkva upotrebljava za presvetu krv Kristovu. I kroz povijest smo taj predmet obično ukrašavali dragocjenom kovinom, ali i umjetničkim radom. On se posveti i odvoji od svakodnevne upotrebe i nije u povijesti jedan slučaj da oni koji su oskvrnuli desakralizirali taj predmet posvećen oltaru, da im je Bog dao znakove. S jednim takvim čovjekom sam pričao kao mladi župnik. Koji mi je govorio svoje osobno svjedočanstvo. Neću ovdje u detalje jer će ga neki prepoznati, koji je pričao gdje u kojoj crkvi je ukrao kalež prosuo hostije jer ga je htio prodati, zlato je. Ni par sati nije prošlo da mu je granata odnijela ruku kojom je ukrao taj predmet. Onda kad sam bio mladi župnik, živio je. Danas je on pokojni. S kojim osjećajem on priča taj događaj kalež je nešto što služi svetomu. Sestre su uzele kalež kao simbol. Dakle, izdvojen od svjetovne upotrebe. Čemu služi? To svjedoče upravo o toj krvi Kristovoj koja je cijena našeg spasenja, njihov identitet je njihov naziv, klanjati se toj cijeni. Ja bih još malo dodao biti taj živi kalež. Kalež u kojem se prinosi, to je žrtva. To je snaga evangelizacije, naviještanja, svjedočenja, poruke. I zato njihovo poslanje u školi nije bilo samo školsko obrazovanje, što smo danas u svim strukturama izbacili odgoj nego samo školsko obrazovanje. Čovjek nije samo pamet, nego i srce. Treba ne samo steći znanje, nego i odgojiti srce. Zato vi sestre nosite taj simbol srca, on označava ljubav, središte Božje ljubavi, koja je pokazana i darovana u otajstvu žrtve na križu koju simbolizira ova slika kad je Krist proboden kopljem i zadnji kap je prolio za nas. Srce označava tu žrtvu i vi to srce nosite kao znak pokazujemo Božju ljubav. Danas je isto čovjeku potrebno da prepozna da je voljeno

biće. Zašto toliko beznađa vlada u svijetu: depresija, potištenost, izgubljenost? Izgubio je čovjek svijest da je voljeno biće, voljeno biće koje je Bog tako ljubio da je svoga Sina dao na križ razapeti i koji je svoju krv prolio za nas. I vi sestre tim znakom svjedočite: čovjek je voljeno biće i mi tu ljubav svjedočimo i nosimo! Zato vas danas prigodom ovih jubileja hrabrim neka ovi jubileji budu nadahnuće da budete i kalež i božansko srce. Božansko srce koje uprisutnjuje božansku ljubav, svjedoči današnjem čovjeku: Čovječe! Voljeno si biće, ne gubi nadu! Znam onih detalja koje ste i same proživljavale jer sam na svoj način i ja rastao u blizini vašoj poslije drugog svjetskog rata. Neću sada pričati o tim detaljima, ali ne mogu jedan propustiti. A to je kad su sestre hrabro, herojski pomagale svećenicima u zatvoru. To ne mogu zaboraviti, koji su toliko nevini trpjeli jer su bili krivi jer je režim tako tražio. Mi ne govorimo o osveti, mržnji, ali ne smijemo zaboraviti žrtvu. Ja danas zahvaljujem Bogu jer mi je taj primjer bio nevjerovatno divno svjedočanstvo tiho žrtvovanje hrabro pomaganje iako je režim nemilosrdan bio. I dospjele ste neke u zatvor, i bile ste žrtve, ali bilo je spremnosti. Tu zastajem; zastaje mi dah kako Bog vodi svoju

crkvu, tražeći osobe koje će mu biti spremne darovati se. I zato sam rekao: Ovo slavlje neka nam bude nadahnuće. Što je više neprilika neka vam to već bude izazov za poslanje i svjedočenje. Ne bojte se žrtava. Tko se ne bi prepao žrtve, ljudski je, ali ima nešto što daje hrabrosti i snage, a to je ta vjera. Vjera u uskrsloga Krista koji je svojom krvlju otkupio čovjeka, i ta krv je vaš identitet Klanjateljice Krvi Kristove. To neka vas nadahnjuje kad god bude a bilo je, a ne vjerujem da neće biti, bilo je tih neprilika. Budite hrabre žene koje će istinski svjedočiti služiti, ljubiti i izgarati. Ovo je godina svećenika. Vi znate evanđelje kaže neke žene su ga slijedile izbliza i služile su. Hrabrost i dostojanstvo vašeg redovništva bit će potpora našem svećeničkom služanju. Svetost redovništva je potpora do kraja vjernom svećeništvu. Kaže Josip Kentenik: Društvo pada ili raste dostojanstvom žene. Trebamo u ovom društvu dostojanstvenih Žena, hrabrih žena koje se ne boje žrtve, koje nose nade, koje grade iz pouzdanja budućnost. Zato vam danas čestitajući ovu feštu i ovu svečanost želim istinski nadahnuće. Budite graditelji budućnosti, utemeljeni u tom kaležu i srcu, koji je vaš znak, neka bude i sadržaj vašeg svagdanjeg života. Amen

PRILOZI

(Propovijed dr. Nike Ikića na kraju molitvene osmine 2010.)

Vi ste tomu svjedoci... Lk 24, 48

Stara pravoslavna crkva, 25. siječnja 2010.

U vjeri u trojedinoga Boga, u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, posebno zazivam darove Duha da nadahne i mene i Vas u razmišljanju i molitvi. Svaka molitva je govor, a svaki govor nije i molitva. Neka ovaj moj govor bude ujedno i molitva za jedinstvo kršćana.

Zahvaljujući na časti i prilici koja mi je iskazana, sve vas prvo **pozdravljam** i hrabrim na zamagljenom putu prema jedinstvu Crkve. Posebno pozdravljam vrhbosanskog nadbiskupa Vinka kardinala Puljića, domaćina jereja Vanju Ivanovića, sve svećenike, kao i vjernike obiju tradicija.

Čuli smo svetopisamska čitanja u sklopu ovog zajedničkoga liturgijskog bogoslužja.

čuli smo završni dio Lukinoga evanđelja, konkretno 24. poglavlja, iz kojega je uzet moto ovogodišnje molitvene osmine: **vi ste tomu svjedoci!** U tom duhu želim razmišljati:

tko je svjedok, čemu je svjedok, te kako Pavao svjedoči različitosti i jedinstvo Crkve.

Tko je svjedok?

Ovom pitanju se može pristupiti sudski, pravno, moralno ili na druge načine, a ja mu želim pristupiti samo na biblijski način. Fokusirajmo svoj pogled prvo na shvaćanje svjedoka u okviru SZ.

Biblija shvaća svjedoka kao osobu koja potvrđuje stvarnost u cjelovitosti istine i u svojoj

svojoj odgovornosti, dakle ako treba i pod prisegom. Uloga svjedoka je mnogoznačna, a najrasprostranjenija je u sudskim procesima. Knjiga **Brojeva** određuje da nikakva osuda nije moguća bez svjedoka (Br 5,13), a **Ponovljeni** zakon zahtijeva najmanje dva svjedoka radi mogućnosti lažnog svjedočenja (Pnz 17,6), iako **Dekalog** strogo zabranjuje lažno svjedočenje (Pnz 5,20). Gospod, kao vrhovni svjedok i garant istine, kojemu ništa ne izmiče, pobija lažne svjedoke (**Job** 16,7; 19).

Nositelji Božjeg svjedočanstva su od njega pozvani ljudi. U SZ su to bili prvenstveno **proci** svojom službom, **ali i drugi**. Tako je David vjerni svjedok koga Bog postavlja narodima (Iz 55, 4). Zadaću svjedočenja Boga pred svim narodima ima cijeli izraelski narod (Iz 44,10). Ovdje imamo grupno-jedinstvenog narod-svjedoka.

NZ u biti prihvaća poimanje, ulogu i značenje svjedoka iz SZ-a, ali ga akcentira manje pravno a više egzistencijalno, i usredotočuje ga na otajstvo Isusa Krista. Isus je vjerni i najviši svjedok, koji je došao na svijet da svjedoči istinu (**Iv** 18,37), ali on također traži svjedoke, koji će nošeni njegovim Duhom svjedočiti njegovu riječ, djela i poslanje.

Apostoli su postavljeni za Isusove svjedoke da istinu o njemu naviještaju svijetu (Dj 1,8). Oni trebaju svjedočiti sve što je vezano uz Isusa, a posebice ono što je vezano uz njegovu muku, smrt i uskrsnuće. Oni svjedoče da je on uskrsli Gospodin (1 Kor 15,15). Svjedoče na svakom mjestu: u sinagogama i na trgovima, na Areopagu i na Taboru, pred carevima i porotnicima, u sudnicama i zatvorima. Nigdje se ne odriču istine, pa makar platili vlastitom glavom, kao npr. Stjepan (Dj 22,20). Takvo svjedočenje biva ovjereno i zapečaćeno vlastitom krvlju i stapa se s mučeništvom.

Zaključno možemo reći da je biblijski svjedok i ona žena na Isusovu grobu i onaj učenik u grobu; i onaj učenik iz Emausa koji se sjeća Isusovih riječi, ali i ona žena koja ne vjeruje lako otkotrljanom kamenu, ubrusima koji nisu na mjestu... Isusov svjedok je i onaj apostol koji u vrijeme muke i smrti bježi iz grada ali se poslije uskrsnuća vraća u grad. Svjedok je onaj na putu koji ga teško prepoznaje ali koji se stalno nada. Onaj uzdah učenika iz Emausa „**a mi se nadasmo...**“, zvuči razočarano i bezna-

dno, jer su prvo posumnjali, jer su se čudom čudili, a ipak na kraju mole: **ostani s nama**. Isusov svjedok često ostaje dugo slijep, ali koji ipak progleda i prepozna ga. Isus dugo uvjerava svoje svjedoke da bi oni postali svjesni da su njegovi svjedoci. U toj svijesti oni pak traže podršku drugih svjedoka. Izabrane i pozvane Isus ispunja radošću i blagoslivlja milošću.

Vi ste tomu svjedoci....

Njegov govor je direktno slovo. On to kaže direktno i otvoreno tebi i meni, kaže to nama danas i ovdje. Kaže to vama episkopi i biskupi; vama jereji i protojereji, vama svećenici i profesori; vama đakoni i studenti, vama krštenici bilo koje tradicije. Jesi li Ti svjestan, da si Isusov svjedok, u vremenu i prostoru kad nam najviše nedostaje pravih svjedoka.

Čemu ste vi svjedoci?

Evandjelja naglašavaju slikovito **praznog groba**, koji dokazuje odvijeka teško prepoznatljivi Božji naum spasenja čovjeka po silasku Božjega Sina ne samo na zemlju, nego i silasku u zemlju, ali i ustajanju iz zemlje i rađanju za vječni život. **Tomu** trebate biti svjedoci. Svjedoci uskrsnuća.

Kristovo cjelokupno otajstvo, posebice uskrsnuće, može se svjedočiti na razne načine. Jedna vjera, jedno krštenje, jedno uskrsnuće a mnogi legitimni načini izražavanja istog otajstva. Dakle različitosti su dio vjerske stvarnosti, dio vjerske istine po načinu izražavanja. Razlike su očite na kulturnom, nacionalnom, tradicionalnom i drugim područjima, pa i na teološkom. Upravo zato ekumenski svjedoci trebaju biti **mudri** i razboriti, kako bi u mnoštvu različitosti **otkrili** jedinstvo u vjeri u istoga uskrsloga Gospodina. Zato ulogu svakog svjedoka vjernika, a posebice na biskupe i svećenike, možemo otkriti u Lk 12, 42-45, gdje se slikovito kaže: ... *blago onom upravitelju, koga Gospodar kada dođe nađe budna i da daje obroke, tj. da hrani...* Ovdje Luka ističe **dvije** zadaće razboritih nadglednika: da **hrane** i da budno **bdiju**; episcopin – nadgledati, a episkop – onaj koji bdije nadgledajući, koji prepoznaje znakove vremena i Kristovom riječju hrani stado. Oni su doista zato prvo odgovorni **čime** i **kako** hrane svoje stado. Najdublje ga hrane ispravnim naviještanjem evandjelja i slavljen-

jem sakramenata. Tako ga privode Kristu i približavaju **kristovim**. Tako ga uvode u Crkvu koja je istovremeno mjesna i opća. Otajstvo Crkve objedinjuje partikularno i univerzalno, objedinjuje različitosti i jedinstvo, što više – traži jedinstvo u različitostima i prihvaća opravdane različitosti u jedinstvu. Ovakvim eklezijalnim i evanđeoskim navještajem treba hraniti sve kršćane u našim krajevima, kako bi se otklonile mnoge predrasude. Nad jedinstvom Crkve treba budno bdjeti i stado treba hraniti **jedinstvom**, da ga unutrašnji i vanjski neprijatelji potpuno ne unište, jer je već dovoljno razoreno, ali Bogu hvala, **nije uništeno. Vi ste tomu svjedoci...**

Pavao u poslanici Efežanima donosi u malo teksta (2,19-22) više vrijednih slika o Crkvi. Više slika kao da **ističe** da se složeno otajstvo Crkve ne može izreći jednom slikom ili jednim pojmom. S druge strane kao da Crkva želi da je se gleda s različitih strana i pozicija, kako bi se malo dokučilo dubinu i širinu njezina otajstva. Mislim da se ove Pavlove slike o Crkvi daju promatrati i u kontekstu jedinstva i različitosti.

Prva slika, **grad Božji**, je bliska civiliziranom modernom svijetu. Među građanima jednoga grada su mnogi i različiti stanovnici. U gradu ima onih s punim pravom i privilegijama ali i onih drugih obespravljenih: ima obrezanih i onih neobrezanih, ima pogana a i Židova. Takvu sliku grada **ističe** Pavao prije Krista. Ali po Kristu odnosi u gradu su bitno izmijenjeni. Krist od „**dvoga čini jedno**“. On razdjelnice razori i otkloni (Ef 2,14), jer po njemu i jedni i drugi imamo po istom Duhu pristup k Ocu (Ef 2,18). Nema više Grk – Židov, svi su **sugrađani** Božji (Ef 2,19), zajedništvo svetih. Dakle slika govori više od tisuću riječi. U jednom gradu žive različiti stanovnici. Njihove različitosti ne ugrožavaju njihovo zajedništvo u Kristu. Što više različitosti su bogatstvo grada.

Druga slika, **kuća Božja**, također je bliska svakom čovjeku. Kuća je fokusirani dio grada. Kuća ima svoj temelj na kome počiva. Temelj kuće Božje su **apostoli i proroci**. Zanimljivo da

Pavao spominje obadvije službe zajedno i gleda ih kao jedinstveni temelj kuće Božje. **Apostoli** su trajni fundament kuće Božje a **proroci** su živi stanovnici, živo kamenje te kuće. Po apostolima osigurava kontinuitet i stabilitet, a po prorocima prošlih i naših dana, osigurava mobilnost i obnovu. Oni su sjedinjeni u svome pozivu i jednim krovom kuće Božje. Sjedinjeni su u jednoj karizmi svjedočenja za Krista. U Crkvi Božjoj kao kući Božjoj ima jednako mjesta za Ivana Pavla II. i Majku Terezu, za patrijarha Atenagoru i za Franju Asiškoga. Sama činjenica spominjanja dviju službi kao zajedničkoga temelja podrazumijeva različitost a to je još više istaknuto kad se zna da različite službe obnašaju različite osobe, koje ujedinjuje jedno poslanje Crkve. Ugaoni kamen takve kuće Božje je sam Isus. Kuća počiva na njemu. Kuća nema bez njega. On je početak i svršetak, alfa i omega, temelj i krov svake kuće Božje. Po njemu kuća Božja postaje **hram** Božji.

Treća Pavlova slika, **Božja obitelj**, također je bliska svakoj kulturi i civilizaciji. Kršćani su živo kamenje Božje kuće ali i njezini živi stanovnici. Dakle oni nisu nikakvi tuđinci ni pridošlice, nego sugrađani svetih. Tako oni čine jednu jedinstvenu obitelj, koju episkop okuplja oko jednog oltara, da slavi otajstvo nad otajstvima. Obitelj predstavlja jedinstvo u različitosti. Različite i posebne osobe, sa svojom različitom naravi, karakterom i slično, tvore jedinstvenu obitelj povezanu vezom ljubavi i razumijevanja. Različitost u složnoj obitelji nikada ne ugrožava njezino jedinstvo.

Sve **tri** slike povezuje **jedan** Krist koji održava cijelu građevinu, koja **raste** u jedan hram.

Nad jedinstvom Crkve treba budno **bdjeti** i stado treba hraniti **jedinstvom**. Crkva prihvaća različitosti u traženju jedinstva, što više – traži jedinstvo u različitostima i prihvaća opravdane različitosti u jedinstvu.

Uskrsli neka vas hrabri da tomu budete svjedoci u našem vremenu i na našem prostoru!

Dr. Niko Ikić

PRILOZI

Svećenikova molitva u svećeničkoj godini

(Misni nagovor Ante Orlovca na koroni u Turiću 17. ožujka 2010.)

Braćo svećenici!
Dragi Božji narode!

U korizmi smo pozvani i na revniju molitvu. Nedavno nas je Sveti otac Benedikt XVI. pozvao da imadnemo hrabrosti uzeti si vremena za molitvu i ne smatrati to izgubljenim vremenom u mnoštvu dnevnih obveza. Htio bih, braćo, danas s vama malo o tome razmišljati. Ovo govorim nama svećenicima, ali se to na svoj način tiče i svih vas, braćo i sestre, Kristovi vjernici. Molite za svoje svećenike, molimo jedni za druge

Divan primjer molitve Bogu za svoj svećenički život, primjer i služenje donosi sveti irski opat Kolumban (oko 543-615) u svojoj meditaciji naslovljenoj Upute o skrušenosti (časoslov 28. tjedna kroz godinu, utorak, drugo čitanje). Bogu se ovako obraća:

„O da bi se udostojao mene – tako neznatna, ali ipak slugu svojega – probuditi iz tromoga sna i zapaliti vatrom one božanske ljubavi kojom nad zvijezdama gori plamen njegove ljubavi, i njegove želje da nas ljubi, pa da i u meni uvijek gori božanski oganj.

O kad bih imao takve zasluge da moja svjetiljka uvijek gori noću u hramu Boga mojega i da svijetli svima koji ulaze u kuću Boga mojega! Gospodine, molim te, daj mi u ime Isusa Krista, tvoga Sina, moga Boga, ljubavi koja ne može nestati. Daj da se svjetiljka zna zapaliti, a ne zna ugaziti. Neka mene grije, a drugima svijetli.

Kriste, slatki naš Spasitelju, udostoj se zapaliti naše svjetiljke da trajno svijetle u tvome hramu i da od tebe, Vječnog Svjetla, prime trajno svjetlo, da bi naša mrkla tama postala svjetlost i da mrak ovoga svijeta od nas pobjegne.“

Božja ljubav gori i plamti „nad zvijezdama“, veli sv. Kolumban, tj. nad cijelim svemir, nad svim stvorenim. Svećenik svoju baklju pali na tome plamenu. Zar ne, braćo misnici, kako je divno gorio taj plamen na dan našega svećeničkog ređenja, naše Mlade mise, naših prvih svećeničkih godina? A onda je došao „teret dana i žega“, poteškoće života, zamor, pa i nerazumijevanje subraće, možda i poglavara, razočaranje. Došle su i nevolje dru-

gih vrsta. Tek što smo pomislili da smo se riješili agresivnog bezbožnog komunizma, nismo imali predaha. Ni naš naraštaj nije bio pošteđen od strahovitih ratnih stradanja. Gledali smo kako nam zlotvori ruše ono što smo s toliko ljubavi gradili, kako nam razgone vjernike za koje smo se godinama trudili, slušali vijesti kako nam ubijaju našu subraću svećenike s kojima smo do jučer živjeli i djelovali, družili se, štoviše, mnogi od nas mogao je lako podijeliti njihovu sudbinu.

Od bukteće baklje našeg mladenačkog oduševljenja, kad smo mislili da smo u stanju obratiti cijeli svijet, ostao je tek plamičak što još jedva tinja. A on se lako može posve ugaziti na propuhu i vjetrovima svijeta kojima smo izloženi. Kad se ljubav hladi, svjetiljka se gasi. U hramu i oko njega nastaje tama. A tama nikoga ne može privući. Od nje se bježi. Zato divno moli sveti opat u ime Isusa kojega je krenuo nasljedovati: za ljubav koja ne može nestati, koja se ne može potrošiti i iščeznuti. Divno to slikovito izriče: „Daj da se (moja) svjetiljka zna zapaliti, a ne zna ugaziti“. Jer svjetiljka koja se ugasi, više se ne razlikuje od tame. A Gospodin naš Isus reče: „Ako je dakle svjetlost koja je u tebi - tamna, kolika će istom tama biti?“ (Mt 6,23)

Svjetiljka se postavlja na svijećnjak, na istaknuto mjesto, da je svi vide i da sve obasjava. Svaki je kršćanin pozvan biti to svjetlo. Ne vrijedi li to posebno za svećenika još u puno većem stupnju? Ulja u svjetiljci ne smije nestati, akumulatori se ne smiju isprazniti, inače se svjetlo gasi. Moliti nam je Gospodina, osobito u ovoj Svećeničkoj godini, da se to ne dogodi, da se mi ne ispraznimo, da se naša ljubav prema Bogu i ljudima kojima smo poslani ne ohladi. Zato je veoma pogodena molitva da svjetiljka upaljena na Božjoj ljubavi „mene grije, a drugima svijetli“. Kako je dobro poznavao psihologiju čovjeka sveti opat.

Svjetiljke revnosti mnogih svećenika, osobito „na Zapadu“, nažalost, sve se više gasi. Zna to dobro sveti otac Benedikt XVI. Zato nam je darovao Svećeničku godinu. Neka nam ona ne bude jedna od mnogih godina, koja će

doći i proći, a da se ništa ne dogodi. Obnovimo svoju revnost, dolijmo božanskoga ulja u svoje svjetiljke ili napunimo svoje akumulatore, priključimo se ne izvor nepresušne energije, Isusovo srce, koje gori a ne izgara, grije ne gubi snage, svijetli svakom onom tko između sebe i njega ne stavlja zapreke. Nađimo u ovoj svojoj, svećeničkoj, godini, malo više vremena za sebe, za svoju osobnu molitvu, za druženje s našim Gospodinom.

Drugi nas Vatikanski sabor uči da svi svećenici jedne mjesne Crkve sačinjavaju jedan prezbiterij. Kad smo jedno, onda i molimo jedni za druge. I posebno za one koji su se umorili, razočarali, koji su na kraju svojih snaga, pa i za one koji su odustali. Ne osuđujmo ih, pomozimo im! Znak je osobite ljubavi pre-

ma drugome moliti za njega. Tako učimo i svoje vjernike i drago nam je kad oni mole za nas. Činimo to i mi za sve koji su nam povjereni, ali i za svoju subraću, gdje god se oni nalazili: na župama, u misijama, među prognanicima, u uredništvima medija koji na taj način šire Radosnu vijest, u upravama biskupija i redovničkih zajednica.

U društvu plemenita čovjeka i sami postajemo plemenitiji, u društvu našega Boga postajemo svetiji. Zato mi se čini prikladnim moliti upravo na način sv. Kolumbana da se naša svjetiljka, jednom zapaljena na Isusovoj ljubavi „ne zna ugasi“. I neka trajno svakoga od nas „grije, a drugima svijetli“.

Molimo, braćo!

Anto Orlovac

PRILOZI

Memorija za solidarnost

(Predavanje Mr. Luke Tunjića Pastoralnom vijeću Vrhbosanske nadbiskupije, Sarajevo, 13. ožujka 2010. godine)

Uzoriti gosp. Kardinale, cijenjeni članovi Ordinarijata, poštovani kolege svećenici, dragi vijećnici!

Uvjeren sam da znadete da je ovu godinu papa Benedikt XVI. proglasio svećeničkom godinom za opću Crkvu, te da je ova pastoralna godina u našoj Nadbiskupiji godina Memorije za solidarnost. Prije nego objasnim same pojmove memorija i solidarnost, čini mi se korisnim ukratko vam prikazati put kako se izabire tema za pastoralnu godinu na razini opće Crkve, a kako na razini naše Nadbiskupije. Što se tiče teme za opću crkvu, nju proglašava sveti Otac, nakon što se posavjetuje sa svojim suradnicima. Obično to bude tema koja je aktualna i potrebna vremenu u kojem Crkva svjedoči i živi, i uz to, ako je povezana uz kakvu važnu godišnjicu, kao što je to bilo prošle godine, 150-ta godišnjica smrti sv. Ivana Marije Vianneya, poznatog i kao župnik Arški. O tome ću malo više kad poslije budem govorio o svećeničkoj godini.

Na razini naše Nadbiskupije postoje određena vijeća koja pomažu Nadbiskupu organizirati i usmjeravati pastoralni život i djelovanje. Jedno od tih vijeća je Pastoralno vijeće, koje je

usko vezano uz, kako sama riječ kaže, pastoral Nadbiskupije. Važno je ovdje spomenuti da su članovi tog vijeća iz svih staleža: članovi Ordinarijata, profesori pastoralne teologije, predstavnici župnika, časnih sestara, laika angažiranih u pastoralnim vijećima, aktivni vjernici i predstavnici mladih. Svi oni, na čelu sa svojim Nadbiskupom, raspravljaju i predlažu najpotrebnije teme u toj godini. Zatim se te predložene teme razrađuju na drugim vijećima i tijelima te kad sve bude pripremljeno, Nadbiskup izabranu temu odredi za pastoralnu temu godine.

Prošle godine, kad se o tome raspravljalo, prevladavale su dvije teme. Jedna, vezana za našu povijest i kulturnu baštinu, i druga, vezana za potporu i pomaganje drugima, najpotrebnijima. Te dvije teme zajednički su uvezane pod motom „Memorija za solidarnost“. Zašto je ova važna kulturno-povijesna tema nazvana memorija-sjećanje, pamćenje? Zato što, s jedne strane, upravo naša generacija proživljava, možda, najteže trenutke u životu i povijesti našeg hrvatskog naroda, koji na prostorima Bosne i Hercegovine ima najdublje i najstarije korijene. Zato što, s druge strane, tu

povijest potvrđuju tolike ranokršćanske bazilike iz prvih stoljeća kršćanstva i drugi arheološki ostaci koji govore u prilog našoj povijesti i životu na ovim prostorima. Spomenut ću samo neke ranokršćanske bazilike: na Barama-župa Solakova Kula kod Konjica, u Turbetu kod Travnika, Mile kod Visokog, u Zenici, na Kupresu itd. Taj kontinuitet potvrđuju toliki stećci razasuti kao biserje po cijeloj Bosni i Hercegovini, tolike crkve i samostani koji su, kako je koja vlast i vojska dolazila pljačkani, uništavani i paljeni. Najpoznatiji samostani su u Fojnici, Kraljevoj Sutjesci i Kreševu kao i oni u Rami, na Plehanu i Tolisi. S ponosom možemo ustvrditi da su samostani i crkve uvijek bili prve škole i rasadišta kulture. Usprkos svemu ovom svjedoci smo, također, kako pojedini povjesničari vođeni sebičnim i političkim novonastalim interesima žele prekrajati našu povijest, onako kako odgovara njihovoj viziji i koncepciji budućnosti. Posebno se to odnosi na srednjovjekovnu povijest i ovu poslije nesretnog zadnjeg rata. Iako imamo ovako bogatu i dugu povijest, osobno me neugodno iznenadila spoznaja, da su naši ljudi olako napuštali svoja ognjišta, prodavali imovinu, krvlju i znojem stoljećima čuvanu, ne mareći za povratak kad je zaustavljen rat. Iz svih ovih razloga, mišljenja smo, da je upravo u ovom trenutku našeg vjerničkog hoda i bremenite povijesti, potrebno o njoj govoriti, osvježiti svoje znanje, i nešto novoga naučiti.

Naš Nadbiskup je 11. lipnja prošle godine uputio dopis svim župnicima i institucijama u Nadbiskupiji u kojem je iznio prijedloge kako se može ova godina pastoralno obilježiti, svjestan da sve župe nemaju iste mogućnosti, ali isto tako svjestan da svaka župa može učiniti barem nešto od predloženog. Već sam spomenuo pokušaj krivotvorenja povijesti. Posebno poslije ovog, za nas najpogubnijeg rata, puno se piše. Nažalost, stječe se dojam da naši intelektualci i ljudi od pera malo pišu i argumentirano ne opovrgavaju iznošenje različitih teza i tvrdnji na temelju kojih se gradi novonastala stvarnost ali i budućnost. Ukoliko i mi ne budemo pisali, za pedeset i više godina, bit će istina ono što su drugi pisali jer nema drugih pisanih tragova i svjedočanstava. Nabrojat ću nekoliko točaka koje ja Nadbiskup predložio, kako biste vi kao pastoralni vijećnici, najprije bili

upoznati s tim, da biste i sami postali svjesni važnosti ove pastoralne teme, a onda podržali svoje župnike i pomogli im u ostvarivanju pojedinog projekta i pastoralne aktivnosti. Napisa-riječ je važna jer ona ostaje. Bilo bi, stoga, od iznimne koristi da svaka župa napiše nešto o svojoj povijesti, uključujući i sadašnje stanje. Bilo bi poželjno da župe koje slave velike obljetnice, preko pedeset godina i više, napišu spomenice ili knjige o svojem postojanju. Naravno, svaka župa će napisati prema svojim mogućnostima. Uvjeran sam da, župe koje nisu u mogućnosti napisati spomenice ili knjige, mogu barem ostaviti kroz pisani trag malu brošuru ili prospekt o sebi, u kojem će biti osnovni kulturno-povijesni podaci, sadašnje stanje, a sve to potkrijepiti ponekom fotografijom. To je materijal od izuzetne koristi za sve nas koji smo ostali u svojim župama, ali i za one koji su odselili, te povremeno dolaze da ih ta mala povjesnica veže uz svoje korijene. Mnogi župnici su, uz pomoć svojih suradnika, već napisali vrijedne spomenice i knjige, i tako doprinijeli kulturnom blagu svoje župe. Ima knjiga koje su pisane i po nekoliko godina, i bit će neizostavno djelo za neka buduća istraživanja o toj župi i tom kraju.

U mnogim našim župama ima arheoloških crkvenih ostataka, neke sam već spomenuo, lijepo bi bilo ne prepustiti ih zaboravu, da zarastaju u trnje i korov, te da se vremenom uopće za njih ne zna. Valjalo bi, s jedne strane, nadležnim vlastima ukazati na njih da ih stručno zaštite, a mi, s druge strane, kad god je potrebno organizirati čišćenje takvih mjesta i čuvati ih od propadanja i zaborava.

Nadalje, u okviru teme memorija, sjećanje, pamćenje bilo bi hvalevrijedno kroz župsku katehezu i školski vjeronauk, kao i izvan toga, organizirati pohode i posjete našim kulturno-povijesnim znamenitostima, kako bismo djeci i mladima prenijeli ljubav prema svojoj prošlosti i duhovno-kulturnom blagu. Takva događanja mogla bi se povezati uz važne događaje i datume iz naše prošlosti, i vremenom postati tradicionalna. Jedno od tih događanja je i Misa za Domovinu 25. listopada na dan smrti posljednje bosanske kraljice Katarine u srednjobosanskom gradu Bobovcu, kao i dani kraljice Katarine u Kraljevoj Sutjesci.

Poznato nam je da se u našim grobljima

nalaze grobovi pokojnih svećenika, bilo da su rodom iz te župe bilo da su u njoj djelovali. Mnogi su tim župama umrli kao pravi mučenici. Bilo bi lijepo da im se, uz zauzetost župnika i župne zajednice, obnove grobovi, ako već nisu, i da im se, barem na dan smrti, izražava dužno poštovanje.

Ovdje je važno spomenuti i upoznati vas, ukoliko niste upoznati, da je Pastoralno vijeće naše Nadbiskupije pripremlilo i poslalo na sve župe anketni formular, u kojem su postavljena određena pitanja vezana uz ove dvije teme. Uz memoriju povijesno-kulturni dio obuhvaćena su područja: stare umjetnine i dokumenti te održavanje spomenika. O tome sam već dovoljno rekao a napisano je i u Nadbiskupovom dopisu. Uz sve to, ovdje želim spomenuti i važnost arhiva župe, crkvenih matica, umjetnina – tamo gdje postoje, kao i kroniku župe. Uz matice i umjetnine, veliko blago u župi su arhiv i kronika. U njima se nalazi život župe, njezina nastojanja, usponi i padovi, običaji i sve što je važno a vezano za župu. Posebno su to mogli osjetiti oni koji su se bavili poviješću neke župe i htjeli nešto napisati o njoj, kolika je važnost svakog zapisa, koji je kad je pisan, možda i usputno bio napisan. Stoga, potičem župnike na uredno vođenje arhiva i kronike, jer je to na svoj način svjedočanstvo naših života i naše povijesti. Nažalost, rat je učinio da je u pojedinim župama sve uništeno i spaljeno, a u mnogim župama gdje su uništene crkve i župske kuće, župnici su uspjeli sačuvati barem matice i arhiv župe. Sada je važno utvrditi činjenice u župi vezane za cjelovito stanje; osobe, aktivnosti u župi, knjige, stvari i starine, kako bismo mogli razvijati naše pastoralne programe i djelovanje. Naši predšasnici puno su toga učinili i sačuvali. Ako ne možemo biti bolji od njih, ne smijemo biti slabiji i gori. Na to nas obvezuje njihova plemenitost, vjernost i ljubav.

Ovo su neki naglasci i prijedlozi iz Nadbiskupovog dopisa koji su vezani uz kulturno-povijesnu temu memorije. Želim još jedanput ponoviti da, svaka župa može učiniti nešto od predloženog, s obzirom na njezine mogućnosti. Bilo bi, svakako, najporaznije da se župnici i pastoralni vijećnici ogluše i ne učine ništa. Tako bismo svi zajedno pokazali svoju nedoraslost ovom sudbonosnom vremenu u kojem

živimo i izazovima koje ono sa sobom nosi. Ovo su izrečeni prijedlozi, što ne znači da pojedina župa ne može učiniti nešto što je vlastitost te župe i kraja ili nešto drugo.

Uz ovu temu memorije koju valja trajno obnavljati i čuvati je i tema SOLIDARNOSTI.

Dobro nam je poznato da smo, u vrijeme rata i neposredno poslije rata, većinu pomoći dobivali iz inozemstva preko župskih Caritasa i na različite druge načine. Nažalost, ovisili smo, uglavnom, od pomoći drugih i izvana. Dobro je znati da je pomoć međunarodnih organizacija, pa i karitativnih ustanova, programski usmjerena i na određeno vrijeme. Donatori su izvršili svoju misiju i oni odlaze u druge zemlje i druga krizna žarišta. Htjeli ili ne htjeli moramo se okrenuti sebi, snimiti svoje stanje, potrebe i mogućnosti i, prema tome, vjernički se organizirati. To znači svesrdnu i nesebičnu pomoć jednih drugima, posebno najslabijima i najsiromašnijima među nama. Onima koji bez naše pomoći ne bi mogli živjeti. Onima koji su od svih zaboravljeni. Zar vjernici smiju dopustiti da u njihovoj sredini ima i takvih? Ako među nama u našim obiteljima i župama ima uistinu takvih, bojim se, da nismo dobro shvatili ili uopće razumjeli Riječ Božju koja nedvosmisleno kaže „bijah gladan, žedan, gol, bos, u tamnici, pa mi dadoste jesti, piti, obukoste me, i pohodiste. Jer što god učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste“. Ako znademo da je danas, nažalost, svaki peti, šesti stanovnik na svijetu gladan i bez osnovne medicinske zaštite, zar možemo reći da smo upravo mi ti najmanji, najslabiji i najsiromašniji te da ne možemo jedni drugima pomoći i podržavati se? U župama gdje ima takve vjere, koje su se karitativno organizirale, na djelu je istinsko shvaćanje i življenje Božanske riječi. Prvi poziv u godini solidarnosti jest jačanje institucije župnog Caritasa i karitativne osjetljivosti. Ovdje ću nabrojati nekoliko točaka i poticaja iz istog pisma našeg Nadbiskupa.

U prvom redu potrebno je organizirati u svakoj župnoj zajednici, u suradnji sa župnim pastoralnim vijećem, karitativnu skrb za najsiromašnije, kao i sve one koji su potrebni naše pomoći i potpore. Protočnost pomoći i suradnje treba biti na relaciji Caritas Bosne i Hercegovine-Caritas Vrhbosanske nadbiskupije-župni caritas i obrnuto. Caritas nije nešto i netko

drugi, nešto i netko bez nas, Caritas smo zapravo svi mi. Zato je potrebno odgajati našu svijest i savjest za volonterski rad. On se sastoji od spremnosti biti na raspolaganju župniku za različite pastoralne projekte i aktivnosti u župi. Nekad to zalaganje traži više žrtve i vremena, a nekad malu sitnicu koja se pretvara u veliki znak nade i ohrabrenja onome kome je potrebno. Svakako je potrebno paziti da se nečija volonterska dobrota i spremnost ne zloupotrijebi, da se ne dogodi da netko provodi više vremena u župnoj kući nego u vlastitoj obitelji. Jer to je onda profesionalni angažman, koji bi trebao biti plaćen.

U tom pastoralnom nastojanju od iznimne važnosti je odgajati djecu i mlade za socijalnu osjetljivost. Svi osjećamo da su nam mladi u traženju pravih vrijednosti prilično dezorijentirani. Ako bolje promotrimo, uočiti ćemo u tome i vlastitu krivnju. Različite su ponude, većina njih je na razgradnju mladih, a mi to najčešće potpomažemo redovitim financiranjem, ne nudeći im osim novca, nikakve vrijednosti u koje bi se oni mogli ugledati i slijediti ih. Umjesto prevelikog kritiziranja mladih i jadikovanja nad njihovim ponašanjem, bilo bi puno korisnije privlačiti ih vlastitim primjerima i prednjačiti u svjedočenju svoje vjere. Ako mi ne iskoristimo pozitivnu energiju naših mladih iskoristit će je oni koji im ne žele dobro i kojima su mladi rudnik za izvlačenje novca i za različite zloupotrebe. Mladi su po prirodi osjetljivi na nepravdu, zato u njima treba pobuđivati socijalnu osjetljivost, iskazujući im povjerenje i uključujući ih u različite projekte u župnoj zajednici. Na poseban način, mlade u župi potrebno je uvezivati, ali, također, važno je razvijati i međuzupsku suradnju u kojoj bi se oni upoznavali radeći na osmišljenim projektima, u kojima bi rasli u vjeri i jačali svoje zajedništvo. Dolazili su nam mladi iz Italije, Njemačke, Slovenije i drugih zemalja i sudjelovali u raščišćavanju terena i gradnji porušenih kuća. Zar nisu mogli i mladi iz naših većih župa činiti to isto? Mislim da još nije kasno za ovakav pastoral i akcije. Druženja i susreti ove vrste mogu biti i duhovno-molitvenog karaktera, ali i kulturno-sportskog. Zajedništvo mladih učvršćuju, na poseban način, dobro osmišljena hodočašća i izleti. Treba ponuditi sve što oplemenjuje i uzdiže njihov duh, jer je

očito puno više onoga što ga zavodi i razara.

Među župska suradnja treba se razvijati i među djecom, posebno ministrantima, ali i među odraslima. Bili smo dobro započeli s partnerstvom župa, gdje su veće i bolje stojeće župe trebale potpomagati one razrušene i gdje se nije ostvario očekivani povratak. U nekim župama to prilično funkcionira i još traje, a u nekima se već ugasilo. Šteta što se razumjelo da je dovoljno jednom godišnje prikupiti milostinju i predati partnerskoj župi. Kaže sv. Pavao u poslanici Korinćanima „da je ljubav domišljata“. Uistinu, kad se za nešto i nekoga ima pravi motiv, onda se nađe i načina da mu se priđe i pomogne. Mnogi naši župljani, a posebno manje župe, trebaju ohrabrenja i malih znakova nade koje im upravo mi možemo dati svojim pohodom, razgovorom i razumijevanjem. U tom pohodu i razgovoru rodit će se ideje na koji način im se može pomoći i tako ćemo se najlakše motivirati, tj. kad u izravnom razgovoru otkrijemo kako drugome možemo biti od koristi i pomoći. Nekad su naši stari akcijama i uzajamnom solidarnošću gradili jedni drugima kuće. Uvjeren sam da bi svaki majstor osjetio zadovoljstvo i unutarnji mir, kad bi svoj dar kojim ga je Bog obdario, ugradio u obnovu ili izgradnju povratničke kuće ili bilo čemu drugome što je toj obitelji i župi potrebno. Puno se može zauzeto učiniti kombiniranjem moralne i materijalne pomoći, a pokretačka snaga u svemu treba biti molitva i zajednička vjera. Samo malo dobre volje i povezanosti učinilo bi velika djela, kako kaže psalmista. Čini mi se, da je kod nas suradnja i uvezivanje na razini dekanata, prilično zapostavljena i da bi joj u vremenu pred nama trebalo dati puno više prostora.

Vrijedni duh i snalažljivost naših ljudi, učinili su da su, brzo nakon rata, iznikla brojna obiteljska gospodarstva, koja se mogu mjeriti i sa sličnim bolje stojećim na zapadu. Međutim, ako ta gospodarstva imaju za svrhu oplodnju samo novoga kapitala i bogaćenje samo vlastite obitelji, onda je to u suprotnosti sa socijalnim naukom crkve i samoga duha evanđelja, koje nas izričito poziva na karitativnu skrb i ljubav prema najpotrebnijima. Mnoge naše župe mogle bi osnovati fond za odlične i siromašne učenike i studente te potpomagati ih u njihovom školovanju. Naš

hrvatski narod BiH je najmalobrojniji i zato bi sve svoje snage trebao usmjeriti na znanost i napredak u školovanju mladih, kako bi po završetku studija mogli služiti općem dobru, svojoj crkvi i svom narodu.

Još prije prvog svjetskog rata u našem narodu bile su mnoge katoličke udruge i društva koji su imali za cilj duhovni i nacionalni preporod. U zapadnim zemljama, postoji i danas takav način organiziranja i čuvanja svojih svetinja i vrijednosti. I kod nas je sazrelo vrijeme za sličnim organiziranjem. Ta društva i udruge bi prednjačili u promicanju vrijednosti koje se temelje na našim običajima, duhovnosti i kulturno-povijesnoj baštini.

Općepoznata je činjenica pad nataliteta u našim obiteljima. Zasigurno je to posljedica općeg stanja i materijalne nesigurnosti, ali bojim se da nije samo to, nego da je i naš čovjek izgubio temeljno pouzdanje u Boga te da svoj život i budućnost preuzima u svoje ruke, a Bog mu služi i sjeti ga se samo kad nema drugog izlaza i kad je u nevolji. Svima nam je očito potrebno stalno ponavljati da je život Božji dar, da nismo vlasnici svojih života ako nam je on darovan, te da ga trebamo proživjeti tražeći Božju volju i njegov plan sa svakim od nas. Toliki broj rastavljenih brakova, abortusa te po jedno ili dvoje djece u obiteljima, svjedoče da smo prihvatili materijalizam i relativizam kao sustave vrijednosti u našem svakodnevnom životu. Vraćanje Bogu i svojim kršćanskim korijenima oslobodit će nas od svih oblika recesije u životu. U okviru godine solidarnosti poradimo na duhovnoj obnovi naših obitelji, tad će broj djece ovisiti o ispravnom shvaćanju života kao dara Božjeg i o odgovornom roditeljstvu, sukladno učenju Crkve. Obvezni smo do tad potpomagati obitelji s više djece, kako se to već radi u nekim našim župama. Svakako se ovdje mora spomenuti i suvremena pošast u našem narodu, iznimno veliki broj neoženjenih muškaraca i neudatih djevojaka.

Na početku sam već spomenuo da je papa Benedikt XVI. ovu godinu proglasio svećeničkom godinom. Učinio je to prošle godine na svetkovinu Presvetog Srca Isusova i ona će trajati do iste svetkovine ove godine. Kaže sveti Otac da je to učinio u prigodi 150. obljetnice „rođenja za nebo“ Ivana Marije Vianneya, sveca zaštitnika svih župnika na svijetu.

Svjedoci smo da se danas o svećenicima piše uglavnom negativno, i kao da se jedva čeka da se nešto dogodi kako bi se to objavilo urbi et orbi, želeći na taj način sugerirati da su svi svećenici takvi. Papa u pismu o proglašenju svećeničke godine izražava radost i zadovoljstvo da većina svećenika savjesno obavlja svoju službu. Tako naglašava „kako im ne odati priznanje za njihove apostolske napore, njihovo neumorno i samozatajno služenje, njihovu ljubav kojom teže zagrliti sve? I kako ne pohvaliti vjernu odvažnost tolikih svećenika koji usprkos svim poteškoćama i nerazumijevanjima ostaju vjerni svojem pozivu biti „Kristovi prijatelji“, koje je on po imenu pozvao, sebi odabrao i poslao“?

Papa je svjestan, i to izričito kaže u istom pismu, da „ima, nažalost, također žaljenja vrijednih situacija, u kojima sama Crkva trpi zbog nevjernosti nekih svojih službenika. Razlog je to zbog kojeg se svijet sablažnjava i okreće leđa Crkvi“. I u prvom i u drugom slučaju sveti Otac želi „potaknuti što veću zauzetost za duhovnu obnovu svih svećenika u cilju njihova snažnijeg i prodornijeg svjedočenja evanđelja u današnjem svijetu“. Svim svećenicima papa stavlja za uzor sv. Ivana Mariju Vianneya, poznatog i kao župnik Arški, po župi Ars u kojoj je proveo gotovo cijeli svoj svećenički život, punih 46 godina. Svećeništvo je ljubav Isusova srca, običavao je govoriti sveti župnik Arški. Kako je lijepo i uzvišeno o svećeništvu govorio sveti župnik. Takve riječi su mogle biti izgovorene samo iz srca koje je kucalo zajedno s Božanskim srcem i za njega živjelo. Evo nekoliko riječi o veličini dara svećeništva. „O kako je svećenik velik. Bog ga sluša: on izgovori dvije riječi a naš Gospodin silazi s neba na njegov glas i zatvara se u malu hostiju... Bez sakramenta reda ne bismo imali Gospodina. Tko ga je stavio tamo u svetohranište? Svećenik. Tko je dočekaio vašu dušu kada je prvi put ulazila u život? Svećenik. Tko je hrani i krijepi na njezinu zemaljskom putovanju? Svećenik. Tko će je pripremiti da se pojavi pred Božjim licem, perući je po posljednji put u krvi Isusa Krista? Svećenik, uvijek svećenik. Tko moli za duše u čistilištu? Opet svećenik. Svećenik je taj koji nastavlja djelo otkupljenja na zemlji. Kakve bi koristi bilo od kuće pune zlata kada ne bi bilo nikoga da otvori njezina vrata? Svećenik

PRILOZI

posjeduje ključ nebeskih blaga: on otvara vrata; on je ekonom dobroga Boga; upravitelj njegovih dobara. Ostavite župu dvadeset godina bez svećenika i u njoj će se na koncu klanjati životinjama... Svećenik nije svećenik za sebe, već za vas".

Ovih nekoliko riječi o svećeničkoj godini i svetom župniku Arškom neka nam svima bude poticaj da zahvalimo Bogu za dar svećeništva u našim župama i našoj Nadbiskupiji. Molimo za naše svećenike da budu što sličniji svetom Ivanu Mariji Vianneyu, zaštitniku svih župnika, koji je nastojao biti što sličniji Dob-

rom Pastiru. Molimo Gospodara žetve i za nova duhovna zvanja, posebno u godini svećenika, da pošalje dovoljno radnika u svoj vinograd, na njivu Gospodnju.

Ne zaboravimo Božja pomoć i pratnja neće nikada izostati ako se mi organiziramo i učinimo ono što smo bili dužni učiniti. Naša povijest nas na to obvezuje. Gradimo s ponosom svoju sadašnjost, ne bojeći se budućnosti ako je gradimo na čvrstim temeljima Evandjelja.

Mr. Luka Tunjić, generalni vikar

Sarajevo, 6. siječanj 2010.

Božićna čestitka kardinala Puljića mitropolitu Nikolaju

Kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski uputio je božićnu čestitku mitropolitu dabrobosanskom gospodinu Nikolaju

Nadbiskup metropolit vrhbosanski i predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić uputio je božićnu čestitku mitropolitu dabrobosanskom gospodinu Nikolaju u kojoj ponajprije zahvaljuje na Mitropolitovoj božićnoj čestitci i lijepim željama u Novoj 2010. godini upućenoj njemu i svim katolicima u Bosni i Hercegovini. Također je zahvalio i na prisutnosti Mitropolitovih delegata na božićnoj Polnoćki i dnevnoj Misi kao i na Mitropolitovu dolasku na Božićni prijam te na vrlo gostoljubivu dočeku na proslavi Krsne slave.

„To isto Božićno Otajstvo ćete slaviti po Julijanskom kalendaru. Rado se pridružujem vjerom i molitvom slavlju Božića te Vama osob-

no kao i svim vjernicima Srpsko-pravoslavne Crkve na području BiH upućujem čestitku drevnim usklikom: Mir Božji – Hristos se rodi! Zaista se rodi! U rođenju Isusa Krista od Bogomajke u betlehemske štalici doživljavamo očitovanu i darovanu Božju ljubav i u tom je izvor naše božićne radosti. Neka nas to utvrdi u našem poslanju da izgrađujemo Mir Božji u ljudskim srcima te u istom slavlju nalazimo put suradnje za izgradnju mira na našim prostorima budeći nadu kao zvijezdu vodilju našeg života. Na to nas nuka i pjesma anđela: Slava Bogu na visinama, a mir ljudima dobre volje na zemlji”, stoji u božićnoj čestitci koju je uputio kardinal Puljić mitropolitu Nikolaju.

(kta)

Sarajevo, 6. siječanj 2010.

Božićna čestitka kardinala Puljića mitropolitu Amfilohiju

Kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski uputio je božićnu čestitku mitropolitu Amfilohiju

Nadbiskup metropolit vrhbosanski i predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić uputio je božićnu čestitku mjestovršitelju Trona Patrijarha Srpskog gospodinu Amfilohiju, arhiepiskopu cetinskom i mitropolitu crnogorsko-primorskom, u kojoj je od srca zahvalio na divnoj božićnoj čestitki i željama upućenim katolicima i kardinalu Puljiću osobno za slavlje Rođenja Kristova i Novu 2010. godinu. „Istu radost vjere u Rođenje Kristovo dijelim s Vama i s cijelom Srpskom Pravoslavnom Crkvom želeći Vam po našem izričaju: čestit Božić i na dobro Vam došlo porođenje Isusovo! Rado izričem čestitku i s drevnim usklikom Vaše tradicije: Mir Božji – Hristos se rodi! Vaistinu se rodi! U ovoj godini s cijelom Srpsko-pravoslav-

nom Crkvom želim podijeliti radost vjere Kristova rođenja moleći da postanemo dionici Njegova svjetla u svom svagdašnjem životu.. Tu radost Apostolske poruke dijelim s Vama i s Vašim vjernicima jer u toj tajni Utjelovljenja i Rođenja Kristova doživljavamo očitovanu Božju ljubav na čemu gradimo međusobno poštovanje i traženje puta vršenja Objavljene ljubavi Božje: 'Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jednorodca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne.' (Iv 3, 16)", stoji u božićnoj čestitci kardinala Puljića u kojoj izražava dužno poštovanje i bratsko zajedništvo u Kristu Gospodinu te iskreno pozdravlja moleći snagu Duha Svetoga u izboru budućeg Srpskog Patrijarha i vodstva Srpske Pravoslavne Crkve.

(kta)

Naši jubilarci u 2010. godini

50. rođendan slave

Vlč. Marko Iljić, vlč. Robert Ružić, vlč. Pavo Šekerija, vlč. Ivo Tomašević

60. rođendan slave

Vlč. Petar Babić, vlč. Dominko Bilić, vlč. Filip Brajinović, vlč. Nikola Čabraja, vlč. Ivan Ćurić, vlč. Mato Drljo, vlč. Mato Janjić, vlč. Jure Kopic, vlč. Zdravko Mandić, vlč. Anto Marić – mlađi, vlč. Ivan Ravlić, vlč. Žarko Vujica, vlč. Jure Zirdum

70. rođendan slave

Vlč. Ivan Bošnjak, vlč. Luka Brković, vlč. Juro Čolić, vlč. Josip Janjić, vlč. Nikola Lovrić, preč. Marko Perić, vlč. Vinko Radić

75. rođendan slave:

Vlč. Josip Glavaš, vlč. Mijo Josipović

Obljetnice ređenja:

45 godina

Vlč. Anto Burić, vlč. Ivan Čalušić, vlč. Marko Perić

40 godina

Vlč. Ilija Krištić, vlč. Ivan Mičić, nadbiskup Vinko kardinal Puljić, vlč. Đuro Zrakić

25 godina:

Vlč. Tomo Čubela, vlč. Vlado Jagustin, vlč. Ilija Karlović, vlč. Mato Mikičić, vlč. Željko Odošević, vlč. Slavko Rajić, vlč. Domin Vladić

20 godina:

Vlč. Juro Babić, vlč. Jozo Batinić, vlč. Hrvoje Kolak, vlč. Marijan Marijanović, vlč. Marinko Perković, vlč. Pavo Šekerija, vlč. Drago Župarić

10 godina:

Vlč. Jozo Majić, vlč. Željko Marić, vlč. Donald Marković

Jubilarcima čestitamo!

Sudionici na duhovnim vježbama u Vrhbosanskom Bogoslovnom sjemeništu Sarajevo

(22. – 25. veljače 2010.)

Vinko kardinal Puljić
 Msgr. Pero Sudar
 Anto Stjepić
 Marko Hrskanović
 Mato Mikičić
 Ilija Miškić
 Željko Vlajić
 Miljenko Džalto
 Vlatko Rosić
 Mato Janjić
 Ivo Tomić
 Tadija Ivoš
 Ilija Ivoš
 Marko Perić
 Miro Bešlić
 Željko Kovačević

Mladen Kalfić
 Ante Meštrović
 Marko Majstorović
 Ilija Karlović
 Perica Majić
 Mirko Šimić
 Franjo Ivandić
 Ivo Jezidžić
 Oliver Jurišić
 Pero Brajko
 Donald Marković
 Andrija Janjić
 Marko Mikić
 Ivo Paradžik
 Pero Brkić
 Josip Lubar

Željko Marić
 Robert Ružić
 Marinko Mrkonjić
 Josip Senjak
 Bono Tomić
 Marcel Babić
 Jakov Filipović
 Fabijan Stanušić
 Luka Brković
 Pero Pranjić
 Luka Kesedžić
 Božo Odošević
 Niko Luburić
 Niko Ikić
 Anto Ćosić
 Marko Zubak

Anto Orlovac:

Svećenik i kontinuitet povijesnog pamćenja

(predavanje na koroni u Turiću 17. ožujka 2010.)

Sjećanje na prošlost – put u budućnost

U svome povijesnom hodu Vrhbosanska nadbiskupija ove godine stoji posebno pod znakom sjećanja (memorije) i solidarnosti. Htio bih s vama, braćo svećenici, glasno razmišljati o memoriji, **sjećanju** kao vitalnom dijelu života Crkve kao cjeline, pa onda i svake mjesne Crkve. Zašto se treba okretati prošlosti, sjećati se? Danas nas neprestano (dakako iz političkih motiva) pozivaju da zaboravimo prošlost i okrenemo se budućnosti. Ne može se živjeti u prošlosti, ne može se živjeti od sjećanja, kažu nam. A zapravo hoće da zaboravimo nešto što njima ne odgovara, kao da se čovjek može iščupati iz svog životnog okruženja, svoje prošlosti. S druge strane, danas je prava poplava traženja genealogije, ispitivanje svojih predaka, svoje obitelji, što mnogi ljudi poduzimaju, pa nam se često obraćaju tražeći podatke iz crkvenih matica. Očito je vlastita tradicija čovjekova potreba i nešto lijepo. A jedan mislilac je lijepo oboje pomirio, i prošlost i budućnost, kada piše: „Samo vjerno sjećanje na prošlost može osigurati dobro usmjerenje prema budućnosti”. (Xavier LEON-DUFOUR, *Rječnik biblijske teologije*, pojam „sjećanje/spomen”).

I mi svećenici se sjećamo, ne zbog samog sjećanja, nego radi budućnosti. Možda previđamo da svakoga dana dobivamo isti poticaj da čuvamo sjećanje i da činimo određeno djelo kao čuvanje tog sjećanja. Na to nas potiče Crkva, točnije sam Isus u Crkvi. Mi te riječi ponavljamo i tako potičemo sve članove Crkve u svom vidokrugu, da to činimo. Dakako, riječ je o sv. Misi i Isusovim riječima koje izgovaramo u pretvorbi: „Ovo činite meni na spomen”. Cijela sv. misa, središnja molitva Crkve, jedan je veliki spomen-čin.

Euharistija kao spomen i zahvalnost

Crkva se sjeća. Čega? Onoga što je Bog za „nas i za sve ljude” učinio po Isusu. Pokazao

vrhunsku ljubav u darovanju života za nas i za druge ljude. Kao svećenici pozvani smo to svakodnevno činiti i na to poticati i druge: „Hajdemo se, ljudi, prisjetiti onoga što nam je Bog učinio!”. Mogli bismo posebno pod tim vidom gledati sv. misu. Tko se ne želi sjećati, lako će zaboraviti što je Bog učinio za njega. I možda će se okrenuti prema budućnosti i tražiti od Boga nove znakove i nova dobročinstva, a ona „stara” zaboraviti. A većeg dara od onoga koji nam je već dao u svome Sinu nema i ne može biti. I još nešto: tko će ti dati novi dar, dok onaj prijašnji olako zaboravljaš?

Evo u korizmenom smo vremenu. Izabrani narod se sjećao svoga Izlaska, kako ga je Bog izveo „jakom rukom”, kako to čitamo ovih dana u misnim tekstovima i časoslovu. I jedan od najvećih Židovskih blagdana uopće – Pasha blagdan je sjećanja. Bog potiče Izraelce po Mojsiju i svojim prorocima da im djeca nikad ne zaborave onoga što im je Bog učinio. Neka to nose kao zapis uza se. Posebna vrst spomena za izabrani narod bilo je (**pod**)sjećanje na **Savez** s Bogom. Saveza je više, zapravo ima ih u svim vremenima; Bog ga sklapa s Noom, Abrahamom, Mojsijem, Davidom, ali na poseban način **sjećanje je Pasha**. Glagol zkr u hebrejskom znači: sjećati se, podsjetiti, spomenuti. Osobit načini sjećanja su: bogoslužje, žrtva, hram, blagdan, šabat. A zanimljivo je još nešto primijetiti u tom kontekstu: svaki puta kad je u izabranom narodu spomen bio zanemaren, zaboravljen je i prekršen Savez. Spomen je tu bio i način kako se ne iznevjeriti, kako ne pogaziti savez s Bogom.

Ovdje se i nama svećenicima nameće jedna paralela: i nama spomen može biti poticaj na vjernost. Spomen na Božja dobročinstva koja smo primili i darom sv. vjere, ali posebno darom izabranja za Božjega svećenika kao i tolika dobročinstva, možda ponekad malena, ali koja su baš meni puno značila. Svakodnevica nas koji put melje, donosi patnje i razočaranja, pa lako zaboravimo ono lijepo, poletno,

mladenačko, svoju prvu svećeničku ljubav i revnost mladomisničkih godina, kako sam to spomenuo i u misnoj homiliji. Dobro je sjećati se svih tih lijepih dana, svih dobročinstava, sve one naše revnosti i vjernosti. Mi stariji koji smo svećenicima postali u vrijeme bezbožnog ateizma znamo koliko nam je značilo i koliko smo u to s ponosom ulagali, da ostanemo vjerni zvanju unatoč progonima, posebno u vojsci. (Eto, tu nam može biti veoma poticajno štivo knjiga don Ante Bakovića *Batinama do oltara!*). To nam sve može dati novi polet u vremenu kad osjećamo određeni zamor i frustracije. Braćo, Bog nas treba, Bog nas i danas bira, Bog nam daje određenu zadaću, Bog nas voli! Svećenik nikada nije suvišan, pa ni onda kad mu se to učini u vlastitoj patnji i napuštenosti, prividnom neuspjehu. Nije li tako bilo i s Isusom? I on nas je spasio onda kad je bio „nemoćan“, razapet, kad više ništa nije mogao „činiti“. A baš je tada bio najsnažniji. Sjećajmo se, braćo, i s tim iskustvom idimo naprijed!

Nova Pasha, Vazmeno otajstvo, što ga imamo povlasticu svaki dan slaviti, a svakog Dana Gospodnjega, koji Rusi lijepo zovu Voskresenije, i svetkovine zajedno s povjerenom nam zajednicom vjernika, za nas je takvo sjećanje. Tu smo kao misnici – kako lijepa riječ! – pozvani čuvati to sjećanje i vršiti iznova to Vazmeno otajstvo. A sjećanje na Božja dobročinstva potiče nas na **zahvalnost**. Pa i na obično ljudsko dobročinstvo koje smo primili. I sada se sjećam jednoga zimskog kaputa koji mi je kao mladu sjemeništarcu kupio pok. banjolučki biskup Alfred. Otac mi je nešto bio u ondašnjoj „recesiji“, novčanoj krizi. Nekim poslom navratili smo u biskupiju. Biskup me vidio u laganu kaputiću, a bilo je dosta hladno, i pita moga oca: „A što vam je dijete bez zimskog kaputa?“ „Malo sam u krizi, ne mogu mu sada kupiti“, odgovorio je otac. „Evo, kupite mu i donesite mi račun!“, reče biskup i pruži novac mome ocu. Ne mogu to zaboraviti ni nakon gotovo pola stoljeća. Ne bismo smjeli zaboraviti ni Božjih dobročinstava. Ako se samo malo osvrnemo svaki na svoj život, naći ćemo ih obilno. I dobro bi bilo malo ponekad i o tome razmišljati. Eno, Isus nije dopustio, da padne u zaborav ni obično malo dobro djelo jedne raskajane žene grješnice, koja ga unaprijed

pomaza za ukop, kako On reče. Dokle god se bude propovijedalo Evandjelje, reče On, govorit će se i o onome što ona učini. Eto, kolika je Božja memorija i zahvalnost! Ljudi dobročinstvo lako zaborave, Bog, na našu sreću, ne!

Mi od Boga očekujemo da čini dobročinstva. S pravom, jer Bog je takav i on ih rado čini. A smije li On od nas očekivati barem zahvalnost? **Eto, to je memorija vjernika: sjećanje na Božja dobročinstva i trajno zahvaljivanje za njih.** Ne zaboravimo, braćo, u Euharistiji se mi ne samo sjećamo, nego se to dobročinstvo Božje trajno ponavlja. Zato je i trajna zahvalnost s naše strane na mjestu. Svećenik tu ima dvojaku ulogu: on je čuvar, ali i činitelj toga sjećanja, te memorije. Zato je i ovdje na mjestu pitanje što si svaki od nas mora uvijek postavljati: a kako ja to činim, kakav sam na oltaru u riječima, gestama, kako se pripremam, imaju li ljudi osjećaj svetoga kad me kao svećenika vide na oltaru ili kao da vide činovnika koji mrzovoljno radi nešto što radije ne bi. Sestre Misionarke ljubavi imaju u sakristijama svojih kapelica, baš tamo gdje se svećenik oblači za misu, ovaj podsjetnik: „*Dragi svećenice Božji, slavi ovu svetu misu kao da je to Tvoja prva sveta misa, Tvoja zadnja sveta misa, Tvoja jedina sveta misa*“. Ne bi bilo zgoroga ovoga se često sjetiti.

Slavljenje svetaca i mučenika kao memorija Crkve

Poseban vid memorije Crkve je Predaja, Tradicija. Katolička crkva ima dva stupa svoje povezanosti s Bogom Objaviteljem: prvi je Objava u Božjoj riječi, zabilježena u knjigama Svetoga pisma, a drugi upravo Predaja. Tradicija je i nositelj i tumač Objave. Dok je Objava jednom zabilježena i utvrđena, i čuva se onakvom kako je zabilježena, dotle Predaja postaje i tumač Objave i izraz rasta vjere Crkve kroz vjekove. Ona se nadopunjuje i obogaćuje i, dakako, konkretizira Objavu u promjenljivim okolnostima vremena. Božja se riječ (pisano i malim i velikim slovom: riječ i Riječ!) treba utjeloviti u svakom vremenu u Božjoj putujućoj Crkvi.

Ne znam jesmo li kada razmišljali o tome da je zapravo i **slavljenje svetaca** jedna – i to divna! – vrst memorije Crkve. Svci su njezino

veliko bogatstvo. Svi su oni sveti uzori i primjeri svima koji poslije njih žive. Ali oni su i bitno obogatili Crkvu, doprinoseći ono što „nedostaje mukama Kristovim“, kako kaže sv. Pavao. Slaveći svece čuvamo im spomen, ali nam njihov primjer služi kao poticaj. Gledajući u njima prošlost, vidimo budućnost.

Posebno mjesto među svecima imaju **mučenici**. Crkva je to zaista oduvijek shvaćala i brižno čuvala. Eno, u teškim progonima prve Crkve okupljaju se na grobovima svojih mučenika i tu slave Euharistiju, u rano jutro, noću. Time se sjećaju i Božjih dobročinstava t.j. Vazmenog otajstva koje slave, ali i žrtve mučenika, koji ostadoše Bogu vjerni i u žrtvi vlastitoga života. Kako je broj mučenika rastao, pravili su martirologije, popise mučenika, predstojnici Crkava pisali su pisma drugim Crkvama u kojima su im javljali o vjernosti pojedinog mučenika i tako mu sačuvali spomen. I danas je jednako poticajno čitati ta izvješća, bilo iz prvih kršćanskih vremena, bilo iz japanskih ili afričkih misija kasnijih stoljeća, bilo iz najnovijeg vremena.

Eto, mislim da je upravo to bio onaj temelj na kojemu je gradio osobito sluga Božji papa Ivan Pavao II. Sjećamo se da je uz pripravu na Veliki jubilej početka trećeg kršćanskog milenija 2000. godine na poseban način poticao Crkvu da čuva spomen na svoje najsajnije članove, mučenike, i da prikuplja svjedočanstva o njihovoj vjernosti. Vidio je da smo to nekako zanemarili, osobito Crkva u nekim krajevima. Kao da smo bili spremni diviti se nekadašnjim mučenicima, a nismo prepoznavali one iz naše sredine i našeg vremena. A osobito u 20. stoljeću taj broj je enormno velik, podsjećao nas je Papa. Ti su mučenici žrtve triju velikih zala: fašizma, nacizma i komunizma. Na istoj je valnoj dužini i Sv. otac Benedikt XVI.

U tom kontekstu možemo radosno ustvrditi da je Crkva u našem narodu poslušala taj poziv. Znamo da gotovo pola stoljeća nije bilo moguće ni govoriti ni pisati o našim mučenicima, pa je puno toga već pomalo palo u zaborav. Ipak, u novije vrijeme dosta je toga učinjeno. Mnoge biskupije i redovničke zajednice imaju već objavljene svoje – veće ili manje – martirologije. Svakako je najznačajnije na tom području – unatoč svim opravdanim opaskama – djelo don Ante Bakovića, *Hrvatski martir-*

ologij XX. stoljeća o 664 nositelja duhovnih zvanja koji su za vjernost svome zvanju i poslanju dali svoje živote. U prikazu te knjige napisao sam da je tu jezgra onoga što bi trebalo stajati u 664 knjige, jer je svaki od njih zaslužio posebnu knjigu. Dakako, među njima ima razlika, ali velik je broj pravih pravcati mučenika u najeminentnijem kršćanskom smislu; osjećamo se katkad kao da čitamo spise iz prvih kršćanskih vremena. Svjesno su žrtvovali svoj život. A riječ je samo o nositeljima duhovnih zvanja. O bezbrojnim, često nepoznatim i anonimnim vjernicima laicima, da i ne govorimo.

Kao ilustracija, evo slučaja jednog banjolučkog svećenika, mučenika iz 1943. Zove se Anto Dujlović. On je slutio svoju mučeničku smrt i svjesno joj je išao u susret. U jednom nedatiranom pismu, samo nekoliko mjeseci prije svoje smrti, jednom svećeniku Banjolučke biskupije piše i ove riječi: *„Dakle, ostajem na župi. Sigurno ćete se začuditi, ali šta ću. Sada sam najsigurniji za smrt. Ali uza sve to, ništa se skoro ne plašim, veseo sam i raspoložen. Prvi puta sam među partizanima, ali se čudim, da sam tako veseo. Blizu sam mučeništva. Moji ljudi su svaki dan i noć stalno kod mene. Rado ginem s njima. Molim Vas, molite se za mene, a to molim i drugu braću svećenike, da se mole, da ustrajem. Bog zna hoćemo li se ikada više vidjeti. Ako ne na zemlji, a u nebu sigurno“* (Pismo u pismohrani Banjolučke biskupije). Mučeništvo mu se nije nekako „dogodilo“, on ga je svjesno prihvatio i podnio. Vrhbosanski svećenik dr. Julijan Kozinović piše mi o njemu u jednom pismu: *„Eto i to je jedan svetac-mučenic i veći od Marije Goretti. Pok. Dujlović nije u svojoj pobožnosti zaostajao za Petrom Barbarićem, a uz to dade i svoj život u obrani katoličkoga morala.“* (Pismo od 19. 8. 1998. u moje posjedu).

Već se podosta učinilo na pisanju o tim junacima vjere, ali puno posla još je pred nama. (Usput, ne zamjerite ako budem malo i kritičan: Vrhbosanska nadbiskupija još nema svoja martirologija, a ima toliko svećenika; mislim da je to velik propust. Bakovićevo djelo odnosi se na svećenike iz cijeloga hrvatskog naroda i, dakako, shematski je rađeno. Ono može biti samo dobro polazište za daljnje radove i istraživanja. Franjevci i druge biskupije učinili su već puno više. Ne mogu vjerovati da tako malo cijenimo svoje prethodnike. Imamo decimirane župe, osobito u RS-u, pa imamo

više vremena; posvetimo se nečim korisnom i u tom pogledu! Za prikupljanje podataka ne treba neka velika stručnost. Svatko može nešto doprinijeti. Ne mora svatko knjigu napisati, ali može pribilježiti prikupljena svjedočanstva. Sačuvajmo im spomen. Tu je pitanje koliko ih volimo i poštujemo.)

Najvažniji dio posla tek je pred nama: **pokretanje postupaka za njihovu beatifikaciju.** U Vrhbosni je pokrenut postupak za „Drinske mučenice“, i to je hvalevrijedno. A u cijeloj našoj Crkvi nije ni za jednog svećenika-mučenika, osim hercegovačkih franjevaca i nešto u Istri. Neka mi bude slobodno reći da sam ja još odavno poticao svoga Ordinarija da izdvoji jednog svećenika za taj posao, jer to je područje gdje mi, kao teško stradala mjesna Crkva, možemo najviše dati općoj Crkvi. Imamo brojne i kvalitetne, prave mučenike. No uvijek se nađe nešto „važnije“. Ne slažem se s time da je važnije. Da su naši mučenici pripadnici nekih drugih naroda, davno bi već bili na oltaru. Pogotovo, jer postupci beatifikacija mučenika idu puno brže nego procesi drugih svetih ljudi: priznavatelja ili djevica. Evo, proći će Svećenička godina, a da među 664 ne ćemo dobiti ni jednog blaženika. Propust je to ne samo Crkve u BiH, nego i u Hrvatskoj. Lijepo je da u Zagrebu forsiraju bl. Stepinca. A gdje su ostali mučenici? Ako ih mi ne cijenimo, tko će?

Spomen na subraću svećenike prethodnike

Razmišljajući o memoriji Crkve kojoj pripadam, nedavno sam u svojoj biskupiji predložio, pa si uzimam slobodu i ovdje to ponoviti, kao poziv nama svećenicima na čuvanje uspomene i drugih svećenika koji nisu bili ni mučenici ni sveci, ali jesu naša subraća, i djelovali su prije nas na našim župama. Mnogi od njih ostali su u lijepoj uspomeni našim vjernicima. Znaju nas pitati za njih. I tu postoji kontinuitet, memorija i valja je njegovati. Moramo biti svjesni da sa mnom nije ništa počelo, sa mnom ne će ni završiti; ja sam u jednom divnom nizu, lancu, samo jedna alka u njemu, ali njegov dio. Memorija je i savjesno pisanje kronika, matica, kartoteka. Što će ostati budućim naraštajima u eri telefona, SMS-ova, izbrisivih medija. Sve će se brzo zaboraviti. Samo

zapisano ostaje: Scripta manent.

Biskup je prihvatio taj prijedlog i objavio u Službenom glasniku biskupije kao naš doprinos čuvanju memorije svojoj subraći. Tu su svećenici pozvani na dvije stvari: da ustanove Dan molitve za pokojne župnike u svojoj župi i da uredi grobove pok. svećenika, ako ih ima u župi. Evo toga dopisa:

DAN MOLITVE ZA POKOJNE ŽUPNIKE (prijedlozi za Svećeničku godinu)

Svećenička godina koju je proglasio Sveti otac Benedikt XVI. na svetkovinu Srca Isusova 19. lipnja 2009. a traje do iste svetkovine, 11. lipnja 2010. želi doprinijeti duhovnoj obnovi svećenika i njihovu boljem povezivanju u molitvi i djelovanju. Kako je već pola te godine isteklo, a kao trajan spomen na ovu godinu predlažem jedan način molitvene povezanosti s pokojnim svećenicima župnicima u pojedinim župama, kao izraz naše zahvalnosti. Naime, prema Direktoriju svaka je biskupija pozvana da na dan smrti svoga zadnjeg pokojnog biskupa slavi sv. misu i moli za sve pokojne biskupe svoje biskupije.

Čini mi se da bi, analogno tome, bilo vrlo prikladno da se u svakoj župi naše biskupije uvede sličan molitveni dan za pokojne župnike i to upravo na dan smrti posljednjega župnika, bez obzira je li umro u toj župi ili negdje drugdje. Taj bi se dan rezervirala sv. misa za sve pokojne župnike, dakako i župne vikare, ako ih je u župi bilo i pozvalo i puk da sudjeluje u tom molitvenom sjećanju.

Također bi bilo poželjno načiniti popis svih župnika koji su djelovali u župi, ispisati njihova imena krasopisom ili na računalu, te to uokviriti i izvjesiti u župnom uredu kao podsjetnik. (...) To bi Božji narod sigurno lijepo prihvatio i molio bi se za svećenika koji je djelovao u njegovoj župi te ga je možda krstio, vjenčao, imao mu vjeronauk ili spremio ga za Prvu Pričest ili krizmu.

Dakako da bi taj dan onda ostao kao trajan spomen, a ne samo u ovoj Svećeničkoj godini.

Isto tako bio bi lijep znak svećeničke povezanosti ako bi se uredili grobovi pokojnih svećenika koji su pokopani u dotičnoj župi. Neki su to župnici već lijepo učinili posljednjih godina. Pozivamo sve župnike u čijim

župnim grobljima ima pokopanih svećenika da im uredi i obilježe grobove. Znak je to i pijeteta prema pokojnima i naše zahvalnosti pokojnoj subraći.

Kratak sažetak

Evo, braćo misnici, koliko je sjećanje, memorija važna u životu Crkve. Bila je to već izabranom narodu koji se trajno sjećao dobročinstava koja mu je iskazao Gospodin, osobito u Izlasku, a Pasha je bila najbolji podsjetnik na to. Mi kao svećenici slavimo spomen čin Božjih dobročinstava u Euharistiji i time se sjećamo i zahvaljujemo Bogu, ali i uvijek iznova obnovljamo sebi i Božjem narodu Vazmeno

otajstvo. Poseban način spomena Crkve je štovanje svetih, osobito mučenika. Imamo ih mnogo i iz naše sredine i pozvani smo prikupljati podatke o njima i čuvati im spomen. U ovoj Svećeničkoj godini bila bi lijepa gesta memorije naših župnih zajednica kad bismo uveli Dan molitve za pokojne župnike i druge svećenike koji su djelovali u našoj župi. Možda bi najprikladniji dan bio dan smrti posljednjeg (pokojnog) župnika ili nedjelja najbliža tome danu. A mogli bismo sa svojim vjernicima urediti i grobove pokojnih svećenika na grobljima naših župa i tako i na taj način čuvati spomen na svoju subraću, pokojne prethodnike.

+ Mons. dr. JULIJAN KOZINOVIĆ

(1918. - 2010.)

NAŠI POKOJNICI

Vjoran je bio svojoj Vrhbosanskoj nadbiskupiji kroz svojih 68 godina svećeništva mons. dr. Julijan Kozinović. Volio je svoju domovinu, Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. Pred komunističkim progonima nikada nije odstupao od svojih svećeničkih, ljudskih i svehrvatskih načela. Sin je Stjepana Kozinovića i Jelene r. Kolendić. Rođen je 29. travnja 1918. u Slimenima, župa Dolac kod Travnika. Tu je završio osnovnu školu a gimnaziju u Travniku. Studij teologije završio je u Sarajevu. Nadbiskup dr. Ivan ev. Šarić zaredio ga je za đakona 4. travnja 1942. a za svećenika vrhbosanske nadbiskupije 29. lipnja 1942. godine.

Nakon svećeničkog ređenja vršio je službu katehete u Sarajevu. A onda, zbog ratnih nepirilika, godine 1945. kao i mnogi drugi zbog komunističke mržnje na Crkvu i svećenike morao je otići. Došao je do daljnega na zamjenu u Bijeljini, iz koje je 1943. prognan župnik Josip Fuchs, a za kapelana, tek iza ređenja 1944., imenovan Josip Konopka. Tu su ga dočekale još gore nevolje. Pred ratnim stradanjima u opkoljenoj Bijeljini sklanja se u Brčko kod mons. dr. Ilije Violonija. Partizani su se brzo približili i Brčkom. Mons. Violoni mu savjetuje: „Ti si mlad, bježi u Hrvatsku, tebe će ubiti“. Pošao je u svojoj svećeničkoj mantiji i negdje kod Vidovica naišao na njemačku jedinicu koja je preko Save prebacivala svoje trupe u Hrvatsku. Ljubazno su ga prihvatili, prevezli preko Save u Hrvatsku. I tu je otpočeo Kozinovićev „križni put“. Došao je u Zagreb i zadržao se par dana u Bogosloviji odakle odlazi kroz Sloveniju u Austriju. Od nemila do nedraga putovao je i smještao se kod nekih župnika ili kod dobrih obitelji. Došao je u Innsbruck kod oo. Isusovaca odakle se uspio javiti nadbiskupu Šariću, koji mu preporučuje da tu nastavi teološki postdiplomski studij na Canisianumu. Tu studira od 1945. do 1947. godine

U Rim odlazi 1947. godine i smješta se u Zavod sv. Jeronima. Upisuje studij teologije na Papinskom sveučilištu Gregoriana. Obranivši doktorsku disertaciju „*Petrus apostolus in scriptis Sancti Augustini*“ 6. srpnja 1949. promoviran

je u doktora teologije. No, ni tada u novonastalu komunističku Jugoslaviju nije bio moguć povratak. Iako je želio, nije mogao u svoju Nadbiskupiju. Otišao je s jednim svećenikom prijateljem sa studija u Francusku u Pariz. Zbog smještaja prihvatio je službu vikara u župi Sv. Ante Padovanskoga i upisao studij socijalnoga nauka na Institut Catholique. Od 1949. do 1952. godine je studirao tom institutu i na kraju postigao licencijat.

Preko svojih prijatelja 1952. dolazi u Švicarsku u biskupiju Chur. Namješten je u planinsku župu Sils Maria - Silvaplana - Maloja u blizini Saint Moritza. Bio je to tada zabačeni kraj s većinskim protestantskim stanovništvom. U Maloji unatoč dugih protestantskih protesta i hladnokrvnosti domaćeg biskupa izgradio je novu župnu crkvu. 17 godina bio je tu upravitelj župe. Volio je turistička i hodočasnička putovanja pa 1971. uzima švicarsko državljanstvo kako bi lakše putovao. Kroz svoj svećenički život trajno je pomagao misionare u Africi. Odlučuje se i sam poći u misije. Kao misionar „*Fidei donum*“ je u Rhodeziji - Zimbabwe i Durbanu u Južnoj Africi od 1973. do 1976. Tada se vraća u Švicarsku u biskupiju Basel - Solothurn i kao župnik u Jonenu, AG ostaje 15 godina kada 1990., nakon što je župi osigurao nasljednika vlč. Ivicu Borića, odlazi u mirovinu. Kao umirovljenik živio je u biskupiji Lugano, kanton Ticino, u svojoj kući *Santa Maria* u mjestu Cosliva - Carabietta na obali Luganskog jezera. 1984. imenovan papinskim kapelanom i dobio naslov monsinjora. Volio je Rim i Zavod sv. Jeronima i skoro svake godine hodočastio je na grobove apostola. U Rimu je bio bliski prijatelj svećenika kolega, isto tako prognanika, Krunoslava Draganovića, Ivana Tomasa, Josipa Burića, Milana Simčića, Vladimira Merćepa, i mnogih drugih, a trajno potajno održavao kontakte sa biskupima i svećenicima kolegama u domovini. Podržavao je otvaranje kuće „Svetoga Nikole“ za izbjegle svećenike u Grottaferati kod Rima.

U inozemstvu skoro cijeli svoj svećenički život proveo je u nostalgiji za svojom vrhbos-

anskom nadbiskupijom. Nikada se nije htio odreći inkardinacije u nju. Pomagao je mnogobrojne akcije svećenika u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, gradnje crkava, župnih kuća koje su gradili njegovi prijatelji, svećenici Anto Bajić, Mato Bičvić, Vlado Jurjević, Josip Konopka i mnogi drugi. Rado je prikupljao sredstva za potrebe Nadbiskupije, časnih sestara, posebno Služavki Maloga Isusa. Mnoga prikupljanja i angažiranja za pomoć činio je u tijeku domovinskog rata. Svoju pripadnost hrvatskom narodu uvijek je isticao. S tugom i bolju proživljavao je rušenja i progonstva našega naroda u ovom ratu. Ta sam je bio prognanik koji je preživio tragediju Bleiburga. Sam je osobno vrlo skromno živio. Jednostavno se ali svećenički oblačio. Nije se volio hraniti po restoranima, sam je najradije kuhao, i to je umio. Rado je ugošćavao prijatelje, svoju kuću stavljao im na raspolaganje za odmore na lijepom Luganskom jezeru. Bio je čvrste i vesele naravi. Uvijek je u susretima bio neposredan i nasimjan. Govorio je izvrsno europske jezike; njemački, talijanski, francuski, engleski, ruski. Bio je glazbeno nadaren. Mise je s narodom uvijek pjevao. Bio je veliki štovatelj Blažene Djevice Marije. U župi Jonen gdje postoji zavjetna Gospina srednjovjekovna crkva, u Jonenthalu, u šumi, uz potok Jonen, slavio je svete Mise srijedom i subotom. Tu je Gospi uvijek pješice hodočastio moleći kronicu i pjevajući marijanske pjesme, hrvatski, njemački, talijanski. Svi su ga u okolici po štovanju Gospe poznavali a župljani Jonena i voljeli zbog njegove svećeničke revnosti i pobožnosti. Kao Gospin štovatelj hodočastio je svake godine u Lourdes i Fatimu. U ta svetišta vodio je vrlo često i vjernička hodočašća. Osobno je hodočastio i u mnogobrojna druga Gospina poznata svetišta. Nikad u kući nije imao televizor jer je smatrao da se uz televizor samo gubi vrijeme. Radio je imao i uvijek slušao programe Radio Vatikana, napose hrvatske programe. Politikom se nije bavio ali je pratio društvena i politička događanja u domovini. Uvijek je nešto čitao. Uz teologiju, volio je povijest, glazbu. Zanimala ga je povijest velikih naroda. Zato je rado putovao po svijetu kako bi velike spomenike svjetskih civilizacija upoznao i vidio. I pohađio je mnogobrojne znamenite kulturne i civilizacijske spomenike širom svijeta. Zbog pozn-

avanja jezika i kultura različitih naroda bio je vodič u jednoj turističkoj agenciji pa na svoja putovanja nije mnogo trošio.

Mons. Kozinović bio je intelektualac koji je svoje znanje koristio u svojoj pastoralnoj službi. Lagano je komunicirao s ljudima. S jednostavnim seljacima i radnicima na župama gdje je boravio bio je vrlo jednostavan. Lagano je upoznao mentalitet ljudi i prilagođavao se njima. Nije vjernicima nametao velike teološke teme iako je kroz nekoliko časopisa pratio teološka i crkvena zbivanja. Švicarci su narod koji čitaju i s interesom prate što im se govori. Vole postavljati osjetljiva pitanja u svezi Crkve i svećenika. Kozinović nije volio polemizirati, radije ih je slušao i kratkim mudrim, nekada šaljivim, odgovorima nadmudrivao. Vjeronauk je u školi redovno držao. Znao je šaljivo govoriti djeci pa su ga rado slušali. Makar i već u godinama, imao je četvrtkom i đačku sv. Misu prije početka nastave. Kada su je njegovi nasljednici u župi dokinuli bio je žalostan što se mladi zanemaruju. Znao se poslije Koncila prilagoditi ekumenskim gibanjima koja su u Švicarskoj dobila snažan i obavezan trend. U Jonenu za početak školske godine redovno je sa susjednim pastorom Reformirane crkve organizirao zajedničku ekumensku Službu riječi što je u puku rado prihvaćeno i ostalo kao tradicija do danas u mjestu.

Mons. Kozinović bio je pobožan, revan i savjestan svećenik. Rado je pastoralno širom Švicarske po potrebama svećenicima pomagao. Svetu Misu doživljavao je kao svečanost. Svaki dan je slavio svetu Misu. I na putovanjima je nosio priručni oltar i slavio sv. Misu čak i po hotelima. Uz svoju kuću u Luganu sagradio je malu kapelicu u kojoj je svaki dan slavio sv. Misu. Bio je tu i mali zvonik sa zvonom. Zvonio je pred početak Mise. Poneki susjedi su i dolazili na sv. Misu. Dok je slavio sv. Misu, makar i sam, često je pjevao misne dijelove, a na kraju se uvijek orila marijanska pjesma.

Iako je bolest u posljednje vrijeme narušavala njegovo zdravlje, unatoč savjetima i pozivima da se vrati u Nadbiskupiju, nije se mogao odlučiti „jer - govorio je- više skoro nikoga tamo ne poznajem“. Pa ipak je nakon više razgovora sa svećenicima i nadbiskupom Vinkom Puljićem prihvatio da ga mrtva prenesu u zavlačajnu Nadbiskupiju. Kada je teško obolio,

NAŠI POKOJNICI

smjestio se u Starački dom „Sveti Josip“ u Tessere kraj Lugana. Tu je na Veliki četvrtak 1. travnja 2010. umro u kasnim poslijepodnev-
nim satima u prisutnosti don Marka Castella, kada su već crkvena zvona pozivala vjernike na slavlje sv. Mise Isusove posljednje večere. Uz odar pokojnika biskup Lugana mons. Pier Giacomo Gampa slavio je oproštajnu sv. Misu zadušnicu u Luganu na uskršni ponedjeljak 5. travnja 2010. Svoju homiliju povezo je uz misna čitanja uskršnoga slavlja. Izrazio je zahvalnost pokojniku za njegovo uzorno svećeničko djelovanje u Švicarskoj i napose u njegovoj biskupiji. Iznio je mnogo dirljivih doživljaja s pokojnikom kojega je osobno dva tjedna prije njegove smrti posjetio. Kozivnović mu se i pismeno za posjetu zahvalio i istaknuo: „Prije svega hvala Vam da ste me posjetili prošle sedmice. Kako je to lijepo. Praktično to je bila prva posjete jednog crkvenog dostojanstvenika u zadnjih mojih 20 godina samačkog i pustinjačkog života. Mnogo Vam hvala. Ja ne želim činiti ništa bez biskupa, ali me moja savjest ne ostavlja mirnim bez nedjeljne sv. Mise“. To svjedoči da je Kozivnović bio svećenik koji je živio s euharistijom. Pridružio se na Veliki četvrtak pravoj Gospodnjoj euharistiji u nebu.

U Sarajevo je doveden, i nakon slavlja sv. Mise zadušnice u kapelici gradskog groblja „Bare“ u Sarajevu, 7. travnja 2010. sahranjen je u svećeničku grobnicu.

Sv. Misu zadušnicu slavio je s 23 svećenika koncelebranta uzoriti Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski. Bilo je prisutno i dvadesetak časnih sestara, zahvalnih mu Služavki Malog Isusa, i drugih zajednica. Došli su i bliži rođaci iz njegova rodnog Doca kod Travnika. Nadbiskup je ukratko izložio njegov križni put koji se uklapa u žrtve hrvatskog naroda na Bleiburškom križnom putu krajem drugog svjetskog rata. O tome je ponio u grob mnoge tajne. Istaknuo je da je bio intelektualac, veliki Gospin štovatelj, savjestan svećenik koji je kroz cijeli život ostao vjeran i svojoj Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Nakon sloma komunizma i novih stvarnosti u nas pohodio je svoju domovinu, Hrvatsku i BiH. Sve je to za njega bilo novost kojoj se više nije mogao prilagoditi. Ostao je do smrti u Švicarskoj ali se dao sahraniti u domovini. Nadbiskup je na kraju pročitao vrlo dirljiv dio njegove duhovne oporuke (od 9. XII. 2008.) u kojoj se zahvaljuje Bogu za svoje svećeništvo i kaje za sve svoje grijeha. Moli sve za oproštenje i svima sve oprašta. Na kraju se preporučuje Gospi: „Marijo, moja majko, tvoj sam. Slava Bogu u visinama i hvala Djevici Mariji“.

Neka mu Bog udijeli vječni pokoj u nebu!

Božo Odobašić

Govor nuncija D'Errica na ceremoniji potpisivanja Ugovora o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika OS BIH

Sarajevo, 8. travanj 2010.

(U Domu Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Sarajevu, 8. travnja svečano je potpisan Ugovor između Svete Stolice i Bosne i Hercegovine o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Nakon svčanog potpisivanja Ugovora nazočnima se obratio apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini nadbiskup Alessandro D'Errico:)

Gospodine Ministre!

Potpisivanje današnjeg Ugovora još jedna je postaja od povijesne važnosti u odnosima između Svete Stolice i Bosne i Hercegovine. Ona se idealno nadovezuje na 19. travnja 2006. – tada je ovdje u Sarajevu bio potpisan *Temeljni ugovor* između Svete Stolice i Bosne i Hercegovine – i predstavlja njegovu prvu važnu primjenu.

Kao što je poznato, *Temeljnim ugovorom* je prije četiri godine bio definiran pravni okvir za djelovanje i prisutnost Katoličke Crkve u Zemlji. Posebice, člankom 15 istog Ugovora Bosna i Hercegovina je priznala i garantirala pravo Katoličke Crkve na dušobrižništvo katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga. Istim člankom 15 određeno je također da će vjersko djelovanje u Oružanim snagama biti uređeno jednim naknadnim *Ugovorom* između crkvenih vlasti i Bosne i Hercegovine.

Gospodine Ministre!

Za nas je danas posebno važan dan, kao što je bio 19. travnja od prije četiri godine. U ovom *Ugovoru* vidimo prepoznavanje izvrsnih odnosa između Svete Stolice i Bosne i Hercegovine, od početka njezina postojanja, kao i zauzimanja Svete Stolice u služenju miru, razvitku naroda, ljudskih prava i posebno vjerske slobode. U isto vrijeme, vidimo također prepoznavanje kvalificiranoga doprinosa koji je lokalna Katolička Zajednica dala u delikatnom području dušobrižništva u Oružanim snagama.

Vjerujemo da će *Ugovor* koristiti slici Zemlje na međunarodnoj razini: u smislu da će poslu-

žiti u predstavljanju Bosne i Hercegovine kao Zemlje u kojoj se – usprkos poteškoćama koje se ne može ignorirati – s poštovanjem gleda na poštivanje vjerskih zajednica, i daje se pravo značenje demokratskim načelima, priznatim na međunarodnoj razini, i posebice načelu vjerske slobode. Želja nam je da to mogne poslužiti procesu europske i euro-atlantske integracije, koja je u središtu političke rasprave ovih mjeseci.

Gospodine Ministre!

Temeljni ugovor, potpisan prije četiri godine, imao je pozitivne posljedice također u odnosima Katoličke Zajednice s drugim vjerskim zajednicama; radosni smo što možemo konstatirati da je on poslužio kao referentna točka u sklapanju sličnih Ugovora s drugim zajednicama. Želja nam je da se to dogodi također s *Ugovorom* koji danas potpisujemo.

U različitim fazama proceduralnog itera, insistirao sam mnogo na jednom aspektu: ne tražimo privilegije, a tražimo da ono što se dogovori za Katoličku Zajednicu bude ugovoreno i s drugim zajednicama. Razlozi ovoga našeg zahtjeva su vrlo jednostavni: iznad svega načelo jednakosti konstitutivnih naroda i vjerskih zajednica koje su dio Međureligijskoga vijeća; i potom jer vjerujemo u ekumenski i međureligijski dijalog, i u potrebu pune harmonije među vjerskim zajednicama, kako bi se i tim putem stiglo do toliko željene i potrebne društvene harmonije u Zemlji.

Želja je da i ovaj *Ugovor* mogne nadahnuti osjećaje uzajamnoga razumijevanja i plodne suradnje među vjerskim zajednicama, radi dobra Zemlje u ovoj delikatnoj fazi njezine povijesti.

Gospodine Ministre!

U ime Svete Stolice, želio bih zahvaliti svima koji su doprinijeli sretnom ishodu pregovora: visokim nositeljima civilne vlasti, vjerskim poglavarima, političkim strankama, raznim vladinim ustanovama. Smatram dužnim izraziti posebnu zahvalu Predsjedništvu, Vijeću mini-

OSTALO

OSTALO

stara, Ministarstvu za ljudska prava, Ministarstvu vanjskih poslova, i posebno Vašoj Ekscelenciji, gospođi Marini Pendeš i suradnicima Ministarstva obrane, kao i ministru Safetu Haliloviću te članovima *Mješovitoga povjerenstva* koji su s velikim marom i uzajamnim povjerenjem izvršili obvezu da prouče i usklade različite prijedloge.

Prošlih mjeseci sam imao priliku osobno konstatirati široko slaganje različitih političkih, vjerskih i društvenih strana o ovom *Ugovoru*, koji je dosada u svim fazama proceduralnog

itera bio jednoglasno odobren. Nadamo se da će se sada moći brzo – i s istim širokim slaganjem – krenuti u raspravu u Parlamentu i njegovu ratifikaciju.

Naša je želja, koju pratimo jakom molitvom, da se odnosi između visokih ugovornih Strana mogu nastaviti razvijati u budućim godinama; i da ovaj Ugovor mogne potaknuti brzu primjenu drugih važnih točaka *Temelnog ugovora* koje proučava *Mješovito povjerenstvo* i nadležne vlasti Bosne i Hercegovine. Hvala!

Govor ministra Cikotića na ceremoniji potpisivanja Ugovora o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika OS BiH

Sarajevo, 8. travanj 2010.

Poštovani, dame i gospodo, uvaženi gosti!

Posebna mi je čast i zadovoljstvo što sam u ime Bosne i Hercegovine potpisao Ugovor s predstavnikom Svete Stolice o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Podsjećam da su 2006. godine Bosna i Hercegovina i Sveta Stolica potpisali Temeljni ugovor između Svete Stolice i Bosne i Hercegovine i Dodatni protokol na Temeljni ugovor.

Slijedom odredbi Temelnog ugovora, Vijeće ministara BiH je srpnja 2008. osnovalo Mješovitu komisiju za provođenje Temelnog ugovora između Bosne i Hercegovine i Svete Stolice i Dodatnog protokola na Temeljni ugovor.

Rezultat rada ove Mješovite komisije je upravo Ugovor koji smo potpisali.

Što ovaj Ugovor znači za Oružane snage Bosne i Hercegovine?

- Konkretizacija odredbi Temelnog ugovora u praksi; u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine uspostavlja se vojni ordinarijat;

- Kvalitetniju dušobrižničku skrb katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine;

- Doprinos Oružanih snaga Bosne i Hercegovine unapređenju ljudskih (vjerskih) prava

po uzoru i ugledu na najrazvijenije demokratske zemlje;

- Razvoj svestrane suradnje i razumijevanja sa Svetom Stolicom koja je u najtežim vremenima za ovu zemlju pružala izuzetnu podršku;

- Razvoj razumijevanja i suradnje između institucija obrane i institucija Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini;

- Razvoj suradnje i razumijevanja između Crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini.

Dame i gospodo,

Pitanje vjerskih sloboda u Ministarstvu obrane i u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine riješeno je uspostavljanjem jedinstvene vjerske službe u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine. U praksi funkcioniraju tri ureda vjerskih službenika koji su uspostavljeni 2007. godine donošenjem Pravilnika o organizaciji i funkcioniranju vjerske službe u Ministarstvu obrane i u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine i potpisivanja sporazuma s crkvama i vjerskim zajednicama.

Tako je potpisan i još uvijek na snazi Sporazum iz 2007. godine o uspostavi, ustrojstvu i načinu djelovanja katoličkog dušobrižništva kao sastavnog dijela jedinstvene vjerske slu-

žbe u Ministarstvu obrane i u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.

Implementacija Ugovora

Ovaj Ugovor bit će implementiran nakon njegove ratifikacije tako što će se Naknadnim sporazumom između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, sačiniti novi pravilnik s razrađenim pojedinostima o djelovanju vojnog ordinarijata.

Na kraju

Posebnu zahvalnost i poštovanje izražavam prema članovima Mješovite komisije koji su dali doprinos u pripremi ovog Ugovora.

Izražavam zahvalnost Predsjedništvu Bosne i Hercegovine i Vijeću ministara Bosne i Hercegovine koji su u veoma kratkim vremenskim rokovima usvojili potrebne zaključke i odluke koji su se odnosili na ovaj Ugovor.

Želim posebnu zahvalnost izraziti njegovoj ekscelenciji preuzvišenom gospodinu nadbiskupu Alessandru D'Erricu, apostolskom nunciju u Bosni i Hercegovini za razumijevanje i uvažavanje stavova Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine.

Zahvaljujem svima vama koji ste svojim prisutnošću uveličali ovaj značajan događaj za Ministarstvo obrane i Oružane snage Bosne i Hercegovine.

OSTALO

